

UNIVERZITA KARLOVA V PRAHE

Právnická fakulta

Katedra obchodného práva

**Náhrada škody v režime Dohovoru OSN o
zmluvách o medzinárodnej kúpe tovaru**

Rigorózna práca

Bernard Prívara

Konzultant rigorózneho práce:

Prof. JUDr. Květoslav Růžička, CSc.

Praha, február 2010

Prehlásenie

Prehlasujem, že som predkladanú rigoróznú prácu vypracoval samostatne za použitia zdrojov a literatúry v nej uvedených.

V Prahe, dňa 1. februára 2010

Bernard Prívára

Pod'akovanie

V prvom rade by som sa chcel poďakovať Všemohúcemu Bohu, ktorý bol a je hlavným zdrojom sily a múdrosti, pretože On ma obklopil mojou rodinou a priateľmi. Práve im patrí moja vďaka za ich neustálu podporu a pomoc.

Slová vďaky by som rovnako rád adresoval prof. JUDr. Květoslavovi Růžičkovi, CSc. za jeho povzbudenia a konzultácie, ktoré mi počas písania tejto práce poskytol.

Obsah

PodĎakovanie	Chyba! Záložka není definována.
1. Úvod	vi
2. História náhrady škody	viii
2.1. Právna úprava náhrady škody v rímskom práve	viii
2.2. Obdobie medzi rímskym právom a Viedenským dohovorom	x
2.3. História Viedenského dohovoru.....	xii
3. PouĎiteľnosť Viedenského dohovoru.....	xiv
3.1. Rozbor úvodných ustanovení Viedenského dohovoru.....	xv
3.2. VylúĎenie Dohovoru na základe prehlásenia zmluvných štátov.....	xix
3.3. VylúĎenie Dohovoru na základe autonómneho prejavu vôle strán.....	xxi
3.4. Medzery v úprave a používanie praktík a obchodných zvyklostí	xxiii
4. Vznik zodpovednosti za škodu.....	xxv
4.1. Protiprávnosť.....	xxvi
4.2. Škoda.....	xxvii
4.2.1. Škoda vzniknutá v dôsledku neplnenia zmluvy	xxix
4.2.2. Vedľajšia škoda.....	xxxiv
4.2.3. Následná škoda	xxxviii
4.2.4. Ušľý zisk.....	xl
4.2.5. Lost volume.....	xli
4.2.6. Imateriálna škoda	xliii
4.2.7. Náklady vynaložené na zmenšenie straty.....	xliv
4.2.8. Dôkazné bremeno	xlvi
4.2.9. Spôsob náhrady škody.....	xlix
4.2.10. VýpoĎet škody.....	lii
4.3. PríĎinná súvislosť	lv
4.4. Predvídateľnosť	lvi
4.4.1. PouĎitie pravidla predvídateľnosti v jednotlivých prípadoch.....	lviii
4.5. Absencia okolností vylučujúcich vznik zodpovednosti za škodu	lxiv
4.5.1. VylúĎenie zodpovednosti z dôvodu prekážok nezávisiacich na vôle strany.....	lxv

4.5.2. Vylúčenie zodpovednosti z dôvodu konania alebo opomenutia poškodenej strany.....	lxxvii
4.6. Autonómia vôle strán.....	lxxx
5. Odstúpenie od zmluvy	lxxxii
5.1. Odstúpenie od zmluvy a náhradný obchod	lxxxiii
5.2. Abstraktná kalkulácia škody na základe pravidla bežnej ceny.....	lxxxvii
6. Zmenšenie straty	xc
6.1. Rozsah použitia	xc
6.2. Primeranosť	xciii
6.3. Rozsah opatrení na zmenšenie straty	xcvii
6.4. Náhrada nákladov vynaložených na zmenšenie straty	xcviii
7. Úroky z omeškania	xcix
7.1. Predpoklady použitia	c
7.2. Úroky z omeškania a náhrada škody.....	ci
7.3. Zánik povinnosti platiť úroky z omeškania	cii
7.4. Výška úrokov	ciii
7.4.1. Zmluvné ustanovenia, praktiky a zvyklosti.....	civ
7.4.2. Vypĺňanie medzier podľa ustanovenia Článku 7 ods. 2	cvi
8. Záver.....	cix
9. Zoznam použitej literatúry	cx
10. Résumé	cxxvii

1. Úvod

Súčasný globalizovaný svet poskytuje obchodníkom pre ich podnikateľskú činnosť dosiaľ neslýchané možnosti. Vďaka postupnému odstraňovaniu obchodných bariér a neustále silnejúcemu volaniu po unifikácii či aspoň harmonizácii právnej úpravy, je obchodovanie v medzinárodnom merítku jednoduchšie než kedykoľvek predtým. Spomedzi výsledkov týchto unifikačných snáh vystupuje do popredia dnes už takmer tridsaťročný *Dohovor Organizácie spojených národov o zmluvách o medzinárodnej kúpe tovaru*¹. Nakoľko bol Dohovor prijatý prevažnou väčšinou vyspelých krajín, predstavuje právny rámec pre množstvo transakcií, ktorých hodnota sa môže počítať v miliardách eur.

Aj keď sa na prvý pohľad môže zdať veľký počet krajín, ktoré prijali Viedenský dohovor, jednoznačne pozitívny a povzbudzujúci, nemožno opomenúť nedostatky, ktoré so sebou prináša. Rozmanitosť a rôznorodosť kultúrnych, náboženských či právnych tradícií prispela k vágnosti a lakonickej formulácii niektorých ustanovení Dohovoru. Ako dobrý príklad môžu poslúžiť úroky z omeškania. Na druhej strane Dohovor výsostne rešpektuje zmluvnú slobodu, jednu z najcennejších hodnôt v medzinárodnom obchode, a aj preto sa stal u mnohých tak obľúbený.

Okrem toho Viedenský dohovor dôsledne ctí zásadu *pacta sunt servanda*, avšak na druhej strane nezabúda na prípady, kedy zmluva nebola plnená riadne alebo vôbec. V takýchto prípadoch Dohovor umožňuje, aby poškodená strana požadovala náhradu škody ako aj úroky z omeškania.

Táto práca sa práve týmito vyššie uvedenými inštitútmi – náhradou škody a úrokmi z omeškania – zaoberá tak, ako ich upravuje Viedenský dohovor. V snahe ozrejmiť jeho niektoré problematické ustanovenia, sa autor snaží prepájať názory popredných znalcov práva medzinárodného obchodu s relevantnými rozhodnutiami *štátnych* ako aj rozhodcovských súdov. Keďže

¹ V ďalšej časti práce je tento dohovor označovaný ako „Viedenský dohovor“, „CISG“ alebo „Dohovor“ písaný s veľkým počiatočným písmenom.

považuje predvídateľnosť a možnosť legitímneho očakávania za prerekvizity úspešného rozvoja medzinárodného obchodu, v prípadoch, kedy sa názory odborníkov rozchádzajú s judikatúrou, sa autor prikláňa na stranu súdov a v tomto duchu formuluje aj svoje názory. Konkrétne závery a právne vety extrahované a dovedené z predmetných súdnych rozhodnutí sa teda nenachádzajú až v záverečných častiach práce, ale sú skôr systematicky včleňované do jednotlivých kapitol, pokiaľ sa formulácia príslušných ustanovení Dohovoru alebo závery učinené v odborných prácach ukázali ako nedostatočné či ambivalentné. Samotná práca je uvedená krátkym zosumarizovaním histórie náhrady škody a Viedenského dohovoru. Nasledujúce kapitoly sa v prvom rade zamýšľajú nad možnosťou jeho aplikácie, venujú sa predpokladom vzniku zodpovednosti za škodu, pamätajú na prípady odstúpenia od zmluvy a zdôrazňujú potrebu zmenšenia straty. Posledná kapitola rozoberá s náhradou škody bezprostredne súvisiacu problematiku, a síce úroky z omeškania.

Ako zaiste vyplýva z predchádzajúcich pár riadkov, najpálčivejšou otázkou, na ktorú sa táto práca pokúša nájsť a poskytnúť odpoveď, je otázka interpretácie príslušných ustanovení Dohovoru. Keďže právna úprava náhrady škody vo Viedenskom dohovore nie je postačujúca sama o sebe, do úvahy je nutné vziať aj judikatúru. Nasledujúce stránky teda obsahujú autorovu úvahu o tom, či tento prístup môže viesť k uniformnej alebo aspoň predvídateľnej interpretácii.

Napokon by chcel autor cteného čitateľa informovať, že si nenárokuje neomylnosť. Keďže však radšej ako samotný popis súčasného (právneho) stavu volí formuláciu vlastných záverov, či priklonenie sa na tú alebo onú stranu, vedome podstupuje riziko kritiky zo strany zástancov opačného názoru. Hoci verí v správnosť záverov, ktoré vzhľadom na svoje vedomosti a právny stav k 20. novembru 2009 učinil, predkladá ich skôr ako námety do diskusie na myriady otázok, ktoré Viedenský dohovor so sebou prináša.

2. História náhrady škody

2.1. Právna úprava náhrady škody v rímskom práve

Náhrada škody predstavuje prastarý právny inštitút. Zmienky o ňom možno nájsť v najrozmanitejších formách vo väčšine starodávnych kultúr, veď napokon niektoré z týchto zmienok sa dochovali aj v ustanoveniach Chamurapiho zákonníka či v Biblii. Náhrada škody v takej podobe, ako ju poznáme dnes, siaha až do obdobia Rímskeho impéria. Avšak obsah aj rozsah povinnosti nahradiť škodu sa v priebehu dejín vyvíjali. Niekdajšia povinnosť dlžníka nahradiť veriteľovi škodu len vo forme poskytnutia pravidelnej hodnoty plnenia, tzv. *vera rei aestimatio*², sa neskôr vyvinula do zodpovednosti dlžníka poskytnúť náhradu škody za veriteľov záujem na uskutočnenom plnení. Starí Rimania rozoznávali dva typy škôd: skutočnú škodu na veriteľovom majetku (*damnum emergens*) a ušlý zisk (*lucrum cessans*). Treba ale zdôrazniť, že náhrada škody veriteľovho ideálneho záujmu (*pretium affectionis*³) nebola možná. Rimania tiež vymysleli niekoľko právnych inštitútov, ktoré do značnej miery vylepšovali dlžníkovo postavenie. Najprv, vzhľadom k tomu, že škoda vždy postihuje vlastníka, ten, aj keby bol veriteľom, zodpovedá za škodu na svojom majetku, ktorá by bola vznikla aj bez dlžníkovho pričinenia, *i.e.* náhodou. Tento prípad sa zväčša označuje ako *vis maior*, väčšina moderných prameňov potom používa označenie francúzskeho pôvodu *force majeure*⁴. Okrem toho cisár Justinián vo svojom zákonníku nariadil, aby vo všetkých prípadoch, v ktorých bola pevne stanovená cena, alebo kedy hodnota plnenia

² REBRO, Karol – BLAHO, Peter. *Rímske právo*. 3. vydanie. Bratislava: IURA EDITION, spol. s.r.o., 2003. 497 s. ISBN 80-98047-53-X. Kapitola 16, Všeobecná charakteristika záväzkov, s.352.

³ KINCL, Jaromír – URUFS, Valentin. *Římské právo*. 1. vydanie. Praha: Panorama, 1990. 469 s. ISBN 80-7038-134-5. Oddiel 2, Římské právo rodinné a majetkové (tzv. právo soukromé), s. 280.

⁴ Slovenský preklad tohto obratu je *vyššia moc*.

vyplývala z povahy záväzku, poskytnutá náhrada škody nesmela presahovať dvojnásobok tejto ceny alebo hodnoty (Justiniánov zákonník, kniha VII, kapitola XLVII).⁵ Napokon, už aj v tejto dobe existovali možnosti ako obmedziť povinnosť nahradiť škodu. Takéto obmedzenia prichádzali do úvahy v prípadoch, kedy poškodená strana prispela k vzniku škody a strana, ktorá škodu spôsobila, nekonala so zlým úmyslom. Obdobne tomu bolo aj v prípade, kedy poškodená strana mala zo vzniknutej škody prospech.

⁵ BLUME, Fred H. *Annotated Justinian Code* [online]. Posledné úpravy 23. novembra 2009 [cit. 2009-11-23]. Dostupné z: <<http://uwacadweb.uwyo.edu/blume&justinian/default.asp>>.

2.2. Obdobie medzi rímskym právom a Viedenským dohovorom

Spolu s úplným zánikom rímskej nadvlády v západnej Európe počiatok piateho storočia priniesol aj zánik podrobnej a značne pokročilej úpravy náhrady škody. Ríše, ktoré vznikali vo vojnami ničenej Európe, boli nestabilné a väčšinou sa riadili zvykovými normami. Úprava náhrady škody nepredstavovala výnimku. Avšak napriek tejto, na prvý pohľad nelichotivej situácii, obdobie stredoveku prinieslo tiež niekoľko zaujímavých nástrojov – *wergild* by mohol poslúžiť ako dobrý príklad.

Wergild predstavoval hodnotu osoby vyjadrenú v peniazoch. Ak sa niekto previnil ťažkým ublížením na zdraví, zabitím alebo akoukoľvek inou formou nezákonného usmrtenia druhej osoby, musel rodine alebo klanu osoby, ktorú usmrtil alebo vážne poranil, zaplatiť *wergild*.⁶ V rannom období anglosaskej Británie sa uplatňoval systém, kedy sa čiastka, ktorú bolo treba za vyššie uvedené činy zaplatiť, významne rôznila v závislosti na spoločenskej triede, do ktorej obeť patrila. Zatiaľ čo otroci a nevoľníci nemali takmer žiadnu hodnotu, hodnota poddaného začínala na 40 šilingoch⁷ a slobodného sedliaka si spoločnosť cenila na 100 šilingov. Suma, ktorú by musel prípadný páchatel' zaplatiť za ublíženie, či nebodaj usmrtenie princa, sa mohla vyšplhať aj nad 1 500 šilingov.⁸

Právo Svätej ríše rímskej postupne nahradilo *wergild* trestom smrti a právna úprava náhrady škody v podobe, ako ju poznalo rímske právo, sa v dôsledku rastúceho vplyvu jeho recepcie znovu začala používať. Tento opätovný príklon k rímskemu právu nebol iba záležitosťou Svätej ríše rímskej,

⁶ VOJÁČEK, Ladislav – SCHELLE, Karel a kol. *Právní dějiny: Státy západní Evropy a USA*. 1. vydanie. Brno: Doplněk Brno, 1999. 719 s. ISBN 80-7239-028-6. Kapitola 6, Anglie – Velká Británie, s. 262.

⁷ V tomto období sa za jeden šiling dala na trhu v Kente kúpiť napríklad ovca.

⁸ PEREZ, Nicole – ARAKELIAN, Sevag. *What is wergild?* [online]. Posledné úpravy 24. apríla 2003 [cit. 2009-12-12]. Dostupné z:

<<http://csis.pace.edu/grendel/projs2003a/Nikki&Sevag/wergild.htm>>.

ale týkal sa viacerých krajín európskeho kontinentu.⁹

Jeden z najdôležitejších a zároveň posledných krokov k úprave náhrady škody tak, ako ju poznáme dnes, bol učený počas éry industrializácie v priebehu 19. storočia. Následkom prudkého technického rozvoja sa koncepcia zavinenia ukázala ako nedostatočná. Preto sa od tohto okamžiku čoraz častejšie možno stretnúť s pojmom objektívnej zodpovednosti.¹⁰ V priestore strednej Európy to bol najmä rakúsky *Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch* (Všeobecný občiansky zákonník), ktorý relatívne promptne reagoval na aktuálne spoločenské zmeny a do svojich ustanovení inkorporoval aj pomerne modernú úpravu náhrady škody.¹¹ Zrejme ani netreba dodávať, že tento zákonník sa prostredníctvom tzv. recepčnej normy stal na dlhú dobu jedným zo základných predpisov česko-slovenského právneho poriadku.

⁹ VOJÁČEK, Ladislav – SCHELLE, Karel a kol. *Právní dějiny: Státy západní Evropy a USA*. Kapitola 3, Německo, s. 67. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 6.

¹⁰ Cf. FIALA, Josef – KINDL, Milan et al. *Občanské právo hmotné*. 1. vydanie. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007. 718 s. ISBN 978-80-7380-058-1. Kapitola 13, Závazky z protiprávních úkonů a bezdůvodné obohacení, s. 575.

¹¹ Cf. *Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch* [online]. Posledné úpravy 25. novembra 2002 [cit. 2009-11-19]. Dostupné z: <http://www.ibiblio.org/ais/abgb3.htm#t2h>.

2.3. História Viedenského dohovoru

Ľudia od nepamäti kupovali a predávali najrozmanitejšie tovary. Pokiaľ v minulosti obchodníci zvládli uskutočňovať svoje obchody aj bez nejakého univerzálneho zákona, ktorý by platil v oblasti väčšej než ich domovská krajina či zopár susediacich zemí, v dnešnom globalizovanom svete by takéto obchodovanie možné nebolo. A keďže k Viedenskému dohovoru pristúpilo k 20. novembru 2009 74 štátov¹², zaiste musí byť obsah tohto dokumentu výsledkom siahodlhých diskusií a kompromisov.

Už po skončení prvej svetovej vojny je možno badať narastajúce volanie po unifikovanej úprave kúpnej zmluvy (vrátane náhrady škody). Tieto snahy však druhá svetová vojna zakrátko zmarila. Necelých dvadsať rokov po jej skončení sa v Haagu konala diplomatická konferencia, ktorá vyústila do prijatia dvoch uniformných zákonov: Dohovoru o jednotnej úprave medzinárodnej kúpy tovaru a Dohovoru o jednotnej úprave uzatvárania zmlúv o medzinárodnej kúpe tovaru.¹³ Je však nutné podotknúť, že počet štátov, ktoré k týmto dohovorom pristúpili, bol zanedbateľný. Dokonca aj pristúpivšie štáty si vyjednali množstvo výhrad. V dôsledku veľkého neúspechu týchto dvoch dokumentov došlo na pôde Organizácie spojených národov k založeniu Komisie pre medzinárodné právo obchodné – v anglickom jazyku *United Nations Commission on International Trade Law* (odtiaľ skratka UNCITRAL).^{14,15}

¹² *Status: 1980 United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods* [online]. United Nations Commission on International Trade Law. Posledné úpravy 23. októbra 2009 [cit. 2009-11-20]. Dostupné z:

<http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/sale_goods/1980CISG_status.html>.

¹³ *UNIDROIT Conventions* [online]. International Institute for the Unification of Private Law. Posledné úpravy 21. októbra 2009 [cit. 2009-11-10]. Dostupné z:

<<http://www.unidroit.org/english/conventions/c-main.htm>>.

¹⁴ *Origin, Mandate and Composition of UNCITRAL* [online]. United Nations Commission on International Trade Law. Posledné úpravy 23. októbra 2009 [cit. 2009-11-23]. Dostupné z:

<<http://www.uncitral.org/uncitral/en/about/origin.html>>.

Niekoľkoročné snaženie komisie bolo napokon korunované úspechom, keď roku 1980 bol vo Viedni prijatý Dohovor Organizácie spojených národov o zmluvách o medzinárodnej kúpe tovaru. Dnes je tento dokument, bežne označovaný ako Viedenský dohovor, tiež súčasťou právneho poriadku Českej republiky vo forme oznámenia federálneho ministerstva zahraničných vecí č. 160/1991 Zb.

¹⁵ *UN – General Assembly Resolution 2205 (XXI) of 17 December 1966 Establishing – United Nations Commission on International Trade Law* [online]. United Nations Commission on International Trade Law. Posledné úpravy 19. októbra 2009 [cit. 2009-11-23]. Dostupné z: <http://www.jus.uio.no/lm/uncitral.2205-xxi/doc.html>.

3. Použitelnost Viedenského dohovoru

Prv, než začneme rozoberať problematiku zodpovednosti za škodu, je nevyhnutné vyriešiť otázku aplikovateľnosti Viedenského dohovoru. Veď aj tá najpresvedčivejšia interpretácia je zbytočná, pokiaľ príslušný súd rozhodne o jeho nepoužitelnosti pre daný prípad. Pri písaní tejto kapitoly našiel autor inšpiráciu najmä v článku Prof. Rozehnalovej uverejnenom v č.1/2003 českého Časopisu pre právnú vedu a prax¹⁶, v ktorom je poskytnutý jeden z prvých rozsiahlych aplikačných testov Dohovoru, a potom aj v seminároch a prednáškach Kapitána, Vladhansa a Svobodovej.

Aplikačný test možno rozdeliť do troch samostatných častí: prvá časť rozoberá najmä Články¹⁷ 1 až 5 Dohovoru, v druhej je nevyhnutné sa zaoberať prípadnými vylúčeniami použitia Dohovoru na základe prehlásení zmluvných štátov a napokon nemožno opomenúť vylúčenia Dohovoru autonómnym prejavom vôle zmluvných strán.

¹⁶ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. Aplikace unifikovaného hmotného práva upravujícího mezinárodní kupní smlouvu. *Časopis pro právní vědu a praxi*, apríl 2003, roč. 11, č. 1, s. 22 – 29. ISSN: 1210 – 9126.

¹⁷ Pokiaľ je počiatkové písmeno slova *článok* v tejto práci kapitalizované, označuje Článok CISG.

3.1. Rozbor úvodných ustanovení Viedenského dohovoru

Z ustanovenia Článku 1 ods. 1 vyplýva¹⁸, že Dohovor sa (pri splnení ďalších podmienok) použije pri medzinárodnej kúpe tovaru. Podmienka medzinárodnosti je splnená, ak majú zmluvné strany miesta podnikania v rôznych štátoch. V prípade, ak má strana viac miest podnikania, Článok 10 písm. a) stanoví, že *je rozhodujúce miesto podnikania, ktoré má najužší vzťah k zmluve a jej plneniu, s prihliadnutím k okolnostiam stranám známym alebo stranami zamýšľanými kedykoľvek pred uzatvorením zmluvy alebo pri jej uzatvorení*.¹⁹ S poukazom na nutnosť autonómnej interpretácie v súlade s Článkom 7 ods. 1²⁰ a ustanovením ods. 3 Článku 1²¹ je možné dovodiť, že pojem *miesto podnikania* v sebe neobsahuje požiadavku, aby bol subjekt nadaný oprávnením podnikat' podľa práva zeme svojho sídla či relevantného miesta podnikania.²²

Ďalším krokom v aplikačnom teste je identifikácia záväzku ako kúpnej zmluvy v intenciách Dohovoru. Avšak termín *kúpa* alebo *kúpna zmluva* nie je v Dohovore explicitne definovaný. Ustanovenia Článkov 30 a 53, ktoré

¹⁸ **Článok 1**

- (1) Tento Dohovor upravuje zmluvy o kúpe tovaru medzi stranami, ktoré majú miesta podnikania v rôznych štátoch,
- a) pokiaľ sú tieto štáty zmluvnými štátmi; alebo
 - b) pokiaľ podľa ustanovení medzinárodného práva súkromného sa má použiť právny poriadok niektorého zmluvného štátu.

¹⁹ Článok 10 písm. a) CISG

²⁰ **Článok 7**

- (1) Pri výklade tohto dohovoru sa prihliadne k jeho medzinárodnej povahe a k potrebe podporovať jednotnosť pri jej použití a dodržiavaní dobrej viery v medzinárodnom obchode.

²¹ **Článok 1**

- (3) Pri určovaní použiteľnosti tohto Dohovoru sa neprihliada k štátnej príslušnosti strán a ani k tomu, či strany alebo zmluva majú občianskoprávnu alebo obchodnú povahu.

²² KAPITÁN, Zdeněk. Podmínky aplikovatelnosti Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží. *Právní fórum*, júl 2008, roč. 5, č. 7, s. 275 – 289. ISSN: 1214-7966.

vymedzujú základné povinnosti predávajúceho a kupujúceho, môžu poslúžiť ako vôdzky pri určovaní kvalifikačných znakov tohto pojmu.²³ Zjednodušene teda možno kúpu chápať ako povinnosť predávajúceho dodať tovar a previesť vlastnícke právo a povinnosť kupujúceho tento tovar prevziať a zaplatiť kúpnu cenu. Okrem pozitívneho vymedzenia kúpnej zmluvy, ustanovenie Článku 3 ponúka aj jej negatívnu definíciu, a síce snaží sa od kúpnej zmluvy odlíšiť záväzkový vzťah, ktorý české právo označuje ako *zmluvu o dielo*. Treba si ale uvedomiť, že česká úprava tejto problematiky a úprava obsiahnutá vo Viedenskom dohovore nie sú totožné. Kým český zákonodarca v zásade poňal zmluvu o dielo ako akúkoľvek dodávku, s ktorou je spojená montáž²⁴, Viedenský dohovor stanoví, že záväzok nie je možné považovať za kúpnu zmluvu, ak *prevažná časť záväzkov strany, ktorá dodáva tovar, spočíva vo vykonaní prác alebo poskytovaní služieb*.²⁵ V intenciách Viedenského dohovoru je teda za kúpu možné označiť oveľa viac právnych vzťahov ako v režime českého obchodného zákonníka. Kapitán v tejto súvislosti ešte upozorňuje na jeden praktický problém, kedy českí (aj slovenskí) obchodníci pod vplyvom domácich kodifikácií označujú svoje zmluvy ako zmluvy o dielo. Mnohokrát sa tak ale deje aj v prípadoch, keď je takáto zmluva podľa Viedenského dohovoru medzinárodnou kúpnu zmluvou.²⁶ V tejto súvislosti niektorí vyslovujú názor, podľa ktorého sa Dohovor v danom prípade nepoužije, lebo podľa kvalifikácie *lex fori* sa jedná o zmluvu o dielo. Takéto názory treba jednoznačne odmietnuť, nakoľko ich proponenti zabúdajú na princíp aplikačnej prednosti medzinárodnej zmluvy pred vnútroštátnym prameňom práva.²⁷

Podobne ako pri pojme *kúpy*, nesnaží sa Viedenský dohovor ani o definíciu *tovaru*. Právna teória aj prax považuje za tovar vo všeobecnosti veci

²³ ROZEHNALOVÁ, Naděžda a kol. *Mezinárodní obchodní transakce* [html dokument, CD ROM]. Brno: Právnická fakulta Masarykovy Univerzity v Brně, 2004 [cit. 2009-11-24].

²⁴ Cf. ustanovenia § 410 ods. 1 a 2 obchodného zákonníka

²⁵ Článok 3 ods. 2 CISG

²⁶ KAPITÁN, Zdeněk. Podmínky aplikovatelnosti Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží. *Právní fórum*. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 22.

²⁷ Cf. Článok 10 Ústavy Českej republiky

hnuteľné.²⁸ Napokon podobne poňal pojem *tovar* aj český zákonodarca, o čom svedčí aj úprava kúpnej zmluvy v obchodnom zákonníku.²⁹ Zároveň obsahuje Dohovor v ustanoveniach Článkov 2 a 5 aj negatívne vymedzenie pôsobnosti. V súlade s nimi nemožno Dohovor aplikovať pri spotrebiteľských kúpnych zmluvách, kúpe na dražbách, kúpe pri výkone rozhodnutia alebo podľa rozhodnutia súdu, kúpe cenných papierov alebo peňazí, lodí, člnov, vznášadiel, lietadiel a elektrickej energie³⁰ a ďalej sa *Dohovor nevzťahuje na zodpovednosť predávajúceho za smrť alebo ublíženie na zdraví, spôsobené tovarom ktorejkoľvek osobe.*³¹

Pokiaľ posudzovaný záväzkový vzťah spĺňa všetky vyššie uvedené podmienky, možno Dohovor aplikovať v prípade, že strany majú miesto podnikania v rôznych štátoch a tieto štáty sú zmluvnými štátmi Dohovoru³² alebo príslušná (kolízna) norma odkáže na právny poriadok niektorého zo zmluvných štátov.³³ V podmienkach Českej republiky je takouto normou Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky³⁴, resp. pre zmluvy uzatvorené pred 1. júlom 2006 Zákon o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom.³⁵

Ako nesmierne dôležitý pri posudzovaní použiteľnosti Dohovoru sa javí Článok 4. Ten (opäť) obsahuje pozitívny aj negatívny prístup. Tvorcovia Dohovoru zdôraznili, že sa vzťahuje výlučne *na uzatváranie zmluvy o kúpe*

²⁸ KAPITÁN, Zdeněk. Podmínky aplikovatelnosti Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží. *Právní fórum* Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 22.

²⁹ Ustanovenie § 409 Obchodného zákonníka

³⁰ Cf. Článok 2 CISG

³¹ Článok 5 CISG

³² Článok 1 ods. 1) písm. a) CISG

³³ Článok 1 ods. 1) písm. b) CISG

³⁴ Toto nariadenie v členských štátoch nahradilo dňom 17. decembra 2009 Rímsky dohovor s výnimkou území členských štátov, ktoré spadajú pod územnú pôsobnosť uvedeného dohovoru a na ktoré sa nevzťahuje toto nariadenie. V rozsahu, v ktorom toto nariadenie nahrádza ustanovenia Rímskeho dohovoru, každý odkaz na dohovor sa považuje za odkaz na toto nariadenie. – cf. článok 24 Nariadenia.

³⁵ Cf. Zákon č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním.

a práva a povinnosti kupujúceho vznikajúce z takejto zmluvy.³⁶ Negatívna definícia demonštratívne uvádza otázky platnosti zmluvy alebo ktoréhokoľvek jej ustanovenia alebo akejkol'vek zvyklosti a otázku účinku, ktorý môže mať zmluva na vlastnícke právo k predávanému tovaru.³⁷ V praxi sa toto ustanovenie môže dotknúť napríklad ujedaní týkajúcich sa limitácie náhrady škody, ktoré české právo (zatiaľ) nepripúšťa.³⁸ Kombináciou pozitívneho a negatívneho vymedzenia teda možno dôjsť k záveru, že otázky inak vylúčené sú Dohovorom regulované len v prípade, že je tak učinené explicitne. Otázky spadajúce mimo rozsah Dohovoru je potom nutné riešiť podľa kolízneho práva.³⁹

Napokon pri rozoberaní úvodných ustanovení Dohovoru nemožno zabudnúť na ods. 2 Článku 1, ktorý obsahuje kritérium tzv. známosti. Na základe tohto ustanovenia sa k rôznym miestam podnikania neprihliada, a teda Dohovor sa nepoužije, pokiaľ táto skutočnosť nevyplýva zo zmluvy, z rokovaní medzi stranami či z informácií poskytnutých stranami kedykoľvek do uzatvorenia zmluvy alebo pri jej uzatvorení. V súlade s princípom ochrany dobrej viery sa teda Dohovor nepoužije, pokiaľ sa strana domnieva, že daný záväzok predstavuje nie medzinárodný, ale vnútroštátny obchod.⁴⁰

³⁶ Prvá veta Článku 4 CISG

³⁷ Druhá veta Článku 4 CISG

³⁸ Cf. ustanovenie § 386 ods. 1 Obchodného zákonníka

³⁹ KAPITÁN, Zdeněk. Podmínky aplikovatelnosti Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží. *Právní fórum*. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 22.

⁴⁰ ROZEHNALOVÁ, Naděžda a kol. *Mezinárodní obchodní transakce* [html dokument, CD ROM]. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 23.

3.2. Vylúčenie Dohovoru na základe prehlásenia zmluvných štátov

V záujme zaistenia čo najširšej podpory Viedenskému dohovoru umožnili jeho tvorcovia, aby k nemu pristúpivšie štáty učinili prehlásenia a výhrady, prostredníctvom ktorých by vylúčili určité otázky inak Dohovorom upravované.

Zrejme najzásadnejšiu výhradu, ktorú je možnú učiniť, je výhrada podľa Článku 92. V súlade s týmto článkom môže štát prehlásiť, že sa necíti byť viazaný druhou alebo treťou časťou Dohovoru.⁴¹ Kým v súčasnosti neexistuje štát, ktorý by voči tretej časti učinil výhradu, škandinávske krajiny Nórsko, Švédsko, Dánsko a Fínsko tak urobili v prípade časti druhej.⁴² Keďže v praxi môžu nastať rôzne scenáre, pre ilustráciu uvediem príklad, ktorý odznel na jednom zo seminárov Svobodovej⁴³. Slovenský predávajúci a nórsky kupujúci uzatvoria kúpnu zmluvu, pričom budeme predpokladať, že všetky vyššie uvedené otázky aplikačného testu boli zodpovedané kladne. V prípade, žeby sa posudzoval proces uzatvárania zmluvy, bolo by nutné otázku rozhodného práva vyriešiť kolíznou metódou, nakoľko Nórsko druhou časťou Dohovoru viazané nie je. Kolízna norma (v tomto prípade čl. 8 v spojení s čl. 4 ods. 1 a 2 Rímskeho nariadenia o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky⁴⁴) odkáže na slovenské právo, ktorého súčasťou je aj Viedenský dohovor. Keďže však Slovenská republika učinila výhradu k Článku 1 ods. 1 písm. b)⁴⁵, Viedenský dohovor použiť nemožno. Ak by si však uvedené strany z nejakého dôvodu

⁴¹ Druhá časť Dohovoru upravuje pravidlá pre uzatváranie zmluvy a tretia časť Dohovoru upravuje práva a povinnosti predávajúceho a kupujúceho.

⁴² *Status: 1980 – United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods* [online]. United Nations Commission on International Trade Law. Posledné úpravy 28. novembra 2009 [cit. 2009-11-25]. Dostupné z:

<http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/sale_goods/1980CISG_status.html>.

⁴³ Tento príklad odznel v rámci seminárnej výučby na Právnickej fakulte Masarykovej univerzity v jarnom semestri 2008.

⁴⁴ Opakovaná citácia. Cf. poznámka č. 34.

⁴⁵ Možnosť výhrady k Článku 1 ods. 1 písm. b) Dohovoru je rozoberaná v bezprostredne nasledujúcom odseku.

zvolili za rozhodné rakúske právo⁴⁶, pri posudzovaní procesu uzatvárania zmluvy by bolo nutné postupovať podľa ustanovení Dohovoru.

Ako badať z vyššie uvedeného príkladu, na základe Článku 95 môžu štáty vzniesť výhradu aj k Článku 1 ods. 1 písm. b). Túto výhradu možno vzniesť podmienene alebo nepodmienené. Nepodmienenú výhradu učinili okrem Slovenska a Českej republiky aj napr. Spojené štáty americké, podmienenú Nemecko. Podmienenosť nemeckej výhrady spočíva v neaplikácii ustanovenia Článku 1 ods. 1 písm. b) vo vzťahu k štátu, ktorý voči tomuto ustanoveniu vzniesol výhradu.

Niekoľko komunistických, resp. postkomunistických štátov (Maďarsko, Ukrajina, Ruská federácia, Litva, Lotyšsko, Bielorusko, Argentína, Čile a Paraguaj⁴⁷) učinilo prehlásenie podľa Článku 96. Takéto prehlásenie sa dotýka Článku 12, ktorý stanoví, že *ustanovenia Článku 11, Článku 29 a časti II tohto Dohovoru, ktoré pripúšťajú, aby vo vymenovaných prípadoch boli právne úkony uskutočnené v akejkoľvek inej forme než písomnej, sa nepoužijú, pokiaľ ktorákoľvek strana má miesto podnikania v zmluvnom štáte, ktorý vykonal prehlásenie podľa Článku 96 tohto Dohovoru. Z poslednej vety ustanovenia Článku 12⁴⁸ vyplýva, že je na rozdiel od ostatných ustanovení Dohovoru⁴⁹ ustanovením kogentným.*

Dohovor ďalej umožňuje zmluvným štátom, aby učinili výhrady podľa Článkov 93 a 94. Kým prvý z nich hovorí o možnosti vylúčenia použitia Dohovoru pre niektoré územné jednotky štátu, *v ktorých podľa jeho ústavy platia rôzne právne poriadky*, druhý pojednáva o možnosti vylúčenia Dohovoru v prípade, že zmluvný štát má *tú istú alebo veľmi podobnú právnu úpravu vecí, na ktorú sa Dohovor vzťahuje*.

⁴⁶ Rakúsko voči Dohovoru nevznieslo žiadnu výhradu.

⁴⁷ *Status: 1980 – United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods* [online]. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 42.

⁴⁸ **Článok 12**

(...) Strany nemôžu dohodnúť vylúčenie alebo zmenu účinku tohto článku.

⁴⁹ **Článok 6**

Strany môžu vylúčiť použitie tohto Dohovoru alebo, s výnimkou Článku 12, ktoréhokoľvek jej ustanovenia alebo jeho účinky zmeniť.

3.3. Vylúčenie Dohovoru na základe autonómneho prejavu vôle strán

V praxi dochádza k vylúčeniu použiteľnosti Dohovoru dohodou strán ako explicitne tak aj konkludentne. Kým formulácie typu: „Dohovor OSN o zmluvách o medzinárodnej kúpe tovaru sa nepoužije“ v zásade nevyvolávajú otázky, odkaz na právny poriadok zmluvného štátu alebo jeho určitý vnútroštátny predpis za bezproblémové považovať nemožno. Pokiaľ by totiž strany za rozhodné právo pre zmluvu zvolili právo napr. slovenské, je treba chápať tento odkaz ako odkaz na ucelený právny poriadok, ktorého súčasťou je v prípade Slovenska aj Viedenský dohovor. Ten by v súlade so zásadou aplikačnej prednosti medzinárodných zmlúv stanovil nutnosť použitia Dohovoru.⁵⁰ Inak tomu nie je ani v prípade odkazu na určitý vnútroštátny kódex. Ten je totiž súčasťou určitého systému, ktorého väzby treba rešpektovať. Pokiaľ je teda tento kódex súčasťou právneho poriadku, do ktorého patrí aj Viedenský dohovor, aplikácia ustanovení Dohovoru by mala mať prednosť.⁵¹

Tieto úvahy je ale nutné korigovať ešte výkladom v intenciách Článku 8. Ten totiž stanoví, že *prehlásenia alebo iné chovanie strany sa vykladá podľa jej úmyslu, pokiaľ druhej strane bol tento úmysel známy alebo nemohol byť neznámy*. Odsek 2 potom pre prípad nepoužitia predchádzajúceho odseku ukladá, že *prehlásenia alebo iné chovanie strany sa vykladá podľa významu, ktorý by im prikladala za tých istých okolností rozumná osoba v tom istom postavení ako druhá strana*. Odsek 3 napovedá, že *inter alia* je nevyhnutné vziať do úvahy prax, ktorú stranu medzi sebou zaviedli, či zvyklosti a následné

⁵⁰ SCHLECHTRIEM, Peter – SCHWENZER, Ingeborg. *Commentary on the UN convention on the international sale of goods (CISG)*. 2. vydanie. Oxford: Oxford University Press, 2005. 1149 s. ISBN 978-0-19-927518-2. Kapitola 1, Sphere of Application and General Provisions, s. 88.

⁵¹ HÄBERLE, Siegfried Georg a kol. *Handbuch für Kaufrecht, Rechtsdurchsetzung und Zahlungssicherung im Außenhandel: internationale Kaufverträge, internationale Produkthaftung, Eigentumsvorbehalt, Schiedsgerichtsbarkeit, gerichtliche Durchsetzung und Vollstreckung, internationale Zahlungs- und Sicherungsinstrumente, Incoterms*. 1. vydanie. Mníchov: R. Oldenburg Verlag, 2002. 1070 s. ISBN 978-3-486-25825-7. Kapitola 1, Vertragsrecht und Vertragsgestaltung bei Internationalen Kaufverträgen, s. 18.

chovanie strán. Ak by teda napr. zmluva medzi stranami obsahovala odkaz na slovenské právo, ktorého súčasťou je aj Viedenský dohovor a jedna strana mala v úmysle jeho použitie vylúčiť a zároveň druhá strana o tomto úmysle vedela, v súlade s ustanovením Článku 8 by bolo nutné považovať takéto vylúčenie za úspešné. Potom by boli k určeniu rozhodného práva povolané príslušné kolízne normy.

3.4. Medzery v úprave a používanie praktík a obchodných zvyklostí

Ako bolo spomenuté už v úvode, veľký počet zmluvných štátov a ich historická, kultúrna a právna rozmanitosť prispeli k značnej medzerovitosti úpravy Viedenského dohovoru. Pokiaľ určité náležitosti nie sú v Dohovore spomenuté vôbec alebo sú z dosahu jeho použiteľnosti priamo vylúčené, právna teória hovorí o tzv. vonkajších medziach úpravy. Pokiaľ nejaká otázka síce spadá do predmetu úpravy Dohovoru, no nie je v ňom výslovne upravená, jedná sa o vnútorné medze úpravy.⁵² Nápomocným pri určovaní či sa jedná o vnútorné alebo vonkajšie medze úpravy môže byť Článok 4. Ten, ako bolo spomenuté v Kapitole 3.1., v rámci pozitívneho vymedzenia stanoví, že Dohovor sa použije *na uzatváranie zmluvy o kúpe a práva a povinnosti kupujúceho vznikajúce z takejto zmluvy*. V prípade, že nejaká otázka spadá do predmetu úpravy Dohovoru, avšak nie je v ňom výslovne regulovaná, vyvstáva potreba vzniknutú medzeru vyplniť. Pravidlá pre vyplňanie takýchto medzier obsahuje ustanovenie Článku 7 ods. 2. Ten stanoví, že medzery je v prvom rade treba vyplniť v súlade so *všeobecnými zásadami, na ktorých Dohovor spočíva*. V prípade ich absencie sa medzery vyplňajú *podľa ustanovení (...) medzinárodného práva súkromného*. V snahe vyhnúť sa prípadným komplikáciám je preto možné kontrahujúcim stranám odporučiť vyplniť medzery v úprave napr. odkazom na právo určitého štátu v otázkach výslovne Dohovorom neriešenými.

V neposlednom rade je potrebné pamätať na možnosť pozmenenia obsahu zmluvy použitím praktík a obchodných zvyklostí v zmysle ustanovenia Článku 9, nakoľko sa tieto aplikujú prednostne pred ustanoveniami Dohovoru. Odsek 1 citovaného Článku stanoví, že *strany sú viazané akoukoľvek zvyklosťou, na ktorej sa dohodli, a praxou, ktorú medzi sebou zaviedli*. Popri dohodnutých zvyklostiach a zavedenej praxi sú strany rovnako (v súlade s ods.

⁵² ROZEHNALOVÁ, Naděžda a kol. *Mezinárodní obchodní transakce* [html dokument, CD ROM]. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 22.

2 Čl. 9) viazané aj zvyklosťami, ktoré *obe strany poznali alebo mali poznať a ktoré sú v medzinárodnom obchode v širokej miere známe* a zmluvnými stranami *toho istého druhu v príslušnom obchodnom odvetví* spravidla dodržiavané.⁵³

Aj keď prostredníctvom právne neurčitých pojmov zrejme zamýšľali tvorcovia Dohovoru dopriať svojmu dielu „dlhovekosť“, nie je v možnostiach väčšiny obchodníkov dosiahnuť znalosť všetkých príslušných obchodných zvyklostí. Berúc do úvahy, že aj normatívna obchodná zvykosť sa stáva záväzná ako zmluva, je vhodné využiť dispozitívnosť ustanovenia Článku 9 ods. 2 a jeho použitie vylúčiť.⁵⁴

⁵³ Autor použil vlastný preklad citovaného ustanovenia z anglického originálu, nakoľko (podobne ako Kapitán v citovanom článku – *cf.* str. 288) považuje český preklad za zmätočný.

⁵⁴ KAPITÁN, Zdeněk. Podmínky aplikovatelnosti Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží. *Právní fórum*. Opakovaná citácia, *cf.* poznámka č. 22.

4. Vznik zodpovednosti za škodu

Až potom, čo je otázka použiteľnosti Dohovoru kladne zodpovedaná, je možné pristúpiť k identifikácii piatich základných predpokladov, ktoré musia byť naplnené, aby sme mohli hovoriť o zodpovednosti za škodu či náhrade škody. Tieto predpoklady sú natoľko zásadné, že pri ich nenaplnení zodpovednosť za škodu nemôže vzniknúť. Sú nimi: protiprávnosť, vznik škody, príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním a vznikom škody, predvídateľnosť a absencia okolností vylučujúcich vznik zodpovednosti za škodu.⁵⁵

⁵⁵ VALDHANS, Jiří. Náhrada škody v režimu Vídeňskej úmluvy. *Právni fórum*, august 2008, roč. 5, č. 8, s. 342-350. ISSN: 1214-7966.

4.1. Protiprávnosť

Článok 45 ods. 1 a Článok 61 ods. 1 nepochybne stanovujú, že povinnosť nahradiť škodu podľa Článkov 74 až 77 vzniká, keď zmluvná strana *nesplní (...)* niektorú svoju povinnosť vyplývajúcu zo zmluvy o kúpe alebo z tohto Dohovoru. Preto môže byť protiprávnosť (v rámci rozsahu použiteľnosti Článku 74) definovaná ako objektívna kategória, ktorá spočíva v porušení povinnosti predpokladanej zmluvou, upravovanej Dohovorom, alebo s ktorou obe zmluvné strany vyslovili súhlas. Avšak nie každé porušenie Dohovoru musí vyústiť do následnej kompenzácie. Ak strana neučiní opatrenia vo svojom vlastnom záujme (napr. povinnosť kupujúceho *prezrieť tovar alebo zariadiť jeho prehliadku v dobe podľa okolností čo najkratšej*⁵⁶), druhá strana nemá právo na náhradu škody. Napriek tomu takéto nekonanie môže byť príčinou právne nevýhodnej situácie, ktorá by nebola nastala, ak by bola táto povinnosť riadne splnená.⁵⁷ A keďže Dohovor nespomína pojem zavinenia, na rozdiel od niektorých prípadov občianskoprávnej zodpovednosti nie je zavinenie pojmovým znakom protiprávnosti.

⁵⁶ Článok 38 CISG

⁵⁷ SCHLECHTRIEM, Peter – SCHWENZER, Ingeborg. *Commentary on the UN convention on the international sale of goods (CISG)*. Kapitola 3, Sale of Goods, s. 751. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 50.

4.2. Škoda

Prvá veta Článku 74 konštatuje, že *náhrada škody pri porušení zmluvy jednou zo strán zahŕňa čiastku zodpovedajúcu strate, vrátane ušlého zisku, ktorú utrpela druhá strana v dôsledku porušenia zmluvy*. Zatiaľ čo kompenzovateľnosť škôd, ktoré strana utrpela pri porušení zmluvy, vrátane ušlého zisku, je viac než zrejmá, lakonická formulácia citovaného ustanovenia ponecháva množstvo otázok nezodpovedaných. Imateriálna strata, náklady na právne zastúpenie alebo prípady teóriou označované ako *lost volume*⁵⁸ sú prinajmenšom hodné zamyslenia. Citovaná veta zároveň v sebe obsahuje princíp *plnej náhrady škody*, keďže nahradené majú byť ako utrpená strata, tak aj ušlý zisk. Princíp plnej kompenzácie by mal pomôcť poškodenej strane nadobudnúť rovnaké finančné postavenie, aké by mala v prípade, keby k porušeniu nedošlo. Ako bolo spomínané už o pár riadkov vyššie, zavinenie nie je predpokladom vzniku zodpovednosti za škodu, avšak druhá veta rozoberaného ustanovenia, tzv. *pravidlo očakávania*^{59,60}, obmedzuje povinnosť nahradiť škodu len na predvídateľné dôvody.

Ako je to v prípade Viedenského dohovoru zvykom, obsahuje aj negatívny výpočet prípadov, ktoré nespádajú do rozsahu úpravy Článku 74 *et seq.* V súlade s ustanovením Článku 5, zodpovednosť predávajúceho za smrť alebo ublíženie na zdraví spôsobené vadami výrobku nie sú predmetom úpravy Dohovoru, ale sú upravované rozhodným vnútroštátnym právom. Do rozsahu úpravy Dohovoru podobne nespadá ani možnosť náhrady škody, ktorá by eventuálne vznikla ešte v prekonsenzuálnej fáze.

⁵⁸ Prípady *lost volume* sú rozoberané v Kapitole 4.2.5.

⁵⁹ Anglická literatúra označuje toto pravidlo pojmom *contemplation rule*. Autor zámerne použil opisný preklad tohto slovného spojenia, nakoľko lepšie reflektuje nutnosť predvídateľnosti, než jeho doslovný preklad – *pravidlo uvažovania, rozjímania*.

⁶⁰SCHLECHTRIEM, Peter – SCHWENZER, Ingeborg. *Commentary on the UN convention on the international sale of goods (CISG)*. Kapitola 3, Sale of Goods, s. 747. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 50.

Prv než sa ale pustíme do rozoberania problematických oblastí, bolo by vhodné poukázať na tri elementárne kategórie škôd, ktoré vznikajú v dôsledku porušenia zmluvy, a na ktorých sa zhodnú takmer všetci znalci medzinárodného práva súkromného. Sú nimi škoda, ktorá vznikla v dôsledku neplnenia zmluvy, vedľajšia škoda a následná škoda.^{61,62}

⁶¹ Cf. *UCC: Uniform Commercial Code* [online]. Ithaca: Cornell University Law School, 2005. Posledné úpravy 26. novembra 2009 [cit. 2009-11-26]. Dostupné z:

<<http://www.law.cornell.edu/ucc/2/>>. Ustanovenia § 2-710 a § 2-715(1).

⁶² Autor v súvislosti s jednotlivými kategóriami škôd zámerne nepoužil adjektívum *nepriama* (škoda), nakoľko týmto pojmom sú v českej náuke označované iné javy. Pomenovanie vedľajšia škoda zodpovedá anglickému spojeniu *incidental loss* a následná škoda ekvivalentu *consequential loss*.

4.2.1. Škoda vzniknutá v dôsledku neplnenia zmluvy

Škodou vzniknutou v dôsledku porušenia zmluvy môžeme rozumieť škodu, ktorú utrpela oprávnená strana, pokiaľ zmluva nebola plnená vôbec alebo poskytnuté plnenie bolo vadné. V takomto prípade môže poškodená strana podniknúť právne kroky k tomu, aby dosiahla také postavenie, ktoré by bola mala, ak by bola zmluva plnená riadne. V praxi je možné sa stretnúť hneď s niekoľkými rôznymi prípadmi škody vzniknutej v dôsledku neplnenia zmluvy. Za jeden z najbežnejších prípadov možno považovať dodanie vadného tovaru. Keďže riadne plnenie zmluvy by malo byť spoločným záujmom kupujúceho aj predávajúceho, v prípade, že dodaný tovar bol vadný, má kupujúci právo na jeho opravu. Náklady spojené s takouto opravou nesie v súlade s ustanovením Článku 74 predávajúci.⁶³ Zároveň je ale potrebné zdôrazniť, že náklady na opravu musia byť primerané. Nasvedčuje tomu aj prípad č. *VIII ZR 300/96* rozhodovaný pred nemeckým *Bundesgerichtshof*⁶⁴. Predmetom tohto sporu medzi nemeckým predávajúcim a švajčiarskym kupujúcim bola dodávka antikoročných oceľových drôtov v celkovej hodnote viac ako 366 tisíc DM⁶⁵. Keďže časť dodaného tovaru bola veľmi nízkej kvality, kupujúci ho zaslal naspäť a súčasne informoval predávajúceho, že z dôvodu nízkej kvality dodaného tovaru ho nemôže využiť na zamýšľaný účel a učinil prehlásenie o odstúpení od zmluvy. Predávajúci však žaloval kupujúceho o časť nezaplatenej kúpnej ceny vo výške 63 180 DM a úroky z omeškania. V reakcii na to zažiadala kupujúci o náhradu nákladov vo výške viac ako 75 tis. DM. Tie mu mali

⁶³ KNAPP, Viktor. Commentary on Article 74. In *Bianca-Bonell Commentary on the International Sales Law* [online]. Miláno: Giuffrè, 1987, s. 538 – 548. Reproduced with permission of Dott. A Giuffrè Editore, S.p.A. Posledné úpravy 7. decembra 2005 [cit. 2009-11-26]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/knapp-bb74.html>>.

⁶⁴ Spolkový vrchný súd

⁶⁵ DM je skratka zaužívaná pre nemeckú marku, menu ktorá bola v Nemeckej spolkovej republike používaná pred prijatím eura.

vzniknúť v dôsledku obloženia brúsiaceho stroja, ktoré musel vykonať potom, čo ho využil na spracovanie dodaného (vadného) tovaru. Súd vo svojom rozhodnutí zamietol žalobu predávajúceho a v súlade s ustanoveniami Článkov 81 ods. 1, 49 ods. 1 písm. a) a 51 ods. 1 uznal oprávnenosť kupcovho odstúpenia od zmluvy. Zároveň ale súd zamietol náhradu nákladov kupujúceho, keďže nepovažoval náklady na obloženie brúsiaceho stroja za primerané vo vzťahu k výške kúpnej ceny za tú časť tovaru, ohľadom ktorej kupujúci odstúpil od zmluvy. Súd ďalej uviedol, že kupujúci mal vrátiť tovar a požadovať náhradu škody podľa Článku 45 ods. 1 písm. b) v spojení s Článkom 74.⁶⁶

Ďalším bežným typom škody vzniknutej v dôsledku neplnenia zmluvy je škoda prameniaca z omeškania plnenia. Vyskytovať sa môže v rozmanitých formách, najčastejšie však ako omeškanie predávajúceho s dodávkou tovaru, omeškanie kupujúceho s platením či dokonca aj ako strata v dôsledku zmeny výmenného kurzu alebo devalvácie meny. V prvom zo spomenutých prípadov má kupujúci povinnosť podniknúť náležité opatrenia, aby sa vyhol ďalším prípadným stratám. Podobný pohľad ponúka aj prípad č. 27 U 58/96 rozhodovaný pred *Oberlandesgericht Köln*⁶⁷, bežne označovaný aj ako *prípad garbiarskych strojov*. Tento spor nastal medzi holandským predávajúcim a nemeckým kupujúcim. Predávajúci doručil kupujúcemu garbiarske stroje. Na týchto strojoch bolo treba vykonať nastavenia určitých častí, a tak sa znovu ocitli u predávajúceho. Ten kupujúcemu prisľúbil, že ich v dohodnutom termíne vráti. Keďže však tieto stroje včas nevrátil, musela nemecká spoločnosť uzatvoriť zmluvu s treťou stranou, aby táto opracovala jej usne a mohla tak dostať svojim záväzkom voči ďalším subjektom. Ešte počas doby, čo mal holandský predávajúci garbiarske stroje vo svojej dispozícii, zažaloval kupujúceho o zaplatenie kúpnej ceny. Ten vzápätí uplatnil protinárok týkajúci sa výdavkov, ktoré mu vznikli v súvislosti s uzatvorením zmluvy s treťou

⁶⁶ *Rozhodnutie Bundesgerichtshof zo dňa 25. júna 1997, prípad číslo VIII ZR 300/96* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 18. mája 2007 [cit. 2009-11-26]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/970625g2.html>>.

⁶⁷ Vrchný zemský súd v Kolíne, Nemecko.

stranou. Predávajúci zároveň uplatnil zadržiacie právo a odmietol stroje kupujúcemu vydať. Súd rozhodol, že v zmysle ustanovenia Článku 74 má kupujúci nárok na náhradu primeraných nákladov, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho snahou zmenšiť stratu, keďže bol nútený uzatvoriť zmluvu s treťou stranou v dôsledku toho, že predávajúci nevrátil stroje v dohodnutom termíne. Okrem toho súd nariadil, aby predávajúci vrátil stroje kupujúcemu v súlade s dohodou, ktorú medzi sebou kupujúci a predávajúci uzatvorili, nakoľko sa predávajúci bezpodmienečne zaviazal vrátiť stroje okamžite po ich nastavení a nemal teda nárok na ich zadržovanie.⁶⁸

Popri predávajúcom sa s plnením zmluvných povinností môže omeškať aj kupujúci. Ak sa kupujúci ocitne v omeškaní s platením kúpnej ceny, môže predávajúci podniknúť niekoľko krokov. Na základe prípadu č. *HG 930476* rozhodovaného pred *Handelsgericht Zürich* (obchodný súd vo švajčiarskom Zürichu) môže byť takýmto krokom aj eventuálna nutnosť zobrať si (preklenovaciú) pôžičku.⁶⁹

Rovnako je dôležité spomenúť aj možnosť získať náhradu za ušlý zisk v dôsledku straty investičnej príležitosti. K podobnému záveru prišiel aj nemecký *Amtsgericht Oldenburg in Holstein*⁷⁰ v prípade č. *5 C 73/89*. V tomto prípade uzatvoril nemecký maloobchodník s módnymi odevmi zmluvu s talianskym výrobcom odevov. Predmetom zmluvy mal byť „*jesenný tovar; doručiť +/- v júli, auguste, septembri*“. Výrobca dodal prvú časť tovaru 26. septembra. Maloobchodník však odmietol dodávku prevziať a 2. októbra vrátil výrobcovi faktúru, pričom argumentoval vypršaním dodacej lehoty. Strany sa nemohli zhodnúť, čo vyššie citovaná špecifikácia predmetu zmluvy presne

⁶⁸ *Rozhodnutie Oberlandesgericht Köln zo dňa 8. januára 1997, prípad číslo 27 U 58/96* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 18. mája 2007 [cit. 2009-11-26]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/970108g1.html>>.

⁶⁹ *Rozhodnutie Handelsgericht Zürich zo dňa 21. septembra 1995, prípad číslo HG 930476* [online]. Rím: UNILEX, Centre for Comparative and Foreign Law Studies, 2002. Posledné úpravy 27. novembra 2009 [cit. 2009-11-27]. Dostupné z:

<<http://www.unilex.info/case.cfm?pid=1&do=case&id=159&step=FullText>>.

⁷⁰ Obvodný súd v Oldenburgu, Holstein, Nemecko.

znamená a spoliehali sa na ďalšie okolnosti, ktoré mali byť údajne druhej strane známe. Súd rozhodol, že predávajúci má v súlade s ustanoveniami Článkov 54, 59, 74 a 78 nárok na vyplatenie plnej kúpnej ceny vrátane úrokov z omeškania. Súd považoval predajcov nárok za opodstatnený, keďže dodávku uskutočnil v dohodnutom termíne. Aj keby, ako tvrdil kupec, mal predávajúci povinnosť každý mesiac počas zmluvne vymedzených troch mesiacov doručiť jednu tretinu tovaru, kupujúci neodstúpil účinne od zmluvy, keďže ho neoznámil druhej strane.⁷¹

Omeškanie s platením môže vyústiť aj do straty oprávnenej strany v dôsledku zmeny výmenného kurzu alebo devalvácie meny. Vzhľadom k tomu, že väčšina názorov odmieta abstraktnú kalkuláciu takýchto škôd⁷², poškodená strana má nárok na náhradu škody do takej miery, do akej sa je podarí dokázať, žeby získala väčšiu finančnú hodnotu, pokiaľ by platba bola uskutočnená včas. Toto pravidlo potvrdzuje aj často citovaný prípad č. 17 U 146/93 rozhodovaný pred *Oberlandesgericht Düsseldorf*. Nemecký kupujúci si objednal od talianskeho predávajúceho 140 párov topánok. Potom, čo talianska strana požadované topánky vyrobila, požadovala od kupujúceho zálohu za kúpnu cenu, keďže kupujúci mu nezaplatil ešte predchádzajúce dodávky. Kupujúci však nezložil ani zálohu ani nezaplatil kúpnu cenu. Preto výrobca odstúpil od zmluvy a predal vyrobené topánky iným maloobchodníkom. Zo 140 vyrobených párov sa mu ale podarilo predat iba 21 za rovnakú cenu, na akej sa dohodli s kupujúcim, 109 párov predal za omnoho nižšiu cenu a 10 párov nepredal vôbec. Predávajúci požadoval náhradu škody, ktorá mu vznikla v dôsledku porušenia zmluvy. Konkrétne sa jednalo o náhradu škody vo výške rozdielu kúpnej ceny stanovenej v pôvodnej zmluve a cenou za náhradné transakcie, náklady na právne zastúpenie, úroky z omeškania a v neposlednom rade

⁷¹ *Rozhodnutie Oldenburg in Holstein zo dňa 24. apríla 1990, prípad číslo 5 C 73/89* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 16. mája 2007 [cit. 2009-11-26]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/900424g1.html>.

⁷² SCHLECHTRIEM, Peter – SCHWENZER, Ingeborg. *Commentary on the UN convention on the international sale of goods (CISG)*. Kapitola 3, Sale of Goods, s. 755. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 50.

náhradu škody, ktorú utrpel v dôsledku zmeny výmenného kurzu. Súd sa vyjadril ku všetkým nárokom, no pre účely tohto príkladu postačí jeho vyjadrenie k poslednému zo všetkých menovaných. Tento nárok súd odmietol s konštatovaním, že neexistuje žiaden všeobecný zvyk spočívajúci vo výmene peňazí vyplatených v miestnej mene za cudziu, ibaže by takéto konanie bolo žalobcovou bežnou praxou. Keďže predávajúci neunesol dôkazné bremeno ohľadom takejto praxe, súd dovodil, že predávajúci neuprel žiadnu škodu.⁷³

Ďalej je vhodné spomenúť aj prípad č. *HG 95 0347*, rozhodovaný pred *Handelsgericht Zürich*. Nemecký kupujúci a francúzsky predávajúci uzatvorili zmluvu o dodávke 2 až 4 miliónov litrov slnečnicového oleja mesačne za stanovenú cenu. Predávajúci mal olej dodávať do Rumunska. Napriek tomu, že kupujúci zaplatil včas za prvú dodávku, predávajúci tovar do Rumunska nedoručil. Kupujúci učinil prehlásenie o odstúpení od zmluvy a zažaloval predávajúceho o vrátenie zaplatenej ceny za prvú dodávku a náhradu škody. Súd uznal opodstatnenosť prehlásenia o odstúpení od zmluvy, ktoré učinil kupujúci. Predávajúci musel vrátiť kúpnu cenu prvej dodávky a navyše aj náhradu škody za neuskutočnený zisk, keďže kupujúci dokázal, že mal možnosť predať tovar ďalej za vyššiu cenu. Čo je však v tomto prípade najdôležitejšie, súd zamietol náhradu škody, ktorú mal kupujúci utpieť v dôsledku fluktuujúceho kurzu meny, v ktorom mala byť platená kúpna cena. Aj keď skonštatoval, že strata utrená ako dôsledok zmeny výmenného kurzu je principiálne kompenzovateľná v súlade s ustanoveniami Článkov 49 ods. 1 písm. b) a 74, v tomto prípade jej náhradu nemohol priznať, nakoľko (v súlade so švajčiarskym právom upravujúcim občianskoprávne spory) náhrada za škodu, ktorá má vzniknúť v budúcnosti, je kompenzovateľná len v prípade, že jej výška

⁷³ *Rozhodnutie Oberlandesgericht Düsseldorf zo dňa 14. januára 1994, prípad číslo 17 U 146/93* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 16. mája 2007 [cit. 2009-11-27]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/940114g1.html>>.

je aspoň predvídateľná.⁷⁴ Možno očakávať, že v tomto období hospodárskej krízy a fluktuujúcich výmenných kurzov bude podobných prípadov pribúdať.

4.2.2. Vedľajšia škoda

V súlade s princípom plnej náhrady škody je náhrada vedľajšej škody nesporná, aj keď nie je *expressis verbis* upravená v Článku 74. Prípad č. 2 U 30/77 rozhodovaný pred *Oberlandesgericht Hamm* predstavuje veľmi dobrý príklad vedľajšej škody, ktorá môže byť kompenzovaná. Na základe platne uzatvorenej zmluvy medzi kupujúcim a predávajúcim, druhý z menovaných uzatvoril so svojim dodávateľom zmluvu o kúpe materiálu, ktorý potreboval, aby mohol dostať svojmu záväzku voči kupujúcemu. Medzičasom sa cena za tovar, ktorý bol predmetom zmluvy (v tomto prípade mosadz), výrazne znížila, a tak učinil kupujúci prehlásenie o odstúpení od zmluvy. Súd však rozhodol, že kupujúci vedel alebo mal vedieť, že značné výkyvy ceny mosadze na trhu sú bežné a priznal predávajúcemu náhradu škody, ktorú utrpel. Možno teda dôjsť k záveru, že vedľajšia škoda zahŕňa aj škodu, ktorú strana utrpela v dôsledku toho, že druhá strana bezdôvodne odmietla plniť svoj záväzok zo zmluvy.⁷⁵

Ďalší príklad vedľajšej škody môžeme nájsť v rozhodnutí 2 U 27/99 *Oberlandesgericht Braunschweig* (v literatúre tiež známy ako *prípad mrazeného mäsa*), kedy nemecký predávajúci predal belgickému kupujúcemu 12 600 kilogramov mäsa z diviny. Na základe zmluvy malo byť mäso doručené do Antverp po zaplatení príslušnej faktúry. Krátko po uzatvorení zmluvy informoval predávajúci kupujúceho, že časť dodávaného tovaru bude doručená letecky do Bruselu. Predávajúci zároveň vyzval kupujúceho, aby tovar v Bruseli aj Antverpách prevzal a vystavil za tieto dodávky faktúry. Kupujúci odmietol

⁷⁴ *Rozhodnutie Handelsgericht Zürich zo dňa 5. februára 1997, prípad číslo HG 95 0347* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 16. mája 2007 [cit. 2009-11-27]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/970205s1.html>>.

⁷⁵ *Rozhodnutie Oberlandesgericht Hamm zo dňa 23. marca 1978, prípad číslo 2 U 30/77* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 16. mája 2007 [cit. 2009-11-27]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/780323g1.html>>.

prevziať tovar, ktorý mal byť doručený do Bruselu. Predávajúci vzápätí ponúkol, že doručí do Antverp všetok tovar v lehote stanovenej zmluvou a zopakoval svoju požiadavku o okamžité zaplatenie vystavenej faktúry. Kupujúci odmietol zaplatiť s odôvodnením, že predávajúci ohľadom miesta dodania neposkytol plnenie v súlade so zmluvou, načo predávajúci zažaloval kupujúceho o náhradu škody, ktorá mu vznikla v dôsledku neplnenia zmluvy. Predávajúci musel totiž časť mäsa, ktorá mala byť predmetom druhej dodávky, uskladniť. Súd v rozsudku uviedol, že nakoľko bol kupujúci na základe zmluvy povinný zaplatiť kúpnu cenu vopred, predávajúci nemal povinnosť ponúknuť akékoľvek dodanie tovaru prv, než prijal platbu. Ďalšie závery z tohto rozhodnutia budú ešte spomenuté v nasledujúcich kapitolách. Čo sa však týka vedľajšej škody, súd vyslovil dôležitý názor, v súlade s ktorým vedľajšia škoda zahŕňa aj náklady na uchovanie a skladovanie tovaru v prípade, že ho kupujúci bezdôvodne odmietne prevziať.⁷⁶

Aj keď existuje množstvo prípadov vedľajšej škody, zvláštnu pozornosť treba venovať náhrade nákladov na právne poradenstvo, právne zastúpenie alebo súdne poplatky. A keďže tieto sú vysoko diskutabilné, nie je jednoduché poskytnúť jednoznačnú odpoveď na otázku, či tento prípad vedľajšej škody spadá pod rozsah ustanovenia Článku 74. Každopádne je vzhľadom na množstvo prípadov dotýkajúcich sa nákladov konania nutné zaujať k uvedenému problému, pokiaľ možno, konzistentný postoj. Vhodnú východiskovú pozíciu ponúka premisa hovoriaca o princípe plnej náhrady škody, na ktorej Viedenský dohovor spočíva. Ďalší postulát, ktorý treba vziať do úvahy, definuje náklady na právne zastúpenie ako výdavok, ktorý musela oprávnená strana vynaložiť, aby dosiahla rovnaké postavenie, ako by bola mala, keby bol zmluvný záväzok riadne plnený. A keďže možnosť náhrady škody by mala byť limitovaná iba pravidlom predvídateľnosti, môžeme konštatovať, že prípadná náhrada škody závisí na skutočnosti, či mohla, resp. mala strana

⁷⁶ *Rozhodnutie Oberlandesgericht Braunschweig zo dňa 28. októbra 1999, prípad číslo 2 U 27/99 77* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 16. mája 2007 [cit. 2009-11-29]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/991028g1.html>.

porušujúca zmluvu počítať s opatreniami, ktoré podnikla strana oprávnená, prípadne či reakcia tejto strany na porušenie zmluvy bola primeraná. Aby sme mohli poskytnúť jednoznačnejšiu odpoveď, je vhodné urobiť rozdiel medzi nákladmi súvisiacimi priamo s vedením súdneho sporu a nákladmi mimosúdny, ktoré strane vznikli v dôsledku presadzovania svojich práv.

Existuje niekoľko súdnych rozhodnutí, ktoré hovoria v prospech náhrady mimosúdnych nákladov. V zásade je možné konštatovať, že takáto náhrada spadá do rozsahu úpravy Viedenského dohovoru v zmysle ustanovenia Článku 7 ods. 2. Okrem toho je veľmi ťažké odlišiť tieto náklady od nákladov vynaložených na zmenšenie straty. K rovnakým záverom došiel aj nemecký *Oberlandesgericht Düsseldorf* v prípade označovanom *motory pre kosačky na trávu* (č. 6 U 152/95). Nemecký predávajúci, výrobca motorov pre kosačky na trávu, uzatvoril zmluvu s talianskym kupujúcim, výhradným distribútorom týchto motorov na území Talianska. Nemecký výrobca požadoval od talianskeho distribútora platbu za dodané motory. Keďže kupujúci platbu neuskutočnil, odmietol výrobca dodávku ďalších kusov tovaru. Proti žalobe predávajúceho na zaplatenie kúpnej ceny vzniesol kupujúci nárok ohľadom náhrady škody, ktorá mu mala vzniknúť z dôvodu neuskutočnenia ďalších dodávok. Súd (popri iných výrokoch) rozhodol, že v súlade s ustanoveniami Článku 61 ods. 1 písm. b) a Článku 74 má predávajúci nárok na náhradu nákladov za palmáre, ktoré mu vznikli ešte pred začatím súdneho sporu v dôsledku toho, že musel kupujúcemu poslať predžalobnú upomienku.⁷⁷

V ďalšom prípade *Landgericht Frankfurt* (č. 3/11 O 3/91) vyjadril dva dôležité názory. V prvom rade, náklady na napomenutie majú byť premietnuté v náhrade škody, za predpokladu, že druhá strana mala poskytnúť plnenie, resp. platbu. Naproti tomu náklady na využitie agentúry pre inkasovanie pohľadávok do náhrady škody zahrnúť nemožno, keďže takáto agentúra nedisponuje

⁷⁷ *Rozhodnutie Oberlandesgericht Düsseldorf zo dňa 11. júla 1996, prípad č. 6 U 152/95* [online]. Bazilej: Global Sales Law, 2008. Posledné úpravy 15. júla 2008 [cit. 2009-11-29]. Dostupné z:

< <http://www.cisg-online.ch/cisg/urteile/201.htm> >.

zvláštnymi (zákonými) donucovacími právomocami.⁷⁸

V prípade č. 22 O 107/93 *Landgericht Hannover*, súd nepriznal žalobcovi náhradu za náklady, ktoré mu vznikli v súvislosti s posielaním výziev k platbe, nakoľko vzhľadom na skutočnosť, že dátum platby bol zmluvou fixne stanovený, posielanie upomienok nebolo nevyhnutné. Pri použití argumentu *a contrario* môžeme dôjsť k záveru, že v prípade, ak by dátum platby nebol fixne stanovený a pohľadávka by bola splatná, mohli by byť náklady na posielanie upomienok priznané.⁷⁹

V prípade nákladov na právne zastúpenie, ktoré vznikli v priamej súvislosti s vedením súdneho sporu (na rozdiel od mimosúdnych nákladov), je situácia odlišná. Väčšina odborníkov^{80,81} a judikatúry⁸² prichádza k záveru, že prípadná náhrada takýchto nákladov je čisto procesnou otázkou, a preto by mala byť rozhodovaná výlučne podľa príslušného *lex fori*.

Jestvujú ale súdne rozhodnutia, ktoré vyššie uvedené pravidlo spochybňujú. Už v citovanom prípade č. 17 U 146/93 *Oberlandesgericht Düsseldorf* vyslovil názor, že náklady na právne zastúpenie sú v princípe v súlade s ustanovením Článku 74 kompenzovateľné. V danom prípade súd ale náhradu týchto nákladov zamietol, s poukazom na to, že ich priznanie by viedlo

⁷⁸ *Rozhodnutie Landgericht Frankfurt zo dňa 16. Septembra 1991, prípad č. 3/11 O 3/91* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 16. mája 2007 [cit. 2009-11-29]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/910916g1.html>>.

⁷⁹ *Rozhodnutie Landgericht Hannover zo dňa 1. decembra 1993, prípad č. 22 O 107/93* [online]. Rím: UNILEX, Centre for Comparative and Foreign Law Studies, 2002. Posledné úpravy 27. novembra 2009 [cit. 2009-11-27]. Dostupné z:

<<http://www.unilex.info/case.cfm?pid=1&do=case&id=167&step=Abstract>>.

⁸⁰ Cf. EISELN, Sieg. *Adopting the Vienna Sales Convention: Reflections Eight Years down the Line* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 6. decembra 2007 [cit. 2009-12-01]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/eiselen8.html>>.

⁸¹ SCHLECHTRIEM, Peter – SCHWENZER, Ingeborg. *Commentary on the UN convention on the international sale of goods (CISG)*. Kapitola 3, Sale of Goods, s. 757. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 50.

⁸² Cf. *Zapata Hermanos Sucesores, S.A. v. Hearthside Baking Company, Inc.*

k dvojitej kompenzácii, keďže právny zástupca si tieto náklady vymohol v samostatnom konaní.⁸³ Vzhľadom na pomernú ojedinelosť judikatúry zdieľajúcej podobný prístup autor vyjadruje presvedčenie, že náklady na právne zastúpenie vzniknulé v priamej súvislosti s vedením súdneho sporu predstavujú procesnú otázku, ktorá má byť rozhodovaná podľa príslušného vnútroštátneho práva.

4.2.3. Následná škoda

Okrem *skutočnej* škody môže (riadne) neplnenie zmluvy vyústiť aj do nepriamej škody pre oprávnenú stranu, ktorá sa v dôsledku tohto neplnenia môže stať zaviazaná voči tretej strane. Škody majúce pôvod z takto vzniknutej zodpovednosti sa bežne označujú pojmom následná škoda. Príklad takejto škody je možné dobre demonštrovať na prípade č. 22 U 4/96, ktorý rozhodoval nemecký *Oberlandesgericht Köln*. Taliansky predávajúci a nemecký kupujúci, obaja predajcovia áut, uzatvorili zmluvu o predaji používaného automobilu. Na základe dokumentov bolo auto prvýkrát zaregistrované v roku 1992. Okrem toho ukazovalo počítadlo najazdených kilometrov v dobe uzatvorenia zmluvy veľmi nízke číslo. Kupujúci predal auto tretej strane, ktorá neskôr zistila, že auto bolo registrované prvýkrát o dva roky skôr, než bolo uvedené v dokumentoch a že skutočný počet najazdených kilometrov bol omnoho vyšší, než ukazovalo počítadlo. Nemecký kupujúci uhradil svojmu zákazníkovi vzniknutú škodu a následne požadoval rovnakú čiastku po talianskom predávajúcom. Zmluva pritom vylučovala zodpovednosť predávajúceho v prípade nedostatku zhody tovaru. Súd stanovil, že hoci môžu strany derogovať použité Dohovoru v súlade s Článkom 6, otázka platnosti klauzule vylučujúcej zodpovednosť predávajúceho v prípade nedostatku zhody nespadá pod rozsah Dohovoru a musí byť rozhodnutá na základe relevantného práva upravujúceho daný záväzkový vzťah. V tomto prípade bolo právom rozhodným nemecké právo, na základe ktorého je takúto klauzulu nutné považovať za neplatnú. Súd rozhodol, že v dôsledku nesúlady medzi deklaroványm a skutočným dátumom prvej registrácie a počtu najazdených kilometrov tovar

⁸³ SCHLECHTRIEM, Peter – SCHWENZER, Ingeborg. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 72.

nezodpovedná zmluve podľa Článku 35 ods. 1. Keďže predávajúci v čase uzatvorenia zmluvy o tomto nesúlade vedel a neinformoval o ňom kupujúceho, nemohol sa odvolávať na ustanovenie Článku 35 ods. 3. Napokon aj v prípade, ak by kupujúci nemohol nevedieť o tomto nesúlade, s odkazom na Článok 40 a Článok 7 ods. 1 súd dedukoval všeobecné pravidlo, na ktorom spočíva Viedenský dohovor, a síce, že aj veľmi nedbalý kupujúci má nárok na väčšiu mieru právnej ochrany než podvodný predávajúci. Na základe tejto argumentácie súd priznal kupujúcemu náhradu následnej škody, keďže suma, ktorú predávajúci vyplatil svojmu zákazníkovi bola v zmysle ustanovení Článku 74 *et seq* predvídateľná, keďže predávajúci v čase uzatvorenia zmluvy vedel, že kupujúci je predajcom automobilov, a teda plánoval kúpené auto predať tretej strane.⁸⁴

⁸⁴ *Rozhodnutie Oberlandesgericht Köln zo dňa 21. mája 1996, prípad číslo 22 U 4/96* [online]. Rím: UNILEX, Centre for Comparative and Foreign Law Studies, 2002. Posledné úpravy 1. decembra 2009 [cit. 2009-12-01]. Dostupné z: <http://www.unilex.info/case.cfm?pid=1&do=case&id=227&step=Abstract>.

4.2.4. Ušlý zisk

Ako bolo uvedené už vyššie, v súlade s ustanovením Článku 74 náhrada škody zahŕňa nepochybne aj ušlý zisk. Na podporu tohto tvrdenia jestvuje množstvo prípadov, pre ilustráciu uvediem rozhodnutie č. *1 Ob 292/99v* rakúskeho *Oberster Gerichtshof*.⁸⁵ Na základe niekoľkých objednávok, ktoré obsahovali klauzulu požadujúcu uhradenie kúpnej ceny vopred, predal nemecký predávajúci (žalobca) dvom rakúskym kupujúcim (žalovaní) šperky. Predávajúci poslal kupujúcim niekoľko upomienok a v následnom liste im stanovil dodatočnú lehotu na zaplatenie kúpnej ceny. Zároveň kupujúcich varoval, že pokiaľ v dodatočne vytýčenej lehote nebude platba uskutočnená, odstúpi od zmluvy a bude sa domáhať náhrady škody. Obaja kupujúci však odmietli zaplatiť a zhodne tvrdili, že podľa dohody mala byť kúpna cena zaplatená až po doručení tovaru. Predávajúci utrpel stratu vo forme ušlého zisku a súdnou cestou si nárokoval náhradu škody. Rakúsky Najvyšší súd vo svojom rozsudku výslovne uviedol, že obvyklú obchodnú maržu predajcu je možné vnímať ako jeho predvídateľný ušlý zisk v zmysle ustanovenia Článku 74. Súd ďalej uviedol, že pre výpočet škody si predávajúci mohol vybrať medzi ustanovením Článku 75 (náhradný obchod) a Článkom 76 (pravidlo bežnej ceny). Avšak ani jeden zo zmieňovaných článkov nezabraňuje oprávnenej strane požadovať náhradu škody podľa všeobecného pravidla stanoveného Článkom 74.⁸⁶

⁸⁵ Rakúsky Najvyšší súd.

⁸⁶ *Rozhodnutie Oberster Gerichtshof zo dňa 28. apríla 2000, prípad č. 1 Ob 292/99v* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 9. mája 2007 [cit. 2009-12-01]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/000428a3.html>.

4.2.5. Lost volume

Popri skutočnej škode a ušlom zisku popisujú niektorí autori aj prípad tzv. *lost volume*⁸⁷ ako samostatný typ škody. Na druhej strane existuje aj skupina autorov, ktorí považujú prípad *lost volume* len za subkategóriu v rámci ušlého zisku.⁸⁸ Vzhľadom na marginálnosť tejto diskrepancie nie je cieľom tejto kapitoly prikloniť sa na tú či onú stranu, lež poskytnúť demonštratívny výpočet prípadov subsumovateľných pod tento pojem. *Lost volume* popisuje typ straty, ktorú môže utŕžiť len kupujúci. Typická situácia označovaná týmto termínom môže nastať v prípade, kedy predávajúci dodáva rovnaký tovar viacerým kupujúcim. Pokiaľ niektorý z kupujúcich neoprávnene odmietne tovar prevziať, predávajúci môže tovar predať inému kupcovi. Avšak v prípade paralelných transakcií nie je možné považovať tento druhý obchod za náhradu za neuskutočnený pôvodný obchod. Jedná sa jednoducho o ďalšiu transakciu, keďže tento nový kupec by tovar zakúpil aj v prípade, žeby sa podarilo uskutočniť obchod pôvodný. Možno teda dovodiť, že náhrada škody „v režime“ *lost volume* pomáha predchádzať situácii, kedy by sa predávajúci ocitol v pozícii (finančne) horšej, než akú by mal, keby bola zmluva riadne plnená.⁸⁹ Na druhú stranu, oponenti *lost volume* namietajú, že tento inštitút predstavuje nebezpečenstvo, keďže môže situovať kupujúceho do ešte lepšej pozície, než ktorú by mal, ak by bola zmluva riadne plnená. Pri pátraní po rozhodnutiach, ktoré by podporovali názory odporcov *lost volume*, som ale neuspel. Na druhú stranu, existuje niekoľko rozhodnutí, ktoré hovoria v prospech *lost volume*.

⁸⁷ Pojem *lost volume* možno preložiť ako *stratený objem*, pričom myslíme objem transakcií, ktoré predávajúci nemohol uskutočniť. Nakoľko však tento termín nie je v slovenskej literatúre bežne používaný, autor uprednostnil použité anglického originálu.

⁸⁸ Cf. VALDHANS, Jirí. Náhrada škody v režimu Vídeňské úmluvy. *Právní fórum*. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 56.

⁸⁹ *CISG Advisory Council Opinion No. 6: Calculation of Damages under CISG Article 74* [online]. CISG Advisory Council, 2008. Posledné úpravy 1. decembra 2009 [cit. 2009-12-01]. Dostupné z:

<<http://www.cisgac.com/default.php?ipkCat=128&ifkCat=148&sid=148#79>>.

Keďže tento inštitút sa rozvíjal najmä v rámci praxe amerických súdov, prvý prípad, ktorý uvediem, pochádza práve zo Spojených štátov. V prípade *Rotorex Corp. v. Delchi Carrier S.p.A.* rozhodovanom pred *U.S. Court of Appeals, 2nd Circuit*, súd rozhodol, že ušlý zisk je možné určiť aj pomocou výpočtu výšky hypotetických príjmov odvodených od neuskutočneného predaja, zmenšených o hypotetické variabilné náklady, ktoré by boli predávajúcemu vznikli, ak by sa predaj uskutočnil.⁹⁰

V podobnom duchu sa vyjadril aj rakúsky Najvyšší súd v už zmieňovanom prípade o plánovanej výrobe a následnom predaji šperkov, kedy uznal, že bez ohľadu na možný ďalší predaj vznikla predávajúcemu škoda.⁹¹

⁹⁰ *Rozhodnutie U.S. Court of Appeals, 2nd Circuit zo dňa 6. decembra 1995, prípad č. 95-7182, 95-7186* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 9. mája 2007 [cit. 2009-12-02]. Dostupné z:

<<http://www.unilex.info/case.cfm?pid=1&do=case&id=157&step=Abstract>>.

⁹¹ *Rozhodnutie Oberster Gerichtshof zo dňa 28. apríla 2000, prípad č. 1 Ob 292/99v.* Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 87.

4.2.6. Imateriálna škoda

Ako vyplýva z plného názvu Viedenského dohovoru (Dohovor Organizácie spojených národov o zmluvách o medzinárodnej kúpe tovaru), jeho použitie sa zameriava na určitú skupinu obchodnoprávných⁹² vzťahov materiálneho charakteru. Vychádzajúc z formulácie ustanovenia Článku 5, zaiste nebolo úmyslom tvorcov Dohovoru zahrnúť do rozsahu jeho úpravy aj otázky týkajúce sa imateriálnej straty a náhrada takejto škody nemôže byť v zásade poskytnutá. V rozhodnutí zo dňa 21. októbra 1999 prišiel francúzsky *Cour d'Appel de Grenoble* k podobnému záveru. Francúzsky kupujúci si objednal od španielskeho predávajúceho výrobu určitého množstva topánok s úmyslom predat' ich ďalej maloobchodníkom. Na koľko predávajúci odmietol výrobu tovaru, kupujúci uzatvoril náhradný obchod. Potom, čo maloobchodníci časť tovaru s poukazom na omeškané dodávky vrátili, kupujúci požadoval od výrobcu náhradu škody, ktorú utrpel v dôsledku porušenia zmluvy a rovnako náhradu škody za poškodenie dobrého mena. Súd dospel k záveru, že za poškodenie dobrého mena nie je *per se* možné poskytnúť náhradu škody. Ak by však kupujúci dokázal, že poškodenie dobrého mena sa premietlo do konkrétnej pekuniárnej škody, náhrada škody by mu bola v súlade s ustanovením Článku 74 priznaná.⁹³

Každopádne nemožno odignorovať skutočnosť, že dobré meno (obchodná povest') hrá v medzinárodnom obchode veľmi dôležitú úlohu. Priznať náhradu škody, ktorú strana utrpela v dôsledku poškodenia svojej povesti, je navyše aj v súlade s princípom plnej kompenzácie. Aby sme sa však vyhli korčuľovaniu na tenkom ľade teoretizovania, je možné poskytnúť niekoľko dôkazov vo forme

⁹² Použitie adjektíva *obchodnoprávny* v tomto kontexte vyžaduje s ohľadom na Článok 1 ods. 3 autonómny výklad.

⁹³ *Rozhodnutie Cour d'Appel de Grenoble zo dňa 21. októbra 1999, prípad č. 96J/00101* [online]. Rím: UNILEX, Centre for Comparative and Foreign Law Studies, 2002. Posledné úpravy 2. decembra 2009 [cit. 2009-12-02]. Dostupné z: <http://www.unilex.info/case.cfm?pid=1&do=case&id=415&step=Abstract>.

súdnych rozhodnutí. Už z vyššie citovaného rozhodnutia je možné dovodiť všeobecné pravidlo, na základe ktorého je poškodenie dobrého mena kompenzovateľné len v prípade, že vyústilo do preukázateľnej finančnej straty.

V rovnakom duchu sa vyjadril aj nemecký *Landgericht Darmstadt* v prípade č. *10 O 72/00*, keď skonštatoval, že poškodenie dobrého mena je zanedbateľné, pokiaľ sa neprejaví v podobe zmenšenia obratu a následne ušlého zisku.⁹⁴

⁹⁴ *Rozhodnutie Landgericht Darmstadt zo dňa 9. mája 2000, prípad č. 10 O 72/00* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 18. mája 2007 [cit. 2009-12-02]. Dostupné z: <<http://cisgw3.law.pace.edu/cases/000509g1.html>>.

4.2.7. Náklady vynaložené na zmenšenie straty

Keďže autor podrobnejšie rozoberá problematiku nákladov vynaložených na zmenšenie straty v Kapitole 5, v tomto odseku sa obmedzí len na konštatovanie, že poškodená strana má v súlade s Článkom 77 nárok na náhradu primeraných nákladov, ktoré vynaložila na zmenšenie straty.

4.2.8. Dôkazné bremeno

Problematika dôkazného bremena vyvoláva množstvo otázok. Vychádzajúc z ustanovení Dohovoru, nie je jednoduché určiť, ktorá zo strán má niesť dôkazné bremeno. Jestvuje množstvo rozličných názorov – od takých, čo ukladajú poškodenej strane povinnosť dostatočne preukázať vznik porušenia zmluvy a s tým spojenú škodu, až po názory, ktoré existenciu takejto povinnosti ani len nepripúšťajú.⁹⁵ Aj keď Dohovor otázku dôkazného bremena výslovne nerieši, vďaka niekoľkým súdnym rozhodnutiam je možné k danej otázke zaujať pomerne jednoznačný postoj. Na úvod je vhodné rozobrať prípad č. *VIII ZR 304/00*, rozhodovaného pred nemeckým *Bundesgerichtshof*. V tomto spore, nemecká strana predala holandskému podnikateľovi sušené mlieko a ten ho následne dodal svojim zákazníkom do Alžírsku a Aruby. Zákazníci kupujúceho namietali, že časť dodaného tovaru trpí vadami (výrazne horká chuť), a tak sa kupujúci domáhal u predávajúceho náhrady škody. Ten síce vady na časti dodaného tovaru priznal a ponúkol, že vadný tovar odoberie naspäť, odmietol však kupujúcemu vyplatiť náhradu škody. Súd v tomto prípade učinil *inter alia* niekoľko dôležitých záverov vzťahujúcich sa k dôkaznému bremenu. V prvom rade, Viedenský dohovor obsahuje ako explicitnú (Článok 79 ods. 1), tak aj nepriamu (Článok 2 písm. a)) úpravu dôkazného bremena. Po druhé, ak kupujúci prijal tovar bez výhrad, je jeho povinnosťou dokázať, že tovar nespĺňal zmluvou stanovené požiadavky. A napokon súd konštatoval, že obrátenie dôkazného bremena nespadá pod rozsah úpravy Dohovoru.^{96,97}

⁹⁵ Cf. VALDHANS, Jiří. Náhrada škody v režimu Vídeňské úmluvy. *Právní fórum*. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 56.

⁹⁶ *Rozhodnutie Bundesgerichtshof zo dňa 9. januára 2002, prípad č. VIII ZR 304/00* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2009. Posledné úpravy 14. apríla 2009 [cit. 2009-12-03]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/020109g1.html>.

⁹⁷ Cf. VISCASILLAS, Pilar Perales. *Battle of the Forms and the Burden of Proof: An Analysis of BGH 9 January 2002* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2002. Posledné úpravy 13. septembra 2002 [cit. 2009-12-03]. Dostupné z:

Ďalšie zaujímavé závery prináša prípad č. 8 U 46/97 nemeckého *Oberlandesgericht Zweibrücken*. Nemecký predávajúci dodal vínny vosk na ošetrovanie viniča rakúskemu kupujúcemu. Potom, čo boli niektoré z rastlín po ošetrovaní týmto voskom poškodené, namietal kupujúci nedostatok zhody tovaru a požadoval po predávajúcom náhradu škody. Predávajúci poprel svoju zodpovednosť za vzniknutú škodu a tvrdil, že figuroval len ako sprostredkovateľ, a že k škode došlo v dôsledku prekážky, ktorá nezávisela na jeho vôli, konkrétne v dôsledku pochybenia jeho dodávateľa, ktorý vosk vyrobil. Súd rozhodol, že v súlade s Článkom 45 ods. 1 písm. b) bol kupujúci oprávnený požadovať náhradu škody, pričom prerekvizity pre nárokovanie si náhrady škody vymedzil nasledovne: neplnenie záväzku zo strany predávajúceho, vznik škody a príčinná súvislosť medzi neplnením zmluvy a vzniknutou škodou. Všetky tieto prerekvizity musia byť dokázané žalobcom, v tomto prípade kupujúcim. Naopak, pokiaľ sa predávajúci odvoláva na ustanovenie Článku 74, je to on, kto musí dokázať, že škodu nemohol predvídať.⁹⁸

Ďalší pohľad ponúka prípad č. 3 U 83/98, rozhodovaný pred *Oberlandesgericht Bamberg*, kde portugalský predávajúci zažaloval nemeckého kupujúceho za nezaplatenú kúpnu cenu. Kupujúci vzápätí podal protižalobu na náhradu škody, ktorá mu mala vzniknúť, okrem iného, v dôsledku omeškaného a neúplného dodania tovaru, čo vyústilo do dodatočných nákladov na náhradné obchody a spracovanie časti dodaného tovaru v Nemecku namiesto Turecka. Súd neuznal nárok kupujúceho ohľadom dodatočných nákladov, ktoré mu mali vzniknúť v dôsledku spracovania časti tovaru v Nemecku, nakoľko neunesol dôkazné bremeno. Podľa súdu mal kupujúci, že v čase uzatvorenia zmluvy

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/perales2.html>>.

⁹⁸ *Rozhodnutie Oberlandesgericht Zweibrücken zo dňa 31. marca 1998, prípad č. 8 U 46/97* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2009. Posledné úpravy 10. septembra 2009 [cit. 2009-12-03]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/980331g1.html>>.

kupujúci mohol alebo mal vznik takejto škody predvídať.⁹⁹

Čo sa týka samotného procesu dokazovania, Viedenský dohovor sa o ňom vôbec nezmieňuje, z čoho vyplýva, že je regulovaný príslušným *lex fori*. V tejto súvislosti je možné citovať rozhodnutie *Landgericht Landshut* č. 54 O 644/94, na základe ktorého pripadá do úvahy pri určovaní výšky straty aplikácia *lex fori*.¹⁰⁰

Z uvedených rozhodnutí je teda možné usúdiť nasledovne: strana, ktorá utrpela škodu, musí dokázať skutočnosť, že ku škode došlo, výšku škody a zároveň, že škoda bola spôsobená porušením zmluvy. Strana, ktorá si nárokuje náhradu škody, musí tvrdiť a dokázať skutočnosti svedčiace v jej prospech. Rovnako na poškodenej strane spočíva aj povinnosť dokázať predvídateľnosť škody, v opačnom prípade by išlo o absolútnu zodpovednosť porušujúcej strany. Proces dokazovania (sila dôkazu, prípustnosť dôkazu atď.) sa riadi podľa procesných predpisov príslušného vnútroštátneho práva.

Podobnú úpravu obsahuje aj český (a slovenský) právny poriadok. V súlade s ustanovením § 120 ods. 1 občianskeho súdneho poriadku¹⁰¹ je žalobca povinný označiť dôkazy na podporu svojich tvrdení. V prípade, že výpočet náhrady škody je výnimočne náročný alebo nemožný, určí výšku náhrady škody súd odhadom.¹⁰²

⁹⁹ *Rozhodnutie Oberlandesgericht Bamberg zo dňa 13. januára 1999, prípad č. 3 U 83/98* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 30. októbra 2007 [cit. 2009-12-03]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/990113g1.html>>.

¹⁰⁰ *Rozhodnutie Landgericht Landshut zo dňa 5. apríla 1995, prípad č. 54 O 644/94* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 20. marca 2007 [cit. 2009-12-03]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/950405g1.html>>.

¹⁰¹ Ustanovenie § 120 zákona č. 99/1963 Zb., občiansky súdny poriadok.

¹⁰² Ustanovenie § 136 OSŘ zákona č. 99/1963 Zb., občiansky súdny poriadok.

4.2.9. Spôsob náhrady škody

Na základe slovenského znenia Článku 74, podľa ktorého *náhrada škody pri porušení zmluvy jednou stranou zahŕňa sumu zodpovedajúcu strate...*, je viac než zrejmé, že náhrada škody má byť poskytnutá v peniazoch. Pojem „suma“, ktorý jednoznačne odkazuje na pekuniárnu kompenzáciu, sa nachádza v prekladoch Dohovoru do jazykov niektorých ďalších zmluvných štátov, napr. v ruskom znení (*Убытки за нарушение договора одной из сторон составляют сумму¹⁰³...*)¹⁰⁴ alebo po anglicky (*Damages for breach of contract by one party consist of a sum equal to the loss¹⁰⁵*)¹⁰⁶, na druhej strane, preklady do niektorých jazykov pojem „suma“ neobsahujú, napr. v nemeckej verzii (*Als Schadenersatz für die durch eine Partei begangene Vertragsverletzung ist der der anderen Partei infolge der Vertragsverletzung entstandene Verlust, einschließlich des entgangenen Gewinns, zu ersetzen...*)¹⁰⁷¹⁰⁸. Väčšina znalcov

¹⁰³ Po slovensky: Náhrada škody za porušenie zmluvy jednou zo strán sa rovná **sume**...

¹⁰⁴ *Статья 74 КМКОПТ: Общие положения исчисления возмещаемых убытков* [online]. Braunschweig: Institute for International Business & Law, 2008. Posledné úpravy 5. decembra 2008 [cit. 2009-12-04]. Dostupné z: [http://web.law-and-business.de/cisg7/index2.php?a=show&id=74&l\[1\]=12](http://web.law-and-business.de/cisg7/index2.php?a=show&id=74&l[1]=12).

¹⁰⁵ Po slovensky: Náhrada škody pri porušení zmluvy jednou stranou pozostáva zo **sumy** rovnajúcej sa strate...

¹⁰⁶ *Annotated Text of CISG Article 74* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2009. Posledné úpravy 18. septembra 2009 [cit. 2009-12-04]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/text/e-text-74.html>.

¹⁰⁷ Po slovensky: Nakoľko náhrada škody spôsobenej porušením zmluvy jednou zo strán je taká, aká je v dôsledku tohto porušenia strata druhej strany, vrátane ušlého zisku, má sa nahradiť...

¹⁰⁸ *Art. 74. Allgemeine Regel zur Berechnung des Schadenersatzes* [online]. Braunschweig: Institute for International Business & Law, 2008. Posledné úpravy 5. decembra 2008 [cit. 2009-12-04]. Dostupné z: [http://web.law-and-business.de/cisg7/index2.php?a=show&id=74&l=12&l\[1\]=1](http://web.law-and-business.de/cisg7/index2.php?a=show&id=74&l=12&l[1]=1).

práva však považuje otázku spôsobu náhrady škody za jednoznačnú.¹⁰⁹ Zároveň ale treba vziať do úvahy výnimky možné v rozsahu ustanovenia Článku 28.¹¹⁰

Na základe formulácie Článku 74 je možné usúdiť, že iba zmluvná strana, ktorá v dôsledku porušenia zmluvy utrpela škodu, je oprávnená požadovať náhradu škody. Ak však oprávnená strana konala v záujme tretej strany a strana porušujúca zmluvu o tom vedela, môže oprávnená zmluvná strana považovať v zmysle ustanovenia Článku 74 škodu utrpenú treťou stranou za svoju vlastnú.¹¹¹

Ďalšou otázkou, ktorú je treba v súvislosti s poskytnutím náhrady škody vyriešiť, je miesto jej poskytnutia. Niektorí zo znalcov práva (konkrétne Stoll a Gruber) sú zástancami názoru, že povinnosť poskytnúť náhradu škody má byť plnená v mieste, kde mala byť plnená pôvodná povinnosť.¹¹²

V prípade č. 17 U 73/93 nemecký *Oberlandesgericht Düsseldorf* zaujal rozdielny postoj. Nemecký kupujúci a americký predávajúci uzatvorili zmluvu o kúpe rezacieho stroja. Keďže bol však tento stroj bol vadný a kupujúcemu spôsobil škodu, zažaloval kupujúci amerického predávajúceho o náhradu škody. Súd rozhodol, že Článok 57 ods. 1 písm. a), ktorý stanoví, že kúpna cena je splatná v mieste podnikania predávajúceho, poukazuje na všeobecné pravidlo, na základe ktorého majú byť nároky na vyplatenie peňazí, vrátane náhrady škody za porušenie zmluvy podľa Článkov 45 a 74, splatné v mieste podnikania

¹⁰⁹ Cf. KNAPP, Viktor. Commentary on Article 74. In *Bianca-Bonell Commentary on the International Sales Law* [online]. Miláno: Giuffrè, 1987, s. 538-548. Posledné úpravy 9. februára 2005 [cit. 2009-12-04]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/knapp-bb74.html>>.

¹¹⁰ **Článok 28**

Pokiaľ je strana na základe tohto Dohovoru oprávnená požadovať plnenie akejkoľvek povinnosti druhej strany, nie je súd povinný rozhodnúť o naturálnom plnení, ibaže by tak rozhodol podľa svojho vlastného právneho poriadku o obdobných kúpnych zmluvách, ktoré nie sú upravené týmto Dohovorom.

¹¹¹ SCHLECHTRIEM, Peter – SCHWENZER, Ingeborg. *Commentary on the UN convention on the international sale of goods (CISG)*. Kapitola 3, Sale of Goods, s. 760. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 50.

¹¹² *Ibidem*.

žalobcu, ktorým bol v tomto prípade nemecký kupujúci.¹¹³

¹¹³ *Rozhodnutie Oberlandesgericht Düsseldorf zo dňa 2. júla 1993, prípad č. 17 U 73/93* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 20. februára 2007 [cit. 2009-12-04]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/930702g1.html>>.

4.2.10. Výpočet škody

Viedenský dohovor ponecháva otázku výpočtu škody do značnej miery nezodpovedanú. Existuje ale niekoľko pomôcok, ktoré uľahčujú definovanie metód jej výpočtu. Základným východiskovým bodom by mala byť pomoc poškodenej strane dosiahnuť rovnaké finančné postavenie, aké by mala, keby nedošlo k porušeniu zmluvy.¹¹⁴

Problematikou výpočtu škody sa zaoberá aj niekoľko súdnych rozhodnutí, medzi iným rozhodnutie nemeckého *Oberlandesgericht Hamburg*, prípad č. *I U 31/99*. Brazílsky predávajúci (žalobca) dodal nemeckému kupujúcemu (žalovaný) dodávku džínsov. Pri obhliadke tovaru kupujúci zistil, že doručené množstvo nezodpovedá zmluve. Okrem toho boli džínsy doručené v nesprávnych veľkostiach, označenie bolo nedostatočné a niektoré z nich boli dokonca plesnivé. Z uvedených dôvodov učinil kupujúci prehlásenie o odstúpení od zmluvy a dal tovar predávajúcemu k dispozícii. Potom, čo predávajúci odmietol vziať tovar späť, kupujúci predal tovar tretej strane. Predávajúci zažaloval kupujúceho o zaplatenie pôvodnej kúpnej ceny, načo kupujúci reagoval protinárokom na náhradu škody. Čo sa týka výpočtu škody, súd podal v tomto prípade veľmi podrobný rozsudok. Kupujúci mal v súlade s Článkom 45 a 74 nárok na náhradu škody, napriek tomu, že odstúpil od zmluvy.¹¹⁵ Súd ďalej konštatoval, že náhrada škody v intenciách Článku 74 nie je limitovaná len na ušlý zisk. Keďže náhrada škody má pokryť celú stratu pramieniacu z neplnenia zmluvy, kupujúci mohol požadovať rozdiel medzi svojim záujmom na uskutočnenom plnení a nákladmi, ktoré v dôsledku neplnenia ušetril. Záujem na uskutočnenom plnení bol vyčíslený na základe celkového zisku zmenšeného o pôvodnú kúpnu cenu. Rozdiel mal byť založený na konkrétnej kalkulácii, na rozdiel od Článku 76, kedy je rozhodná bežná cena. Súd mal za to, že fixné náklady (tzv. režijné výdaje) nemožno považovať za časť ušetrených nákladov. Predávajúci musel dokázať, že fixné náklady by boli

¹¹⁴ Tento princíp je podrobnejšie rozoberaný v Kapitole 4.2.

¹¹⁵ Cf. Ustanovenie Článku 81 ods. 1.

v prípade riadneho plnenia vyššie než v prípade neplnenia. Od tzv. záujmu na uskutočnenom plnení treba odpočítať ešte ušetrené výdavky na daň z pridanej hodnoty a náklady na prevzatie dodávky a ďalší predaj tovaru (tzv. zvláštne výdaje). Záujem kupujúceho na uskutočnenom plnení zmenšený o ušetrenú daň z pridanej hodnoty a zvláštne výdaje ďaleko prevyšuje prospech z ďalšieho predaja tovaru. Súd skonštatoval, že v súlade s ustanovením Článku 7 ods. 2 otázka protinároku spadá pod rozsah úpravy Dohovoru, pokiaľ sa protinárok týka nároku vyplývajúceho z Dohovoru. To je aj dôvod, prečo súd pripustil protižalobu kupujúceho. Súd však nezodpovedal otázku, či právo kupujúceho ponechať si prospech z ďalšieho predaja môže byť vyvodzované priamo z Dohovoru alebo či spadá pod použiteľné nemecké právo, ktoré podanie protižaloby rovnako pripúšťa.¹¹⁶

V súlade s citovaným rozhodnutím musí byť teda utrpená škoda vypočítaná konkrétnym spôsobom. Na druhej strane, v prípade odstúpenia od zmluvy pripúšťa ustanovenie Článku 76 aj abstraktný výpočet. V takomto prípade je škoda vypočítaná ako rozdiel medzi kúpnu cenou stanovenou v zmluve a bežnou cenou platnou v dobe odstúpenia od zmluvy.

V medzinárodnom obchode môže hrať veľmi dôležitú úlohu aj mena, v ktorej má byť náhrada škody poskytnutá. Môže sa zdať preto celkom logické a príhodné, aby táto mena bola rovnaká ako mena, v ktorej bola platená kúpna cena. Tento pohľad je možné podporiť aj rozhodnutím nemeckého *Landgericht Berlin*, prípad č. 99 O 123/92. Súd v tomto prípade jednoznačne rozhodol, že poškodená strana má nárok na náhradu škody, ktorá je splatná v tej istej mene, v akej mala byť zaplatená kúpna cena.¹¹⁷

Iný názor ale vyslovil ďalší nemecký súd – *Oberlandesgericht Hamburg*

¹¹⁶ *Rozhodnutie Oberlandesgericht Hamburg zo dňa 26. novembra 1999, prípad č. 1 U 31/99* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 19. júna 2007 [cit. 2009-12-04]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/991126g1.html>>.

¹¹⁷ *Rozhodnutie Landgericht Berlin zo dňa 30. septembra 1992, prípad č. 99 O 123/92* [online]. Rím: UNILEX, Centre for Comparative and Foreign Law Studies, 2002. Posledné úpravy 4. decembra 2009 [cit. 2009-12-04]. Dostupné z:

<<http://www.unilex.info/case.cfm?pid=1&do=case&id=79&step=Abstract>>.

– v prípade č. 1 U 167/95. Anglický kupujúci (žalobca) a nemecký predávajúci (žalovaný) uzatvorili zmluvu o dodávke molybdénu z Číny, so špecifikáciou *CIF*¹¹⁸ *Rotterdam, dodat' v októbri 1994*. Tovar nebol kupujúcemu nikdy doručený, keďže predávajúci nedostal tovar od svojich čínskych dodávateľov. Po vypršaní dodatočnej lehoty, ktorú určil kupujúci predávajúcemu na doručenie, uzatvoril kupujúci náhradný obchod s treťou stranou a žaloval predávajúceho o rozdiel medzi cenou stanovenou v zmluve a cenou náhradného obchodu. Súd konštatoval, že kupujúci má v súlade s Článkom 75 nárok na náhradu škody. Napriek tomu, že mala byť kúpna cena pôvodne platená v nemeckých markách, súd nariadil poskytnúť náhradu škody v amerických dolároch, nakoľko toto bola mena, v ktorej kupujúci utrpel stratu.¹¹⁹

Zatiaľ, čo v prípade abstraktnej kalkulácie Článok 76 poskytuje jasné pravidlo pre definovanie rozhodného okamžiku, v ktorom má byť výška náhrady škody vypočítaná, v prípade konkrétnej kalkulácie sa výška straty môže do značnej miery rôzniť. Nakoľko okamžik, v ktorom má byť konkrétny výpočet uskutočnený, nie je presne stanovený, môže poškodená strana špekulatívne tento výpočet odkladať na najneskorší možný okamih, aby

¹¹⁸ Doložka INCOTERMS odvodená z anglického *Cost, Insurance and Freight*. Na základe tejto doložky splní predávajúci svoju povinnosť dodať tovar v okamžiku, keď tovar prejde cez zábradlie lode v dohodnutom prístave v dohodnutý deň alebo v stanovenej lehote. V tomto okamžiku prechádza riziko nebezpečenstva na kupujúceho. Predávajúci musí ďalej zaistiť dopravu a nesie náklady spojené s dopravou tovaru do prístavu vyloženia. Kupujúci nesie náklady od okamžiku, kedy tovar príde do prístavu. Hradenie nákladov vyloženia závisí na prepravnej zmluve. Kupujúci musí zaistiť dovozné formality a nesie náklady s tým spojené. Predávajúci musí okrem toho uzatvoriť poisťnú zmluvu na tovar v priebehu prepravy do prístavu vyloženia. – Cf. *Dodacie podmienky INCOTERMS 2000 podľa ICC (Medzinárodnej obchodnej komory v Paríži)* [online]. Bratislava: Ministerstvo dopravy pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky, 2006. Posledné úpravy 7. decembra 2009 [cit. 2009-12-07]. Dostupné z: <<http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=11201>>.

¹¹⁹ *Rozhodnutie Oberlandesgericht Hamburg zo dňa 28. februára 1997, prípad č. 1 U 167/95* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 19. júna 2007 [cit. 2009-12-04]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/970228g1.html>>.

zabránila prípadnej devalvácii poskytnutej náhrady škody z dôvodu rizika možnej inflácie.

4.3. Príčinná súvislosť

Povinnosť nahradiť škodu v prípade porušenia zmluvy vznikne iba v prípade, ak existuje priame spojenie medzi vzniknutou škodou a porušením zmluvy – tzv. príčinná súvislosť alebo kauzálny nexus. Inými slovami: nebyť porušenia zmluvy, škoda by nevznikla. Preto si právna teória požičiava anglický preklad slova *nebyť* [škody] a formuluje tzv. *but for* pravidlo.¹²⁰ V slovenskej jazykovej verzii autor uprednostní radšej použitie latinského obratu *conditio sine qua non*. Vyhnúť sa povinnosti poskytnúť náhradu škody je možné len na základe pravidla predvídateľnosti stanoveného Článkom 74, veta druhá (problematika predvídateľnosti je podrobnejšie rozoberaná v Kapitole 4.4. – pozn. autora). Strana porušujúca zmluvu je zodpovedná ako za priame tak aj nepriame škody, ktoré druhá strana v dôsledku tohto porušenia utrpela za predpokladu, že v čase uzatvorenia zmluvy porušujúca strana mohla túto škodu predvídať.¹²¹

¹²⁰ CORTERIER, André. *Commentary on CISG Article 74* [online]. Bonn: CCISG, 2006. ISSN 1863-9879. Posledné úpravy 31. marca 2006 [cit. 2009-12-04]. Dostupné z: <<http://ccisg.org/>>.

¹²¹ KNAPP, Viktor. *Commentary on Article 74*. In *Bianca-Bonell Commentary on the International Sales Law* [online]. Miláno: Giuffrè, 1987, s. 538 – 548. Reproduced with permission of Dott. A Giuffrè Editore, S.p.A. Posledné úpravy 7. decembra 2005 [cit. 2009-11-26]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/knapp-bb74.html>>.

4.4. Predvídateľnosť

Kritérium predvídateľnosti ako prerekvizity pre vznik zodpovednosti za škodu patrí medzi tie najspornejšie. Nakoľko zodpovednosť strany porušujúcej zmluvu je stanovená dosť prísne ako objektívna zodpovednosť, javí sa ako správne, že súdy majú k dispozícii nástroj, vďaka ktorému môžu zodpovednosť porušujúcej strany obmedziť na škodu, ktorú mala alebo mohla predvídať v čase uzatvorenia zmluvy, s ohľadom na skutočnosti, o ktorých vedela alebo mala vedieť, ako možný dôsledok porušenia zmluvy.¹²² Pojem predvídateľnosti treba rozumieť v dvoch rovinách: časovej a osobnej. Časová rovina naznačuje, že rozhodnou dobou je doba uzatvorenia zmluvy, zatiaľ čo osobná rovina stanoví, že príslušnou osobou je strana porušujúca zmluvu, ktorá je určená svojou subjektívnou aj objektívnou vedomosťou (predvídal alebo mal predvídať).¹²³

Z predchádzajúceho odseku jasne vyplýva, že predvídateľnosť straty sa má posudzovať v dobe uzatvorenia zmluvy a z pohľadu strany porušujúcej zmluvu. Môžeme teda dedukovať, že zodpovednosť strany porušujúcej zmluvu nemôže byť rozšírená na skutočnosti a situácie, ktoré sa vyskytli až po uzatvorení zmluvy.

Informácie poskytnuté druhou stranou môžu mať podstatný vplyv na vedomosť strany porušujúcej zmluvu. Čím viac informácií druhá strana poskytne, tým väčší je rozsah predvídateľnosti. Okrem informácií poskytnutých druhou stranou a informácií z ďalších zdrojov, je v súlade s ustanovením Článku 8 nutné vziať do úvahy aj prax, ktorú strany medzi sebou zaviedli, zvyklosti a následné správanie strán.¹²⁴

Ako dobré vôdzky pri posudzovaní vedomostí strany porušujúcej zmluvu

¹²² Cf. Článok 74, veta druhá.

¹²³ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. 2. vydanie. Praha: ASPI, 2006. 556 s. ISBN 80-7357-196-X. Kapitola 11, Mezinárodní koupě-prodej v režimu Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží, s. 360.

¹²⁴ VALDHANS, Jiří. Náhrada škody v režimu Vídeňské úmluvy. *Právní fórum*. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 56.

môžu poslužiť závery učinené rakúskym *Oberster Gerichtshof* v prípade č. 7 *Ob 301/01t*. Rakúsky kupujúci si od nemeckého predávajúceho objednal chladiace zariadenie, ktoré malo byť uspošobené presne pre potreby zákazníka. Všeobecné zmluvné, dodacie a platobné podmienky zmluvy obsahovali voľbu nemeckého práva a rovnako samostatné pravidlá upravujúce oznamovaciu povinnosť pre prípad nedostatku zhody. Keďže predávajúci nedoručil chladiace zariadenie v dohodnutý deň, muselo byť toto zariadenie doručené priamo na stavenisko a na rozdiel od pôvodného plánu nemohlo byť pred samotným zaradením do prevádzky vyskúšané. V dôsledku konštrukčnej chyby však chladiace zariadenie mohlo byť prevádzkované iba v núdzovom režime a neskôr muselo byť kupujúcim do značnej miery upravené. Kupujúci učinil oznámenie o nedostatku zhody. Taktiež varoval predávajúceho, že bude niesť zodpovednosť za škody, pokiaľ chladiace zariadenie nebude schopné plnej prevádzky v dohodnutom termíne. V skutočnosti, škoda prameniaca z chybných činností chladiaceho zariadenia ďaleko prevýšila jeho kúpnu cenu. Súd okrem iného podrobne skúmal podmienky a okolnosti, na základe ktorých by mohla poskytnutá náhrada škody presiahnuť kúpnu cenu tovaru. Súd skonštatoval, že v súlade s Článkom 74 náhrada škody podlieha princípom predvídateľnosti a plnej kompenzácie. Preto všetky škody, vrátane výdavkov učinенých vzhľadom na plnenie zmluvy a ušlého zisku, majú byť nahradené do takej miery, do akej boli predvídateľné v čase uzatvorenia zmluvy. Podľa rozhodnutia súdu, všetky náležitosti predvídateľnosti sú splnené, keď s prihliadnutím ku všetkým okolnostiam, by rozumná osoba predvídala dôsledky porušenia zmluvy¹²⁵, aj keď nie do všetkých podrobností a v konečnej výške. Okrem toho mohol kupujúci požadovať aj náhradu následnej škody, nakoľko nebola vylúčená dohodou strán.¹²⁶ V neposlednom rade je vhodné mať

¹²⁵ Cf. Článok 8 ods. 2.

¹²⁶ *Rozhodnutie Oberster Gerichtshof zo dňa 14. januára 2002, prípad č. 7 Ob 301/01t* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 19. júna 2007 [cit. 2009-12-04]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/020114a3.html>.

na pamäti, že sú to následky porušenia, s ktorými treba počítať, a nie porušenie samotné.

4.4.1. Použitie pravidla predvídateľnosti v jednotlivých prípadoch

V súlade s posledným citovaným rozhodnutím možno dôjsť k záveru, že jednu z najfrekvencovanejších typov škôd – škodu vzniknutú v dôsledku neplnenia zmluvy – je možno vo všeobecnosti považovať za škodu predvídateľnú. Ako už bolo demonštrované na *prípade garbiarskych strojov*¹²⁷, strana porušujúca zmluvu musí počítať nie len s volatílnymi trhovými podmienkami, ale ja s možným výdavkami, ktoré druhej strane vzniknú v súvislosti s podniknutím opatrení nutných na dosiahnutie takého postavenia, aké by mala, ak by bola zmluva riadne plnená. Podobne, strana meškajúca s platením by mala predvídať možnosť, že kupujúci si vezme tzv. preklenováciu pôžičku.¹²⁸

Zaujímavý prípad týkajúci sa predvídateľnosti riešil aj fínsky *Itä-Suomen hovioikeus (Östra Finlands hovrätt)*.¹²⁹ Litovský kupujúci uzatvoril so spoločnosťou registrovanou na jednom z karibských ostrovov s doručovacou adresou (P.O. Box) na ostrove Jersey, zastúpenou treťou stranou s miestom podnikania vo Fínsku, zmluvu o dodávke masla. Zastupiteľ doručil dohodnutú časť kúpnej ceny ďalšej spoločnosti do USA. Potom, čo predávajúci maslo na dohodnuté miesto nedoručil, vymeral kupujúci predávajúcemu dodatočnú lehotu. Keďže však predávajúci zmluvu nesplnil ani v dodatočnej lehote, vzniesol kupujúci žalobu proti predávajúcemu aj jeho zastupiteľovi, ktorý zmluvu podpísal jeho menom, a požadoval vrátenie uhradenej zálohy vo výške 45 716 USD. Na to, aby mohol poskytnúť kupujúci zálohovú platbu, si musel

¹²⁷ *Rozhodnutie Bundesgerichtshof zo dňa 25. júna 1997, prípad číslo VIII ZR 300/96.*

Opakovaná citácia, cf. pozn. č. 67.

¹²⁸ *Rozhodnutie Oberlandesgericht Köln zo dňa 8. januára 1997, prípad číslo 27 U 58/96.*

Opakovaná citácia, cf. pozn. č. 69.

¹²⁹ Odvolací súd pre východnú časť Fínska. Nakoľko sú vo Fínsku dva úradné jazyky, okrem fínskej verzie je v zátvorkách uvedený aj oficiálny názov vo švédčine.

zobrať úver, preto ďalej požadoval 223 092 USD ako odškodné za úroky, ktoré musel z tejto pôžičky platiť, ostatnú náhradu škody a úroky z nedoplatkov. Súd prvého stupňa rozhodol, že nakoľko totožnosť predávajúceho a jeho vzťah k zastupiteľovi zastupiteľ neobjasnil, je nutné zastupiteľa v tomto prípade považovať za predávajúceho. V súlade s Článkom 84 museli predávajúci a jeho zastupiteľ spoločne a nerozdielne vrátiť kupujúcemu zaplatenú kúpnu cenu, vrátane úrokov z nej. Ďalej v súlade s Článkom 74 musia taktiež uhradiť náhradu škody za ušlý zisk a súdne výdavky. Ohľadom úrokov z pôžičky vyslovil súd názor, že predávajúci a jeho zastupiteľ vedeli alebo mali vedieť, že kupujúci si bude musieť na zaplatenie zálohovej platby vziať úver. Preto náhrada škody v zásade zahŕňa aj úroky z pôžičiek. Na druhej strane, predávajúci a jeho zastupiteľ nevedeli alebo nemohli vedieť, že výška úrokových sadzieb v Litve je podstatne vyššia než v iných krajinách západnej Európy (konkrétne 7% mesačne a 0,5% denne pri úrokoch z nedoplatkov). Predávajúci mohol a mal predvídať škodu vo výške okolo 10% z kúpnej ceny, čo v danom prípade činilo 8 000 USD. Napokon súd rozhodol, že predávajúci a jeho zástupca musia uhradiť úroky v takej miere, ako ich stanoví úroková sadzba Fínskej národnej banky navýšených o 7% – v tomto prípade ide o ročnú sadzbu. Hoci sa zástupca (nie však predávajúci) proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa odvolal a odvolací súd rozhodol, že spor medzi kupujúcim a zástupcom mal byť riešený pred rozhodcovským orgánom, vo vzťahu voči predávajúcemu ostalo rozhodnutie súdu prvého stupňa v platnosti.¹³⁰ Môžeme teda dovodiť všeobecné pravidlo, že vysoké úroky z takýchto pôžičiek nie sú zvyčajne kompenzovateľné.

V prípade vedľajšej škody môže mať oprávnená strana dodatočné náklady na opatrenia, ktoré musí učiniť v dôsledku porušenia zmluvy. Takéto náklady sú predvídateľné, a teda dobytne, do takej miery, do akej ich možno

¹³⁰ *Rozhodnutie Itä-Suomen hovioikeus (Östra Finlands Hovrätt) zo dňa 27. marca 1997, prípad č. 96/605* [online]. Rim: UNILEX, Centre for Comparative and Foreign Law Studies, 2002. Posledné úpravy 27. novembra 2009 [cit. 2009-11-27]. Dostupné z: <http://www.unilex.info/case.cfm?pid=1&do=case&id=489&step=Abstract>.

považovať za dôvodné a primerané.¹³¹

Dôležitosť pravidla predvídateľnosti je obzvlášť evidentná v prípade následnej škody. Na základe rozhodnutia nemeckého *Oberlandesgericht Bamberg* je na základe subjektívnej vedomosti strany porušujúcej zmluvu alebo rozumnej osoby v rovnakom postavení následná škoda predvídateľná. Súd v tomto prípade rozhodol, že predávajúci nemohol predvídať výrazne vyššie náklady na spracovanie tovaru v inej krajine ako bolo pôvodne zamýšľané.¹³²

Nakoľko existuje množstvo rôznych situácií, pri ktorých sa môže objaviť ušlý zisk, je nesmierne náročné posúdiť, či v konkrétnom prípade sú splnené všetky kritériá predvídateľnosti. Opäť môžeme siahnuť po už zmieňovanom prípade, v ktorom rakúsky *Oberster Gerichtshof* rozhodol, že kupujúci, ktorý neoprávnene odmietol prevziať dodávku zmluvne vymedzeného tovaru, mal predvídať škodu, ktorú utrpela druhá strana, keďže požadovaná náhrada škody predstavovala iba pravidelnú obchodnú maržu.¹³³

Ďalší prípad predvídateľnej straty rozoberá *Schweizerisches Bundesgericht, 1. Zivilabteilung* v prípade č. 4C.179/1998/odi. Nemeckí predávajúci (žalujúci) doručili švajčiarskemu kupujúcemu (žalovaný) mrazené mäso do Egypta a Jordánska. Kupujúci tvrdil, že tovar nezodpovedá zmluve a odmietol zaplatiť kúpnu cenu. Rozhodnutie nižšieho súdu v prospech predávajúcich bolo potvrdené aj odvolacím súdom. Kupujúci sa však odvolal až k Spolkovému súdu. Jedna zo sporných otázok, ktorými sa súd zaoberal, bola, či má kupujúci nárok na náhradu škody spôsobenej stratou zákazníkov, ku ktorej, ako tvrdil kupujúci, malo dôjsť v dôsledku porušenia zmluvy zo strany predávajúcich. Nižší odvolací súd rozhodol, že kupcova strata zákazníkov ako dôsledok porušenia zmluvy nebola predvídateľná. Od predávajúceho je možné očakávať podstúpenie tak veľkého rizika len v prípade, že zmluvné strany sa v priebehu rokovaní dohodnú na určitých zaistiach a zárukách alebo pokiaľ

¹³¹ Cf. Kapitola 4.2.2.

¹³² Rozhodnutie *Oberlandesgericht Zweibrücken* zo dňa 31. marca 1998, prípad č. 8 U 46/97. Opakovaná citácia, cf. pozn. č. 99.

¹³³ Rozhodnutie *Oberster Gerichtshof* zo dňa 28. apríla 2000, prípad č. 1 Ob 292/99v. Opakovaná citácia, cf. pozn. č. 87.

mal predávajúci buďto možnosť odmietnuť takúto zodpovednosť alebo zohľadniť ju pri stanovovaní kúpnej ceny. Naproti tomu však Spolkový súd rozhodol, že takáto škoda je predvídateľná a to najmä v prípade, ak je kupujúci veľkoobchodníkom na citlivom trhu a nemá inú možnosť, pokiaľ chce svoje ďalšie zmluvné záväzky splniť včas. S prihliadnutím k okolnostiam tohto prípadu a odvolávajúc sa na ustanovenie Článku 74, žiadna zvláštna dohoda ohľadom kupcovho súhlasu s podstúpením takéhoto rizika nie je nutná. Preto Spolkový súd rozhodol, že kupujúci má nárok na náhradu škody. V otázke určenia jej výšky však predal prípad súdu, ktorý vo veci rozhodoval v prvom stupni.¹³⁴ V skratke teda možno konštatovať, že aj kupcova škoda vo forme straty zákazníkov alebo škoda, ktorá mu vznikla na základe toho, že sa v dôsledku porušenia zmluvy druhou stranou stal zodpovedný voči tretej strane, sú v zásade predvídateľné.

Za diskutabilnú je považovaná možnosť náhrady škody v prípade poškodenia dobrého mena (straty obchodnej reputácie). Takýmto prípadom sa zaoberal aj španielsky *Audiencia Provincial de Barcelona, sección 16^a*, prípad č. 755/95-C. Súd rozhodol, že poškodenie obchodnej reputácie je predvídateľné len za predpokladu, že riziko vzniku takejto škody bolo akcentované v dobe uzatvorenia zmluvy.^{135,136} Na druhej strane, existuje skupina znalcov práva, ktorí vyslovujú principiálny nesúhlas s takýmto názorom a považujú ho za nespravodlivý. Napríklad Saidov uvádza, že v prípadoch, kedy predávajúci predáva veľké množstvá tovaru a je si vedomý, že ich predáva

¹³⁴ *Rozhodnutie Schweizerisches Bundesgericht, 1. Zivilabteilung zo dňa 28. októbra 1998, prípad č. 4C.179/1998/odi* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 15. novembra 2007 [cit. 2009-12-08]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/981028s1.html>>.

¹³⁵ *Rozhodnutie Audiencia Provincial de Barcelona, sección 16^a zo dňa 20. júna 1997, prípad č. 755/95-C* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 16. februára 2007 [cit. 2009-12-08]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/970620s4.html>>.

¹³⁶ Cf. VÉKÁS, Lajos. The Foreseeability Doctrine in Contractual Damage Cases. In *Acta Iuridica Hungarica* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2003. Posledné úpravy 26. júna 2003 [cit. 2009-12-08]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/vekas.html>>.

veľkoobchodníkovi, ktorý operuje na citlivom trhu, musí v prípade, ak poruší zmluvu, predvídať, že kupujúci s najväčšou pravdepodobnosťou stratí zákazníkov, utrpí škodu v podobe ušlého zisku a jeho dobré meno a obchodná povest' budú poškodené. Pokiaľ predávajúci vedel, že kupujúci je sprostredkovateľom operujúcim na trhu, ktorý je saturovaný produktmi dodávanými predávajúcim, môže niesť predávajúci zodpovednosť za stratu zákazníkov, ušlý zisk a poškodenie dobrého mena kupujúceho dokonca aj v prípade, keď je porušenie zmluvy iba triviálne.¹³⁷ Pre porovnanie uvediem prípad č. VIII ZR 210/78 nemeckého *Bundesgerichtshof*, rozhodovaného podľa pravidiel ULIS¹³⁸. Holandský predávajúci doručil nemeckému kupujúcemu syr, z ktorého iba 3% nevyhovovali zmluvne stanoveným požiadavkám. Napriek tomu súd rozhodol, že predávajúci mal predvídať stratu zákazníkov, ušlý zisk a poškodenie dobrého mena kupujúceho, keďže v čase uzatvorenia zmluvy obe strany vedeli, že trh so syrom v Nemecku je saturovaný holandským dovozom, takže existovala možnosť, že zákazníci kupujúceho môžu zmeniť dodávateľa aj v prípade, že tovar trpí len triviálnymi nedostatkami.¹³⁹

Doktrína predvídateľnosti je ale čiastočne nekompatibilná s prípadom vadného plnenia. Je viac než logické, že zaviazaná strana by mala v prípade dodania vadného tovaru predvídať, že druhá strana môže dôsledkom takéhoto plnenia utrieť škodu. Zaviazaná strana je ale taktiež zodpovedná za skryté vady, a to napriek zrejmej nemožnosti vedieť o takejto vade v dobe uzatvorenia

¹³⁷ SAIDOV, Djakhongir. *The Law of Damages in International Sales: The CISG and other International Instruments* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2008. Posledné úpravy 24. októbra 2008 [cit. 2009-12-08]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/saidov5.html>>.

¹³⁸ ULIS je skratka vytvorená z prvých písmen anglického názvu Haagskeho Dohovoru o jednotnej úprave medzinárodnej kúpy tovaru z roku 1964 (Convention Relating to a Uniform Law on the International Sale of Goods).

¹³⁹ *Rozhodnutie Bundesgerichtshof zo dňa 24. októbra 1979, prípad č. VIII ZR 210/78* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2006. Posledné úpravy 17. novembra 2006 [cit. 2009-12-08]. Dostupné z: <<http://cisgw3.law.pace.edu/cases/791024g1.html>>.

zmluvy.¹⁴⁰ Podľa Vékása a rovnako aj v súlade s prípadom č. *VIII ZR 121/98* nemeckého *Bundesgerichtshof*, má byť zaviazaná strana zbavená zodpovednosti za škodu v prípade, že je za ňu zodpovedná poškodená strana, napr. v dôsledku nezmenšenia straty alebo v dôsledku nesprávneho použitia výrobku v rozpore s návodom na obsluhu, ktorý poskytol výrobca.¹⁴¹

¹⁴⁰ VÉKÁS, Lajos. *The Foreseeability Doctrine in Contractual Damage Cases*. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 138.

¹⁴¹ *Rozhodnutie Bundesgerichtshof zo dňa 24. marca 1999, prípad č. VIII ZR 121/98* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 26. novembra 2007 [cit. 2009-12-08]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/990324g1.html>.

4.5. Absencia okolností vylučujúcich vznik zodpovednosti za škodu

Absencia okolností vylučujúcich vznik zodpovednosti za škodu je jednou z piatich základných požiadaviek, ktoré musia byť naplnené, aby mohlo k vzniku zodpovednosti za škodu vôbec dôjsť. Tieto okolnosti sú upravované ustanoveniami Článkov 79 a 80. Zatiaľ čo Článok 79 sa zaoberá nesplnením povinnosti spôsobeným prekážkou, ktorá nezávisela na vôli strany porušujúcej zmluvu – tzv. *force majeure*, Článok 80 pojednáva o nesplnení povinnosti z dôvodu konania, resp. opomenutia poškodenej strany. Ustanovenia oboch článkov limitujú striktnú zodpovednosť porušujúcej strany stanovenú Článkami 74 až 77.

4.5.1. Vylúčenie zodpovednosti z dôvodu prekážok nezávisiacich na vôli strany

Aby sme mohli uvažovať o vylúčení zodpovednosti strany za nesplnenie jej povinností, je nutné naplniť niekoľko predpokladov. V prvom rade, musí dôjsť k porušeniu zmluvy. Toto porušenie musí byť spôsobené prekážkou, ktorá nezávisí na vôli porušujúcej strany a zároveň takúto prekážku porušujúca strana nemohla predvídať ani ju nemohla prekonať. Následne musí strana porušujúca zmluvu informovať druhú stranu o existencii prekážky informovať. Vylúčenie zodpovednosti je možné iba počas doby, po ktorú prekážka trvá.¹⁴² Jednotlivé podmienky vylúčenia zodpovednosti za škodu sú podrobnejšie rozoberané v nasledujúcich odsekoch.

a) porušenie zmluvy

Porušenie zmluvy sa môže vyskytnúť v najrozmanitejších formách – od neplnenia zmluvných povinností až po dodanie tovaru, ktorý nezodpovedá zmluvnej špecifikácii. Niektorí znalci práva síce tvrdia, že dodanie takéhoto tovaru by nemalo spadať pod rozsah ustanovenia Článku 79¹⁴³, jestvujú ale súdne rozhodnutia, ktoré im dokazujú, že sa mýlia; medzi inými napr. rozhodnutie *Oberlandesgericht Zweibrücken* v už zmieňovanom prípade o vínnom vosku. Vo vzťahu k rozoberanej problematike súd poznamenal, že aj v prípade, kedy kupujúci dodal vadný tovar, môže byť jeho zodpovednosť vylúčená pokiaľ dokáže, že doručenie vadného tovaru bolo spôsobené

¹⁴² ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. Kapitola 11, Mezinárodní koupě-prodej v režimu Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží, s. 366-368. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 125.

¹⁴³ TALLON, Denis. Commentary on Article 79. In *Bianca-Bonell Commentary on the International Sales Law* [online]. Miláno: Giuffrè, 1987, s. 572 – 595. Reproduced with permission of Dott. A Giuffrè Editore, S.p.A. Posledné úpravy 7. decembra 2005 [cit. 2009-12-10]. Dostupné z: <http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/tallon-bb79.html>.

prekážkou, ktorá nezávisela na jeho vôli, že v dobe uzatvorenia zmluvy nebolo možné s takouto prekážkou rátať, a že takejto prekážke alebo jej následkom by sa nevyhol alebo by ich neprekonal ani rozumný predávajúci. Súd s ohľadom na okolnosti daného prípadu však konštatoval, že vada tovaru nebola nezávislá na vôli predávajúceho. Napriek dlhodobému obchodnému vzťahu, nebolo rozumné, že sa predávajúci spoliehal na výrobky svojho dodávateľa bez ich predchádzajúceho testovania, najmä pokiaľ vezmeme do úvahy, že predmetný vínny vosk bol novo vyvinutý produkt. Súd ďalej rozhodol, že aj keby predávajúci vystupoval len ako sprostredkovateľ, stále by bol zodpovedný za nedostatok zhody doručovaného tovaru. V takýchto prípadoch nemožno sprostredkovateľovho doručovateľa považovať za tretiu stranu v zmysle ustanovenia Článku 79 ods. 2.¹⁴⁴ Tallon ďalej uvádza, a neexistuje dôvod s ním v tomto prípade nesúhlasiť, že ustanovenie Článku 79 zahŕňa ako povinnosti, ktoré sú zamerané na spôsob vykonania určitej činnosti (*obligations de moyen*¹⁴⁵), tak aj tie, ktoré sú zamerané na výsledok (*obligations de résultat*)¹⁴⁶, pričom väčšina z nich spadá pod rozsah druhej menovanej skupiny.

b) existencia prekážky nezávislej na vôli strany

Prekážka, ktorá by vylučovala zodpovednosť strán môže existovať už v dobe uzatvorenia zmluvy alebo sa môže vyskytnúť až neskôr. Tento názor však nie je niektorými právnymi zmluvnými znalcami príliš vítaný. Napríklad Tallon vo svojom komentári Článku 79 tvrdí, že prekážka vylučujúca zodpovednosť môže vzniknúť len po uzatvorení zmluvy. Avšak pokiaľ zaviazaná strana explicitne neposkytla záruku, nemožno od nej očakávať, žeby mala prevziať plnú

¹⁴⁴ VISCASILLAS, Pilar Perales. *Battle of the Forms and the Burden of Proof: An Analysis of BGH 9 January 2002*. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 98.

¹⁴⁵ Doslovný preklad tohto francúzskeho obratu by znel *povinnosti (zamerané na) prostriedok*.

¹⁴⁶ TALLON, Denis. Commentary on Article 79. In *Bianca-Bonell Commentary on the International Sales Law* [online]. Miláno: Giuffrè, 1987, s. 572 – 595. Reproduced with permission of Dott. A Giuffrè Editore, S.p.A. Posledné úpravy 7. decembra 2005 [cit. 2009-12-10]. Dostupné z:

<<http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/tallon-bb79.html>>.

zodpovednosť za svoju počiatočnú neschopnosť plniť.¹⁴⁷

Druhá časť názvu tohto odseku nás vedie k záveru, že prekážka musí byť nezávislá na vôli strany porušujúcej zmluvu. Prekážkami v tomto zmysle je teda nutné rozumieť objektívne vonkajšie skutočnosti ako prírodné katastrofy (búrky, požiare, povodne, zemetrasenia), bojkoty, vojny, zákonné obmedzenia dovozu alebo vývozu, embargá atď.¹⁴⁸ Na druhej strane sa javí ako užitočné spomenúť taktiež prípady, kedy zodpovednosť strany porušujúcej zmluvu nemôže byť vylúčená, a síce neschopnosť strany plniť v dôsledku okolností osobnej povahy.¹⁴⁹ Tieto prípady zahŕňajú aj stratu spôsobilosti predávajúceho k právnym úkonom, choroby alebo smrť.¹⁵⁰ Negatívny výpočet prípadov, kedy zodpovednosť strany porušujúcej zmluvu nemôže byť vylúčená, môžeme rozšíriť o rozhodnutie ruského *Торгово - промышленной палаты Российской Федерации*¹⁵¹, prípad č. 123/1992. Súd sa nestotožnil s pohľadom kupujúceho, ktorý namietal, že jeho nedostatok prostriedkov vo (voľne prevoditeľnej) cudzej mene by mal byť považovaný za prípad vyššej moci. Zmluva medzi kupujúcim a predávajúcim totiž obsahovala taxatívny výpočet prípadov *force majeure*, medzi ktorými nedostatok finančných prostriedkov v cudzej mene spomenutý nebol. Vychádzajúc z argumentácie ruského súdu možno usúdiť, že finančné

¹⁴⁷ SCHLECHTRIEM, Peter – SCHWENZER, Ingeborg. *Commentary on the UN convention on the international sale of goods (CISG)*. Kapitola 3, Sale of Goods, s. 813. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 50.

¹⁴⁸ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. Kapitola 11, Mezinárodní koupě-prodej v režimu Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží, s. 366. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 125.

¹⁴⁹ *CISG Advisory Council Opinion No. 7, Exemption of Liability for Damages under Article 79 of the CISG* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2008. Posledné úpravy 7. apríla 2008 [cit. 2009-12-10]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/CISG-AC-op7.html>>.

¹⁵⁰ TRÁVNÍČKOVÁ, Simona. Vídeňská úmluva a vyšší moc *Právní fórum*, august 2008, roč. 5, č. 8, s. 359. ISSN: 1214-7966.

¹⁵¹ Medzinárodný obchodný rozhodcovský súd pri Komore obchodu a priemyslu Ruskej federácie.

možnosti strany porušujúcej zmluvu sú závislé na jej vôli.¹⁵²

Rozhodnutie *Oberlandesgericht Hamburg*, prípad č. 1 U 167/95 opäť bližšie určuje predpoklady vylúčenia zodpovednosti podľa Článku 79. V tomto prípade, nemecký predávajúci využíval služby svojho čínskeho dodávateľa, ktorý však svoju povinnosť dodať nesplnil. Súd skonštatoval, že dodávateľovo zlyhanie nie je dôvodom pre vylúčenie zodpovednosti predávajúceho, hoci dodávateľovo správanie nebolo predvídateľné. Keďže predmetom zmluvy bol tovar určený genericky, predávajúci mal zaistiť adekvátnu náhradu z iných zdrojov. Zodpovednosť predávajúceho môže byť teda vylúčená len v prípade, že tovar rovnakej kvality nie je dostupný a zároveň nie je možné rozumne očakávať, žeby predávajúci mohol takúto okolnosť v dobe uzatvorenia zmluvy predvídať.¹⁵³

Napokon v prípade *Société Romany AG v. SARL Behr France* súd poznamenal, že okolnosti, na základe ktorých sa plnenie zmluvy pre stranu porušujúcu zmluvu stane veľmi nákladným, nie je dôvodom pre vylúčenie zodpovednosti takejto strany. Preto vo všeobecnosti nevýhodné finančné okolnosti nemožno považovať ani za výnimočné ani za nepredvídateľné a strana ich musí niesť ako obchodné riziko.¹⁵⁴

c) nepredvídateľnosť

Keďže nepredvídateľnosť je pojem do značnej miery neurčitý, tvorcovia Dohovoru do ustanovenia Článku 79 včlenili adjektívum *rozumný*. Napriek

¹⁵² Rozhodnutie Трибунал Торгово – промышленной палаты Российской Федерации zo dňa 17. októbra 1995, prípad č. 123/1992 [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2005. Posledné úpravy 16. augusta 2005 [cit. 2009-12-10]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/951017r1.html>>.

¹⁵³ Rozhodnutie *Oberlandesgericht Hamburg* zo dňa 28. februára 1997, prípad č. 1 U 167/95. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 120.

¹⁵⁴ Rozhodnutie *Cour d'Appel Colmar* zo dňa 12. júna 2001 [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 20. februára 2007 [cit. 2009-12-10]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/010612f1.html>>.

tomu, že je ďalším neurčitým pojmom, pomáha nám porozumieť, či strana porušujúca zmluvu mala existenciu prekážky predvídať. Dohovor nás teda odkazuje na rozumnú osobu, ktorú Tallon prirovnáva k *bon père de famille*¹⁵⁵, pohybujúcu sa na polceste medzi zatvrdnutým pesimistom očakávajúcim všetky možné katastrofy a odhodlaným optimistom, ktorý nikdy nepočíta ani s tou najmenšou nešťastnou náhodou. (Ne)predvídateľnosť nemožno vzťahovať len k samotnej prekážke, ale do úvahy treba zobrať aj hľadisko časové. Predstavme si, že by mal predávajúci dodať určitý druh tovaru do Iránu. Vzhľadom na danú politickú situáciu je však možné predpokladať, že Európska únia uvalí na Irán sankcie, ktoré môžu spočívať napríklad aj v zákaze vyvážania určitého druhu tovaru do tejto krajiny. Zodpovednosť strany porušujúcej zmluvu môže byť preto vylúčená len vtedy, ak by nebolo možné rozumne predpokladať, že k prekážke vo forme uvalenia sankcií by mohlo dôjsť v priebehu plnenia zmluvy. Predvídateľnosť je teda nutné posudzovať v dobe uzatvorenia zmluvy.¹⁵⁶

d) neodvrátiteľnosť

Vo všeobecnosti sa očakáva, že zaviazaná strana prípadne vyskytnuvšie sa prekážky prekoná a zmluvu splní riadne a včas. Ustanovenie Článku 79 však mlčí ohľadom rozsahu, v akom má strana porušujúca zmluvu povinnosť prípadné prekážky prekonať, resp. ich následne prehlásiť za neprekonateľné. Pri posudzovaní (ne)prekonateľnosti je teda nevyhnuté sa spoľahnúť na zdravý úsudok a niekoľko súdnych rozhodnutí. V poslednom citovanom rozhodnutí nemeckého *Oberlandesgericht Hamburg*, súd *inter alia* prišiel k záveru, že dodanie náhradného materiálu, ktorý je z hľadiska zloženia od zmluvného vymedzenia síce odlišný, avšak prijateľný z hľadiska komerčnej využiteľnosti, je so súhlasom poškodenej strany možné a prekážku v takomto prípade nemožno potom považovať za neprekonateľnú.¹⁵⁷

e) kauzálny nexus medzi prekážkou a porušením zmluvy

¹⁵⁵ Po slovensky: otec, ktorý sa dobre stará o rodinu.

¹⁵⁶ TALLON, Denis. Commentary on Article 79. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 148.

¹⁵⁷ *Rozhodnutie Oberlandesgericht Hamburg zo dňa 28. februára 1997, prípad č. 1 U 167/95.* Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 120.

Ustanovenie Článku 79 predpokladá, že v prípade, ak má byť vylúčená zodpovednosť zaviazanej strany, musí medzi porušením zmluvy a neodvratiteľnou prekážkou existovať príčinná súvislosť. Zároveň táto prekážka musí byť jediným dôvodom porušenia zmluvy. *Videlicet*, pokiaľ by sa prekážka, ktorá nezávisí na vôli strany porušujúcej zmluvu, vyskytla až po samotnom porušení zmluvy, táto strana bude zodpovedná v takom rozsahu, ako keby prekážka neexistovala vôbec.¹⁵⁸ V prípade č. 56/1995, rozhodovanom pred *Българска Търговско – Промислена Палата*¹⁵⁹ sa ukrajinský predávajúci dvakrát neúspešne pokúšal vylúčiť svoju zodpovednosť za porušenie zmluvy odvolaním sa na prekážky, ktoré nemali závisieť na jeho vôli. V tomto prípade uzatvoril predávajúci zmluvu o dodávke uhlia so svojim bulharským náprotivkom, avšak nebol schopný tovar doručiť včas. Omeškanie ukrajinskej strany bolo spôsobené najmä nariadeniami ukrajinskej vlády, ktoré obmedzovali vývoz uhlia. Tie ale boli platné už pred samotným uzatvorením zmluvy, a preto ich súd považoval za predvídateľné. Predávajúci sa neskôr pokúsil ešte tvrdiť prípad vyššej moci, ktorý mal nastať z dôvodu štrajku ukrajinských baníkov, no neuspel ani v tomto prípade. Keďže štrajk baníkov začal až potom, čo sa predávajúci ocitol v omeškaní s plnením, súd skonštatoval, že keby predávajúci splnil zmluvu včas, štrajk by nemal na plnenie zmluvy žiaden vplyv.¹⁶⁰

f) vyššia moc vs. *hardship*¹⁶¹

Predchádzajúci odsek sa venoval príčinnej súvislosti medzi prekážkami spôsobenými zásahmi vyššej moci a porušením zmluvy. Existujú však prípady, ktoré môžu takéto prekážky viac alebo menej pripomínať, ale z právneho

¹⁵⁸ TRÁVNIČKOVÁ, Simona. Vídeňská úmluva a vyššia moc *Právní fórum*, august 2008, roč. 5, č. 8, s. 360. ISSN: 1214-7966.

¹⁵⁹ Bulharská obchodno-priemyselná komora.

¹⁶⁰ *Rozhodnutie Българска Търговско – Промислена Палата zo dňa 24. Apríla 1996, prípad č. 56/1995* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2005. Posledné úpravy 2. decembra 2005 [cit. 2009-12-11]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/960424bu.html>>.

¹⁶¹ Keďže doslovný preklad tohto slova je *trýzeň, súženie* alebo *ťažkosť*, väčšina slovenských autorov tento termín neprekladá alebo volí opisné obraty, napr. *podstatná zmena pomerov etc.*

hľadiska sú odlišné. Sú nimi najmä významné zmeny na relevantnom trhu, ktoré nastali po uzatvorení zmluvy a podstatným spôsobom menia zmluvné ekvilibrium – tzv. *hardship*.¹⁶² Vzhľadom na podobnosť prípadov *hardship* a vyššej moci sa ponúka otázka, či aj tieto prípady spadajú pod rozsah ustanovenia Článku 79 ods. 1. Vo všeobecnosti panuje zhoda, že zaviazaná strana by mala niesť zodpovednosť aj v prípade ekonomickej nevýhodnosti plnenia. Na druhej strane by sa niekomu mohlo zdať logické a zároveň spravodlivé, aby zaviazaná strana bola exonerovaná v prípade, že nie je od nej rozumné očakávať, aby zmluvu plnila. Judikatúra však žiadne špekulácie týmto smerom neprípúšťa. Ako príklad môže poslúžiť ďalšie rozhodnutie *Българска Търговско – Промислена Палата*, prípad č. 11/1996. Súd rozhodol, že nepriaznivé podmienky na relevantnom trhu, problémy so skladovaním, volatilita výmenných kurzov, kríza v určitom priemyselnom odvetví atď. nie sú okolnosťami, ktoré by napĺňali striktné kritériá Článku 79. Preto nepredstavujú prípad vyššej moci a nemôžu byť považované za nepredvídateľné. Zodpovednosť strany porušujúcej zmluvu môže byť vylúčená len v prípade, že nesplnenie zmluvy bolo spôsobené prekážkou, ktorá nezávisí na jej vôli.¹⁶³ A opäť, v prípade č. *A.R. 1849/94* belgický *Rechtbank van Koophandel*¹⁶⁴ *Hasselt* rozhodol, že prudký pokles cien kupovaného tovaru po uzatvorení zmluvy nemožno považovať za prípad *force majeure*. Fluktuácia cien je v medzinárodnom obchode predvídateľná a ani z ďaleka nečiní plnenie zmluvy nemožným. Finančná strata utrpená stranou v dôsledku takéhoto poklesu je

¹⁶² CARLSEN, Anja. *Can the Hardship Provisions in the UNIDROIT Principles Be Applied When the CISG Is the Governing Law?* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 1998. Posledné úpravy 14. decembra 1998 [cit. 2009-12-11]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/carlsen.html>>.

¹⁶³ *Rozhodnutie Българска Търговско – Промислена Палата zo dňa 12. februára 1998, prípad č. 11/1996.* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 20. februára 2007 [cit. 2009-12-11]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/980212bu.html>>.

¹⁶⁴ Súd zaoberajúci sa obchodnými záležitosťami.

bežnou súčasťou obchodného rizika.¹⁶⁵

Podobne, legislatívna história Článku 79 hovorí proti príliš jednoduchému vylúčeniu zodpovednosti strany porušujúcej zmluvu a predpokladá, že pojem *prekážky* bude chápaný skôr ako neprekonateľná zábrana než neúčelnosť, *hardship* atď. Na druhej strane ale niektorí tvrdia, že Článok 79 výslovne nevylučuje možnosť exempcie v prípade, že plnenie je možné len za výnimočne náročných podmienok, ktoré nastali v dôsledku celkom neočakávanej udalosti.¹⁶⁶ Takéto názory je však nutné vzhľadom na absenciu rozhodnutí, ktoré by ich podporovali, jednoznačne odmietnuť.

Hlavný rozdiel medzi vyššou mocou a *hardship* teda spočíva v následkoch, ktoré môžu tieto okolnosti vyvolať. Keďže v prípade *hardship* na rozdiel od vyššej moci zodpovednosť za škodu spôsobenú nespĺnením zmluvy vylúčená nie je, javí sa ako vhodné do úvahy prichádzajúce prípady *hardship* zmluvne ošetriť.¹⁶⁷

g) plnenie zmluvy prostredníctvom tretej strany

Ustanovenie Článku 79 ods. 2 predpokladá, že zaviazaná strana je zodpovedná za správanie svojho subdodávateľa.¹⁶⁸ V prípade č. 31 C 534/94 nemeckého *Amtsgericht Alfeld* si nemecký kupujúci prostredníctvom samostatného obchodného zástupcu objednal od talianskeho predávajúceho dlaždice. Predávajúci vystavil faktúru, obchodný zástupca dodal tovar

¹⁶⁵ *Rozhodnutie Rechtbank van Koophandel Hasselt zo dňa 2. mája 1995* [online]. Rím: UNILEX, Centre for Comparative and Foreign Law Studies, 2002. Posledné úpravy 27. novembra 2009 [cit. 2009-12-11]. Dostupné z:

<<http://www.unilex.info/case.cfm?pid=1&do=case&id=263&step=Abstract>>.

¹⁶⁶ *CISG Advisory Council Opinion No. 7, Exemption of Liability for Damages under Article 79 of the CISG* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2008. Posledné úpravy 7. apríla 2008 [cit. 2009-12-11]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/CISG-AC-op7.html>>.

¹⁶⁷ TRÁVNIČKOVÁ, Simona. Vídeňská úmluva a vyšší moc. *Právni fórum*, august 2008, roč. 5, č. 8, s. 358. ISSN: 1214-7966.

¹⁶⁸ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. Kapitola 11, Mezinárodní koupě-prodej v režimu Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží, s. 368. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 125.

kupujúcemu a kupujúci vystavil v prospech obchodného zástupcu šek. Ten síce šek speňažil, ale predávajúci sumu zodpovedajúcu kúpnej cene nikdy nedostal. Po tom, čo predávajúci prostredníctvom svojho talianskeho advokáta neúspešne vyzval kupujúceho, aby zaplatil, zažaloval predávajúci kupujúceho o zaplatenie kúpnej ceny a za výdaje na zaslanie upomienky. Súd vo svojom rozhodnutí skonštatoval, že odovzdanie šeku obchodnému zástupcovi nepredstavovalo akt zaplatenia kúpnej ceny predávajúcemu. Keďže to bol kupujúci, kto poveril obchodného zástupcu, aby predávajúcemu doručil kúpnu cenu, musí niesť riziko tohto sprostredkovania. Okrem toho, tento obchodný zástupca nebol autorizovaným inkasným agentom kupujúceho. Keďže kupujúci vypísal šek v prospech obchodného zástupcu ako recipienta, musel niesť riziko, že obchodný agent tento šek speňaží a kúpnu cenu predávajúcemu neodovzdá.¹⁶⁹

Článok 79 ods. 2 ukladá dve podmienky, ktoré musia byť simultánne splnené, aby zodpovednosť strany porušujúcej zmluvu mohla byť vylúčená. V prvom rade, porušujúca strana musí dokázať, že prekážka bola neprekonateľná a zároveň, že zodpovednosť samotného subdodávateľa by bola vylúčená, keby sa naňho vzťahovali podmienky stanovené odsekom 1.

Existuje ešte jedna zvláštna kategória tretích osôb – pomocní dodávatelia – ku ktorým súčasná právna teória nevie zaujať jednoznačný postoj. Zatiaľ, čo niektorí tvrdia, že pomocní dodávatelia by mali byť postavení na roveň „bežným“ tretím osobám, druhí navrhujú, aby prekážky plnenia spôsobené pomocnými dodávateľmi spadali pod rozsah ustanovenia Článku 79 ods. 1.¹⁷⁰ Prevažná väčšina súdnych rozhodnutí pritom dáva za pravdu druhej skupine.¹⁷¹

¹⁶⁹ *Rozhodnutie Amtsgericht Alfeld zo dňa 12. mája 1995, prípad č. 31 C 534/94* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2008. Posledné úpravy 26. februára 2008 [cit. 2009-12-11]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/950512g1.html>>.

¹⁷⁰ SCHLECHTRIEM, Peter – SCHWENZER, Ingeborg. *Commentary on the UN convention on the international sale of goods (CISG)*. Kapitola 3, Sale of Goods, s. 821 – 822. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 50.

¹⁷¹ Cf. napr. *rozhodnutie Oberlandesgericht Hamburg zo dňa 28. februára 1997, prípad č. 1 U 167/95*. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 120.

Napokon, táto diskrepancia je iba marginálnou záležitosťou, keďže nemá takmer žiadne praktické dôsledky.

h) dočasný charakter prekážky

V súlade s ustanovením Článku 79 ods. 3 môže byť zodpovednosť strany porušujúcej zmluvu vylúčená len po dobu, po ktorú trvá prekážka. Formulácia tohto Článku teda naznačuje, že po tom, čo prekážka prestane pôsobiť, je zaviazaná strana opäť povinná poskytnúť riadne plnenie. Na druhej strane je ale dôležité si uvedomiť, že bez ohľadu na prekážku môže byť oneskorené plnenie príčinou podstatného porušenia zmluvy, následkom čoho môže poškodená strana v súlade s ustanovením Článku 49 ods. 1 v spojení s Článkom 25 urobiť prehlásenie o odstúpení od zmluvy.¹⁷²

Otázkou teda zostáva, ako dlho je strana oprávnená zo záväzku povinná čakať na plnenie druhej strany, pokiaľ prekážka stále trvá. V prípade absencie zmluvného ošetrenia predmetnej záležitosti, by musel byť eventuálny spor rozhodnutý s prihliadnutím k interpretačným pravidlám, ktoré sú obsiahnuté v Článku 7, konkrétne medzinárodnej povahe Viedenského dohovoru, princípu dobrej viery v medzinárodnom obchode, či v neposlednom rade všeobecným zásadám, na ktorých Dohovor spočíva.¹⁷³

i) notifikačná povinnosť

Článok 79 ods. 4 kladie strane porušujúcej zmluvu povinnosť oznámiť druhej strane prípadnú existenciu prekážky a jej vplyv na svoju spôsobilosť plniť. Táto povinnosť je jednou zo základných predpokladov vylúčenia zodpovednosti. Citované ustanovenie ďalej požaduje, aby strana porušujúca zmluvu doručila druhej strane oznámenie o prekážke v primeranej lehote po

¹⁷² TALLON, Denis. Commentary on Article 79. In *Bianca-Bonell Commentary on the International Sales Law* [online]. Miláno: Giuffrè, 1987, s. 572 – 595. Reproduced with permission of Dott. A Giuffrè Editore, S.p.A. Posledné úpravy 7. decembra 2005 [cit. 2009-12-12]. Dostupné z:

<<http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/tallon-bb79.html>>.

¹⁷³ TRÁVNÍČKOVÁ, Simona. Vídeňská úmluva a vyšší moc. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 160.

tom, čo sa o takejto prekážke dozvedela alebo mala dozvedieť. V prípade, že tak strana porušujúca zmluvu neučiní, stáva sa zodpovednou za škodu tým vzniknutú. V prípade nedoručenia oznámenia teda strana porušujúca zmluvu síce nestráca právo dovolávať sa vylúčenia svojej zodpovednosti, avšak vzniká jej povinnosť nahradiť druhej strane škodu, ktorú táto utrpela v dôsledku omeškaného oznámenia, resp. neoznámenia o existencii prekážky.

j) rozsah vylúčenia zodpovednosti

Rozsah vylúčenia zodpovednosti podľa Článku 79 je stručne a výstižne vyjadrený v ods. 5. Ten umožňuje poškodenej strane využiť všetky svoje možné práva okrem nároku na náhradu škody. Ostatné práva zahŕňajú už zmienenú možnosť urobiť prehlásenie o odstúpení od zmluvy, zníženie zmluvne stanovenej ceny a v neposlednom rade právo požadovať úroky. Rovnako umožňuje poškodenej strane požadovať riadne plnenie. Jestvujú však aj situácie, kedy právo poškodenej strany požadovať plnenie zaniká. Je tak tomu v prípade, že plnenie sa stalo objektívne nemožným, ako napríklad v prípade zničenia individuálne určeného tovaru.¹⁷⁴

k) dôkazné bremeno

Rozdelenie dôkazného bremena je možné vnímať v dvoch rovinách. V prvom rade, ak má byť uplatnené ustanovenie o vylúčení zodpovednosti, musí dôjsť k porušeniu zmluvy. Až po tom, čo strana porušujúca zmluvu neunesie dôkazné bremeno ohľadom jej riadneho plnenia, vzniká tejto strane povinnosť dokázať, že všetky požiadavky stanovené Článkom 79 sú naplnené.¹⁷⁵ Ako vyplýva z predchádzajúcej vety, obvykle je to strana porušujúca zmluvu, ktorá musí dokázať, že zmluvu plnila riadne. V podobnom duchu rozhodol aj nemecký *Oberlandesgericht München*, v prípade č. 7 U 5460/94. Fínska spoločnosť predala nemeckému kupujúcemu 3 000 ton medených a niklových

¹⁷⁴ SCHLECHTRIEM, Peter – SCHWENZER, Ingeborg. *Commentary on the UN convention on the international sale of goods (CISG)*. Kapitola 3, Sale of Goods, s. 832. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 50.

¹⁷⁵ TALLON, Denis. *Commentary on Article 79*. In *Bianca-Bonell Commentary on the International Sales Law*. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 145.

elektrolytických katód v hodnote približne 17 mil. USD. Písomnú zmluvu podpísal iba kupujúci. Keďže, predávajúci tovar doručil, ale nedostal zaň zaplatené, zažaloval kupujúceho o zaplatenie kúpnej ceny. Súd *inter alia* rozhodol, že je to kupujúci, kto musí dokázať, že splnil svoju zmluvnú povinnosť a kúpnu cenu zaplatil. Dôkazné bremeno však kupujúci v tomto prípade neunesol.¹⁷⁶ V ten istý deň ale nemecký *Bundesgerichtshof* uviedol, že potom, čo strana oprávnená zo záväzku prevzala tovar bez vznesenia námietok ohľadom nedostatku zhody, by malo byť dôkazné bremeno obrátené.¹⁷⁷

¹⁷⁶ *Rozhodnutie Oberlandesgericht München zo dňa 8. marca 1995, prípad č. 7 U 5460/94* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2009. Posledné úpravy 5. januára 2009 [cit. 2009-12-12]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/950308g1.html>>.

¹⁷⁷ *Rozhodnutie Bundesgerichtshof zo dňa 8. Marca 1995, prípad č. VIII ZR 159/94* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2009. Posledné úpravy 19. mája 2009 [cit. 2009-12-12]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/950308g3.html>>.

4.5.2. Vylúčenie zodpovednosti z dôvodu konania alebo opomenutia poškodenej strany

Popri vylúčení zodpovednosti strany porušujúcej zmluvu z dôvodu prekážky nezávislej na jej vôli, Článok 80 obsahuje ďalšie ustanovenie zmierňujúce jej prísnu zodpovednosť stanovenú Viedenským dohovorom. Toto ustanovenie je navrhnuté tak, aby zodpovednosť strany porušujúcej zmluvu bola úplne vylúčená v prípadoch, kedy poškodená strana sama zapríčinila, že zmluva nemohla byť riadne plnená.

Na rozdiel od Článku 79, Článok 80 stanoví, že strana oprávnená zo záväzku stráca nie len právo požadovať náhradu škody, ale tiež ostatné práva v rozsahu, v akom zapríčinila že zmluva nebola riadne, resp. vôbec plnená.¹⁷⁸

Oberlandesgericht Koblenz rozhodoval v prípade č. 2 U 31/96 spor medzi holandským predávajúcim a nemeckým kupujúcim. Predávajúci (žalobca) doručil kupujúcemu (žalovaný) acrylové prikrývky. Kupujúci informoval protistranu o nedostatočnej kvalite a nedostatočnom množstve doručeného tovaru. Okrem toho mal predávajúci porušiť dohodu o výlučnom zastúpení. Predávajúci zažaloval kupujúceho o nezaplatenú kúpnu cenu, v reakcii na čo vzniesol kupujúci protinárok. Keďže však predávajúci ponúkol, že doručí nový tovar, čo ale kupujúci odmietol, nedostatok kvality doručeného tovaru nemohol založiť podstatné porušenie zmluvy. Na to, aby mohlo byť porušenie zmluvy považované za podstatné, je nutné zobrať do úvahy nie len závažnosť porušenia, ale aj ochotu strany porušujúcej zmluvu poskytnúť náhradné plnenie bez toho, žeby spôsobila druhej strane neprimerané ťažkosti (cf. Článok 48 ods. 1). Súd nepriznal kupujúcemu náhradu škody, keďže ten bez dostatočného dôvodu odmietol ponuku predávajúceho doručiť nový tovar. Kupujúci takýmto

¹⁷⁸ SCHLECHTRIEM, Peter. *Uniform Sales Law – The UN-Convention on Contracts for the International Sale of Goods* [online]. Viedeň: Manz, 1986, s. 440 – 441. Posledné úpravy 9. júna 2000 [cit. 2009-12-12]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/schlechtriem-80.html>>.

konaním stratil aj svoje ostatné práva, v tomto prípade právo požadovať zníženie ceny. Navyše, súd priznal kupujúcemu nárok na úroky z omeškania.¹⁷⁹

Ďalší zaujímavý prípad bol rozhodovaný pred nemeckým *Bundesgerichtshof*. Nemecký predávajúci predal švajčiarskemu kupujúcemu lisovací stroj, ktorý bol vyrobený treťou stranou. Kúpna cena mala byť zaplatená v troch splátkach. Strany sa dohodli na výhrade vlastníckeho práva predávajúceho až do doby, kedy bude zaplatená posledná splátka. Výrobca lisovacieho stroja však ukončil s predávajúcim dodávateľský vzťah a doručil stroj priamo kupujúcemu. Kupujúci odmietol zaplatiť predávajúcemu dve zostávajúce splátky a tvrdil, že kupujúci by nebol schopný previesť vlastnícke právo k stroju, keďže ho z dôvodu pozastavenia dodávok nemohol dostať priamo od výrobcu. Súd ale rozhodol, že predávajúci sa nemohol odvolávať na nevykonaný prevod vlastníckeho práva, keďže ten sa nepodarilo uskutočniť, medzi iným, aj z dôvodu, že kupujúci neposkytol predávajúcemu možnosť poskytnúť riadne plnenie. Predávajúci mal totiž kupujúcemu v súlade s Článkom 47 ods. 1 stanoviť dodatočnú primeranú lehotu k splneniu jeho povinností.¹⁸⁰

Dôvody vylúčenia zodpovednosti nemusia spočívať nevyhnutne v konaní, ako bolo ukázané na dvoch predchádzajúcich prípadoch. Rovnako môže dôjsť k exempcii aj na základe opomenutia. V prípade č. 7 U 1720/94 rozhodovanom pred *Oberlandesgericht München* súd rozhodol, že nakoľko kupujúci sám zapríčinil neplnenie zmluvy tým, že neprevzal dodaný tovar, stratil kupujúci

¹⁷⁹ *Rozhodnutie Oberlandesgericht Koblenz zo dňa 31. januára 1997, prípad č. 2 U 31/96* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 19. júna 2007 [cit. 2009-12-13]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/970131g1.html>>.

¹⁸⁰ *Rozhodnutie Bundesgerichtshof zo dňa 15. februára 1995, prípad č. VIII ZR 18/94* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 20. marca 2007 [cit. 2009-12-13]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/950215g1.html>>.

akýkoľvek nárok na náhradu škody.¹⁸¹

Jestvujú však aj prípady, kedy nie je neplnenie zmluvy zapríčinené výlučne stranou oprávnenou zo záväzku, ale svoj podiel na neplnení má aj zaviazaná strana. V prípade spoločného zapríčinenia neplnenia by mali byť peňažité nároky poškodenej strany zmenšené v závislosti na miere jej pričinenia. Ostatné práva, napr. právo urobiť prehlásenie o odstúpení od zmluvy, nemôžu byť zredukované, preto by mali poškodenej strane zostať, resp. zaniknúť opäť v závislosti na miere jej pričinenia. Inými slovami, pokiaľ je pričinenie zviazanej strany väčšie než pričinenie strany zo záväzku oprávnenej, ostatné práva oprávneného by mali byť zachované. A naopak, pokiaľ je pričinenie oprávnenej strany väčšie, mala by všetky ostatné práva stratiť.¹⁸²

¹⁸¹ *Rozhodnutie Oberlandesgericht München zo dňa 8. februára 1995, prípad č. 7 U 1720/94* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2006. Posledné úpravy 6. decembra 2006 [cit. 2009-12-13]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/950208g1.html>.

¹⁸² SCHLECHTRIEM, Peter – SCHWENZER, Ingeborg. *Commentary on the UN convention on the international sale of goods (CISG)*. Kapitola 3, Sale of Goods, s. 843. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 50.

4.6. Autonómia vôle strán

Autonómia vôle strán v medzinárodnom obchode predstavuje v súčasnosti jednu z najoceňovanejších slobôd. Viedenský dohovor autonómii vôle dôsledne rešpektuje, čo sa odráža aj v dispozitívnosti všetkých jeho ustanovení (s výnimkou ustanovenia Článku 12 – *cf.* s. 12 tejto práce). Rozsah tejto kapitoly nám umožňuje zamyslieť sa nad autonómiou vôle zmluvných strán v nasledujúcich oblastiach: zmluvná pokuta, náhrada škody stanovená zmluvnou dohodou, obmedzenie zodpovednosti, oslobodzujúce klauzule, či záruky plnenia. Zdá sa teda, že otázka platnosti doložiek upravujúcich vymenované prípady hrá kľúčovú úlohu. Nakoľko otázka ich platnosti nespadá pod rozsah Dohovoru, je v súlade s ustanovením Článku 4 písm. a) spravovaná vnútroštátnym právom určeným podľa pravidiel medzinárodného práva súkromného.¹⁸³

Nie len platnosť, ale aj splatnosť, či napr. kogentné normy ovládajúce takéto doložky spadajú pod úpravu určitého vnútroštátneho práva. Ako príklad možno uviesť posledné citované rozhodnutie *Oberlandesgericht München*, kedy súd rozhodol, že síce kúpna zmluva samotná samozrejme spadá pod rozsah Dohovoru, akákoľvek zaistenie práv kupujúceho v rámci bankovej záruky a ich následný výkon do úpravy Dohovoru rozhodne nepatria, a preto sú upravované vnútroštátnym právom rozhodným pre daný zmluvný záväzkový vzťah.¹⁸⁴

Podobne v prípade č. *VIII ZR 121/98*, ktorý sa okrem iného týkal doložky vylučujúcej zodpovednosť, nemecký *Bundesgerichtshof* rozhodol o neplatnosti takejto doložky, keďže bola v rozpore s právom rozhodným pre daný zmluvný

¹⁸³ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. Kapitola 11, Mezinárodní koupě-prodej v režimu Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží, s. 375. Opakovaná citácia, *cf.* poznámka č. 125.

¹⁸⁴ *Rozhodnutie Oberlandesgericht München zo dňa 8. Februára 1995, prípad č. 7 U 1720/94* Opakovaná citácia, *cf.* poznámka č. 183.

záväzkový vzťah.¹⁸⁵

Nakoľko zmluvné ustanovenia spravujúce vyššie spomenuté prípady sa môžu vyskytovať v najrozmanitejších podobách, autor je presvedčený, že zasluhujú omnoho hlbší rozbor než zamýšľaný rozsah tejto práce môže poskytnúť.

¹⁸⁵ *Rozhodnutie Bundesgerichtshof zo dňa 24. Marca 1999, prípad č. VIII ZR 121/98. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 143.*

5. Odstúpenie od zmluvy

Odstúpenie od zmluvy môže poškodenú stranu donúť podniknúť opatrenia, ktoré môžu vyústiť do vyšších nákladov než by bola vynaložila, keby bola zmluva riadne plnená. Články 75 a 76 poskytujú všeobecné pravidlá pre výpočet výšky škody takto vznikutej a tiež nárokovanie si jej náhrady. Zatiaľ, čo Článok 75 umožňuje strane požadujúcej náhradu škody získať späť rozdiel medzi kúpnu cenou stanovenou v zmluve a cenou dohodnutou v náhradnom obchode, Článok 76 jej umožňuje požadovať úhradu rozdielu medzi kúpnu cenou stanovenou v zmluve a bežnou cenou platnou v dobe odstúpenia od zmluvy. Oba články taktiež zahŕňajú možnosť požadovať náhradu akejkoľvek inej škody, na ktorú je nárok podľa Článku 74.¹⁸⁶

Nemožno ale zabúdať, že ustanovenia Článkov 75 a 76 nemajú postaviť poškodenú stranu do výhodnejšieho postavenia než by mala, keby bola zmluva riadne plnená. Svedčí o tom aj prípad č. 19 U 97/91 rozhodovaný pred *Oberlandesgericht Hamm*. Súdny nález naznačuje, že pokiaľ strana porušujúca zmluvu dokáže, že poškodená strana uskutočnila výhodnejší náhradný obchod, strata vypočítaná konkrétnym spôsobom by bola menšia.¹⁸⁷

¹⁸⁶ Cf. ustanovenia Článkov 75 a 76.

¹⁸⁷ *Rozhodnutie Oberlandesgericht Hamm zo dňa 22. Septembra 1992, prípad č. 19 U 97/91* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 11. júna 2007 [cit. 2009-12-15]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/920922g1.html>.

5.1. Odstúpenie od zmluvy a náhradný obchod

Z formulácie Článku 75 jednoznačne vyplýva niekoľko predpokladov, ktoré musia byť naplnené, aby mohla byť poškodená strana na základe tohto článku odškodnená. V prvom rade musí dôjsť k odstúpeniu od zmluvy, po odstúpení od zmluvy musí poškodená strana uskutočniť náhradný obchod a napokon tento náhradný obchod musí byť primeraný.

Pokiaľ má byť Článok 75 použitý, predávajúci musí tovar predať ďalej, resp. kupujúci kúpiť tovar náhradný. Samotná možnosť takejto transakcie nie je dostatočná.¹⁸⁸ Väčšina komentárov sa zhoduje na tom, že poškodená strana nemusí druhú stranu informovať o svojom zámere uzatvoriť náhradný obchod.¹⁸⁹ Odstúpenie od zmluvy je nutné chápať ako *conditio sine qua non*. Dosvedčuje to aj prípad č 3 U 83/98 nemeckého *Oberlandesgericht Bamberg*, v ktorom nemecký kupujúci nevykonal účinné odstúpenie od zmluvy. Portugalský predávajúci kupujúceho zažaloval o nezaplatenú kúpnu cenu. Napriek dodatočným nákladom, ktoré kupujúcemu vznikli v dôsledku omeškaného a neúplného dodania tovaru a nutnosti uskutočniť náhradný obchod a zaistiť ďalšie spracovanie doručeného tovaru, súd nepripustil kupujúceho protižalobu. Medzi iným súd uviedol, že žiadna náhradná kúpa nemôže nahradiť oznámenie o odstúpení od zmluvy.¹⁹⁰

Na druhej strane existuje niekoľko prípadov, ktoré predstavujú výnimku

¹⁸⁸ KNAPP, Viktor. Commentary on Article 75. In *Bianca-Bonell Commentary on the International Sales Law* [online]. Miláno: Giuffrè, 1987, s. 549 – 551. Reproduced with permission of Dott. A Giuffrè Editore, S.p.A. Posledné úpravy 9. februára 2005 [cit. 2009-12-15]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/knapp-bb75.html>>.

¹⁸⁹ CHENGWEI, Liu. *Remedies for Non-performance: Perspectives from CISG, UNIDROIT Principles & PECL* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2003. Posledné úpravy 27. októbra 2003 [cit. 2009-12-15]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/chengwei-75.html>>.

¹⁹⁰ *Rozhodnutie Oberlandesgericht Bamberg zo dňa 13. Januára 1999, prípad č. 3 U 83/98*. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 100.

z vyššie uvedeného pravidla. *Oberlandesgericht Hamburg* konštatoval v prípade č. 1 U 167/95, že nemusel skúmať, či kupujúci odstúpil od zmluvy prv, než uzatvoril náhradný obchod, keďže predávajúci vážne a s konečnou platnosťou odmietol plniť. Bolo by teda v príkrom rozpore s princípom dobrej viery v medzinárodnom obchode, keby súd trval na odstúpení od zmluvy v aj prípade, keď je nado všetku pochybnosť jasné, že druhá strana plniť nebude.¹⁹¹

Ďalším z predpokladov, ktorý musí byť pre použitie Článku 75 naplnený je primeranosť náhradného obchodu. Slovné spojenie *primeraný spôsob* bolo dobre objasnené v komentári Sekretariátu, podľa ktorého má byť náhradný obchod učený takým spôsobom, aby bol ďalší predaj uskutočnený za najvyššiu možnú cenu (s prihliadnutím ku všetkým okolnostiam) a naopak, kúpa za najnižšiu možnú cenu.¹⁹² Takéto vysvetlenie je tiež v súlade s účelom Článku 77, a síce zmenšením straty. Primeranosť náhradného obchodu môže byť dobre demonštrovaná na už zmieňovanom prípade č. 17 U 146/93 rozhodovaného pred nemeckým *Oberlandesgericht Düsseldorf*. Nemecký kupujúci si objednal topánky od talianskeho predávajúceho. Keďže kupujúci meškal s niektorými predchádzajúcimi platbami, požadoval kupujúci záruku za kúpnu cenu. Potom, čo kupujúci odmietol poskytnúť záruku, učinil predávajúci prehlásenie o odstúpení od zmluvy a predal predmetné topánky za mnoho nižšiu cenu, než na akej sa dohodol s kupujúcim. Súd v tomto prípade pripustil, aby bol predávajúcemu uhradený rozdiel medzi kúpnu cenou stanovenou v zmluve a cenou za náhradnú transakciu. Rovnako považoval za primeranú aj cenu, za ktorú predávajúci topánky predal, nakoľko vzal do úvahy problémy s predajom sezónneho tovaru po skončení sezóny.¹⁹³

Okrem primeranosti spôsobu treba zobrať do úvahy aj primeranosť

¹⁹¹ *Rozhodnutie Oberlandesgericht Hamburg zo dňa 28. februára 1997, prípad č. 1 U 167/95.* Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 120.

¹⁹² *Secretariat Commentary on Article 71 of the 1978 Draft* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 12. septembra 2007 [cit. 2009-12-15]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/text/secomm/secomm-75.html>.

¹⁹³ *Rozhodnutie Oberlandesgericht Düsseldorf zo dňa 14. januára 1994, prípad č. 17 U 146/93.* Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 74.

z hľadiska času. Keďže náhradný obchod musí byť uskutočnený v primeranej dobe po odstúpení od zmluvy, je logické, že táto doba nezačína plynúť skôr, než poškodená strana učinila prehlásenie o odstúpení od zmluvy.¹⁹⁴ Dĺžka primeranej doby sa môže rôzniť v závislosti na okolnostiach. Kým v poslednom citovanom prípade súd *inter alia* rozhodol, že doba troch mesiacov je primeraná, v rozhodnutí *Oberlandesgericht Hamburg* zo dňa 28. februára 1997 považoval za primeranú iba dvojtýždňovú lehotu.¹⁹⁵

Možno teda zhrnúť, že v súlade s Článkom 75 môže poškodená strana požadovať rozdiel medzi kúpnu cenou stanovenou v zmluve a cenou za náhradný obchod. Pokiaľ však nemožno náhradný obchod považovať za primeraný, výška náhrady škody sa vypočíta, ako keby k náhradnému obchodu nedošlo a použije sa ustanovenie Článku 76.¹⁹⁶ V súlade s princípom plnej náhrady škody (navrátenie poškodenej strany do rovnakého postavenia aké by mala, keby bola zmluva riadne plnená), Článok 75 umožňuje požadovať náhradu akejkoľvek inej škody, na ktorú je nárok podľa Článku 74. Ako príklad možno uviesť prípad *Downs Investments Pty Ltd vs. Prewaja Steel SDN BHD*, rozhodovaný pred austrálskym *Supreme Court of Queensland*. Na základe zmluvy mal austrálsky predávajúci predat' a doručiť malajzijskému kupujúcemu oceľový odpad. V rozpore so zmluvou, kupujúci nevystavil v prospech predávajúceho neodvolateľný akreditív. Po krátkej komunikácii sa zmluvné strany dohodli na ukončení zmluvného vzťahu. Súd rozhodol, že predávajúci má právo nie len na náhradu rozdielu medzi kúpnu cenou stanovenou v zmluve a cenou za náhradný obchod, ale tiež na náhradu škody, ktorú utrpel v dôsledku toho, že loď, ktorú si prenajal za účelom dodania tovaru kupujúcemu, stála nevyužitá.¹⁹⁷

¹⁹⁴ CHENGWEI, Liu. *Remedies for Non-performance: Perspectives from CISG, UNIDROIT Principles & PECL*. Opakovaná citácia, cf. Poznámka č. 191.

¹⁹⁵ *Rozhodnutie Oberlandesgericht Hamburg zo dňa 8. februára 1997, prípad č. 1 U 167/95*. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 120.

¹⁹⁶ *Secretariat Commentary on Article 71 of the 1978 Draft*. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 194.

¹⁹⁷ *Rozhodnutie Supreme Court of Queensland zo dňa 17. novembra 2000, prípad č. Civil Jurisdiction No. 10680 of 1996* [online]. New York: Pace Law School Institute of

Ďalej rozhodnutie *Landgericht München* zo dňa 6. apríla 2000 poukazuje na skupinu prípadov, kedy nie je možné ušlý zisk zahrnúť pod pojem *d'alšia škoda* v zmysle ustanovenia Článku 75. Súd rozhodol, že strana oprávnená záväzku škodu vo forme ušlého zisku neutrpela, keďže sa jej podarilo prediť tovar v náhradnom obchode za rovnakú kúpnu cenu, aká bola stanovená v pôvodnej zmluve. Preto jej súd priznal len náhradu škody za ostatné výdavky, ktoré jej vznikli v súvislosti s realizáciou náhradného obchodu.¹⁹⁸ Niekedy je teda rozumnejšie požadovať náhradu škody za ušlý zisk z dôvodu neuskutočneného obchodu v režime Článku 74 radšej než podľa Článku 75. Rovnako tomu bolo aj v už citovanom prípade č. *1 U 31/99 Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg*, kedy brazílsky predávajúci dodal v rozpore so zmluvou nemeckému kupujúcemu nekvalitný tovar. Keďže predávajúci odmietol vykonať nápravu, kupujúci odstúpil od zmluvy a vzhľadom na veľmi nízku kvalitu tovaru ho predal tretej strane za omnoho nižšiu cenu než aká bola stanovená v pôvodnej zmluve. Súd, medzi iným, konštatoval, že kupujúci je oprávnený k náhrade škody v súlade s ustanoveniami Článkov 45 a 74. Náhrada škody, podľa súdu, nemôže byť obmedzená len na ušlý zisk, ale musí pokrývať celkovú stratu prameniacu z neplnenia zmluvy.¹⁹⁹

International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 19. marca 2007 [cit. 2009-12-16]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/001117a2.html>>.

¹⁹⁸ Rozhodnutie *Landgericht München* zo dňa 6. apríla 2000, prípad č. *12 HKO 4174/99* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2006. Posledné úpravy 8. novembra 2006 [cit. 2009-12-16]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/000406g1.html>>.

¹⁹⁹ Rozhodnutie *Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg* zo dňa 26. Novembra 1999, prípad č. *1 U 31/99*. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 117.

5.2. Abstraktná kalkulácia škody na základe pravidla bežnej ceny

Ustanovenie Článku 76 poskytuje poškodenej strane ešte ďalšiu možnosť požadovať náhradu škody potom, čo došlo k odstúpeniu od zmluvy. V prípade, že sa neuskutočnil náhradný obchod podľa Článku 75, môže poškodená strana požadovať uhradenie rozdielu medzi kúpnu cenou stanovenou v zmluve a bežnou cenou platnou v dobe odstúpenia od zmluvy. Existencia takejto ceny je, samozrejme, pre aplikáciu tohto pravidla bezpodmienečná. Druhá veta Článku 76 obsahuje pravidlo pre prípad odstúpenia od zmluvy po prevzatí tovaru. V takomto prípade je bežnou cenou cena platná v dobe tohto prevzatia. Navyše ustanovenie Článku 76 umožňuje poškodenej strane požadovať náhradu akejkoľvek inej škody podľa Článku 74.

Hlavná výhoda požadovania náhrady škody v režime Článku 76 spočíva v možnosti abstraktnej kalkulácie škody. Netreba ale zabúdať na rozhodnutie *Oberlandesgericht Celle*, prípad č. 3 U 246/97, ktorý ponúka negatívnu definíciu rozsahu použiteľnosti citovaného ustanovenia. V prípade absencie bežnej ceny nie je abstraktná metóda výpočtu škody prípustná. Za takýchto okolností je nevyhnutné výšku škody vypočítať konkrétnym spôsobom v súlade s Článkom 74.²⁰⁰

Niekedy nie je jednoduché určiť, či vôbec došlo k realizácii náhradného obchodu. Subsumovanie určitého prípadu pod rozsah ustanovenia Článku 76 však nevyhnutne závisí práve na určení, či k náhradnému obchodu došlo. Takže v prípadoch, kedy realizáciu náhradnej transakcie nie je možné verifikovať, prichádza do úvahy použiť Článku 76.²⁰¹

²⁰⁰ *Rozhodnutie Oberlandesgericht Celle zo dňa 2. septembra 1998, prípad č. 3 U 246/97/1996* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2002. Posledné úpravy 1. februára 2002 [cit. 2009-12-16]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/910902g1.html>.

²⁰¹ KNAPP, Viktor. Commentary on Article 76. In *Bianca-Bonell Commentary on the International Sales Law* [online]. Miláno: Giuffrè, 1987, s. 552 – 558. Reproduced with

Ako teda vyplýva z predchádzajúcich odsekov, pokiaľ sú splnené predpoklady použitia Článku 76, poškodená strana môže (popri ďalšej škode, ktorej náhradu môže žiadať podľa Článku 74) požadovať uhradenie rozdielu medzi kúpnu cenou stanovenou v zmluve a tzv. bežnou cenou.²⁰² Pri výpočte tohto rozdielu je však nutné vziať do úvahy niekoľko okolností, a to najmä vo vzťahu k času a miestu pre určenie bežnej ceny.

Za rozhodnú dobu pre výpočet výšky škody sa považuje doba, kedy došlo k odstúpeniu od zmluvy. Avšak pokiaľ poškodená strana odstúpila od zmluvy až po prevzatí tovaru, rozhodným okamžikom pre výpočet škody je okamžik tohto prevzatia. Dôvodom existencie druhej vety Článku 76 je snaha vyhnúť sa špekuláciám poškodenej strany ohľadom výkyvov bežných cien a následnému odloženiu aktu odstúpenia od zmluvy. Pokiaľ však poškodená strana tovar neprevzala, mohla by s odstúpením od zmluvy teoreticky vyčkávať až do toho (pre ňu) najvhodnejšieho okamžiku. Aby sa však zabránilo aj takýmto špekuláciám, Viedenský dohovor stanoví, že je nutné vziať do úvahy časový limit, v ktorom má byť učené prehlásenie o odstúpení od zmluvy. Okrem toho, v súlade s Článkom 77 má poškodená strana povinnosť podniknúť opatrenia k zmenšeniu straty a odkladanie odstúpenia od zmluvy by v takomto prípade mohlo vyústiť až do porušenia povinností stanovených týmto článkom.²⁰³

Za rozhodné miesto sa považuje miesto, v ktorom malo byť dodanie tovaru uskutočnené alebo miesto, kde k dodaniu tovaru v skutočnosti došlo. Toto miesto je možné určiť za použitia Článku 31. V praxi sa môže v prípadoch, kedy dodanie tovaru zahŕňa aj prepravu, vyskytnúť aj niekoľko problémov. Vo väčšine prípadov je dodanie uskutočnené v mieste, kde dôjde

permission of Dott. A Giuffrè Editore, S.p.A. Posledné úpravy 9. februára 2005 [cit. 2009-11-26]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/knapp-bb76.html>>.

²⁰² LOOKOFISKY, Joseph. *Article 76: The Contract/Market Differential* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2005. Posledné úpravy 5. apríla 2005 [cit. 2009-12-16]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/loo76.html>>.

²⁰³ CHENGWEI, Liu. *Remedies for Non-performance: Perspectives from CISG, UNIDROIT Principles & PECL*. Opakovaná citácia, cf. Poznámka č. 191.

k predaniu tovaru prvému prepravcovi k preprave alebo priamo kupujúcemu.²⁰⁴ Na druhej strane, niektoré komentáre takýto prístup považujú za neadekvátny v prípade, kedy kupujúci oprávnene odstúpi od zmluvy po doručení a prehliadke tovaru. Vtedy by totiž musel požadovať náhradu škody založenú na bežnej cene, ktorá je obvyklá v krajine predávajúceho.²⁰⁵ Pokiaľ mal tovar byť doručený na určité konkrétne miesto, bežná cena by mala tiež zahŕňať náklady na prepravu.

Článok 76 vo svojom druhom odseku ráta z možnosťou neexistencie bežnej ceny v mieste doručenia. Pre takéto prípady ju určí ako bežnú cenu v iných miestach, ktoré môžu slúžiť ako primeraná náhrada, pričom do úvahy treba zobrať aj rozdiely v nákladoch na dopravu tovaru. Pokiaľ nie je možné takéto miesto určiť, a teda nemožno určiť ani bežnú cenu, výpočet škody by musel sledovať pravidlá stanovené Článkom 74.²⁰⁶

²⁰⁴ KNAPP, Viktor. Commentary on Article 76. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 203.

²⁰⁵ HONNOLD, John O. *Measurement of Damages When Contract is Avoided* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2005. Posledné úpravy 1. marca 2005 [cit. 2009-12-16]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/ho75.html>.

²⁰⁶ SCHLECHTRIEM, Peter – SCHWENZER, Ingeborg. *Commentary on the UN convention on the international sale of goods (CISG)*. Kapitola 3, Sale of Goods, s. 784. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 50.

6. Zmenšenie straty

Právne poriadky mnohých krajín ukladajú poškodenej strane povinnosť učiniť okolnostiam prípadu primerané opatrenia na zmenšenie straty.²⁰⁷ Podobné ustanovenie obsahuje aj Viedenský dohovor v Článku 77. Jeho cieľom je zabrániť poškodenej strane požadovať náhradu takej škody, ktorej sa mohla vyhnúť.²⁰⁸ Pokiaľ teda poškodená strana nepodnikla primerané opatrenia zamerané na zmenšenie straty prameniacej z porušenia zmluvy, strana porušujúca zmluvu sa môže domáhať zníženia náhrady škody, ku ktorej je povinná, v rozsahu, v akom mala byť škoda druhou stranou zmenšená. Avšak ani nekonanie poškodenej strany vo vzťahu k zmenšeniu škody nemá vplyv na uplatňovanie jej ostatných nárokov.²⁰⁹

²⁰⁷ HONNOLD, John O. *Mitigation of Damages* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2005. Posledné úpravy 1. marca 2005 [cit. 2009-12-18]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/ho77.html>>.

²⁰⁸ VALDHANS, Jiří. Náhrada škody v režimu Vídeňské úmluvy, s. 348. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 56.

²⁰⁹ SAIDOV, Djakhongir. *Methods of Limiting Damages under the Vienna Convention on Contracts for the International Sale of Goods* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2002. Posledné úpravy 15. januára 2002 [cit. 2009-12-18]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/saidov.html>>.

6.1. Rozsah použitia

Z formulácie Článku 77 jednoznačne vyplýva, že je povolaný k aplikácii vždy, keď dôjde k porušeniu zmluvy. Knapp ale tvrdí, že ku vzniku povinnosti (potenciálne) poškodenej strany zmenšiť škodu môže dôjsť ešte pred samotným porušením zmluvy, t.j. hneď potom, ako poškodená strana môže predvídať nebezpečenstvo porušenia zmluvy druhou stranou a hroziacu škodu, ktorá mu v dôsledku tohto porušenia môže vzniknúť.²¹⁰

Vychádzajúc z ustanovení Viedenského dohovoru, neexistuje žiadna priama povinnosť urobiť prehlásenie o odstúpení od zmluvy. Prípád č. 7 U 1720/94 nemeckého *Oberlandesgericht München* však poukazuje opačným smerom. Taliansky kupujúci a nemecký predávajúci uzatvorili kúpnu zmluvu na 11 automobilov v celkovej hodnote 400 000 DM. Po uzatvorení zmluvy prebehla medzi zmluvnými stranami komunikácia ohľadom času dodania a špecifikácie technických požiadaviek na dodávané autá. Päť áut bolo pripravených na dodanie v auguste, zvyšných šesť v októbri. V októbri informoval kupujúci predávajúceho, že v dôsledku extrémnej fluktuácie výmenných kurzov medzi talianskou lírou a nemeckou markou, nemôže dodanie tovaru akceptovať. Kupujúci požiadal predávajúceho, aby sa pokúsil oddialiť dodanie tovaru od svojich vlastných dodávateľov. Začiatkom novembra potom predávajúci všetky objednávky od svojich vlastných dodávateľov zrušil. Súd *inter alia* rozhodol, že predávajúci nepodnikol dostatočné opatrenia na zmenšenie straty. Tým, že informoval kupujúceho o možnosti prevzatia tovaru, splnil svoje zmluvné povinnosti, ktoré mu ukladá ustanovenie Článku 31 a bol to kupujúci, kto porušil povinnosti uložené mu Článkom 53 tým, že autá neprevzal. A keďže predávajúci nikdy neučinil prehlásenie o odstúpení od

²¹⁰ KNAPP, Viktor. Commentary on Article 77. In *Bianca-Bonell Commentary on the International Sales Law* [online]. Miláno: Giuffrè, 1987, s. 559 – 567. Reproduced with permission of Dott. A Giuffrè Editore, S.p.A. Posledné úpravy 9. februára 2005 [cit. 2009-12-18]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/knapp-bb77.html>>.

zmluvy, zanedbal svoju povinnosť zmenšiť škodu a nemohol tak považovať jej náhradu.²¹¹

Pri aplikácii Dohovoru treba dôsledne rozlišovať medzi ustanoveniami Článkov 77 a 80. Kým prvé z menovaných ustanovení sa vzťahuje na prípady, kedy poškodená strana nepodnikla opatrenia na zmenšenie škody zapríčinenej výlučne druhou stranou, druhé z nich sa použije v prípade, keď neplnenie bolo (čiastočne) zapríčinené konaním alebo opomenutím samotnej poškodenej strany. Navyše, na rozdiel od ustanovenia Článku 80, ktoré upiera práva poškodenej strany na všetky nápravy, použite Článku 77 môže vyústiť *len* do zníženia priznanej náhrady škody.²¹²

²¹¹ *Rozhodnutie Oberlandesgericht München zo dňa 8. Februára 1995, prípad č. 7 U 1720/94*
Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 183.

²¹² SCHLECHTRIEM, Peter – SCHWENZER, Ingeborg. *Commentary on the UN convention on the international sale of goods (CISG)*. Kapitola 3, Sale of Goods, s. 786. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 50.

6.2. Primeranosť

Článok 77 ďalej vyžaduje, aby opatrenia podniknuté na zmenšenie škody boli primerané vzhľadom na okolnosti daného prípadu. Primeranosť takýchto opatrení môže byť lepšie definovaná pomocou niekoľkých súdnych rozhodnutí. V tzv. *propánovom prípade* rozhodovanom pred rakúskym *Oberster Gerichtshof* uzatvoril nemecký kupujúci a rakúsky predávajúci kúpnu zmluvu na propánový plyn s doložkou FOB²¹³. Medzi stranami prebehla telefonická a faksimilná komunikácia ohľadom spôsobu plnenia zmluvy, v rámci ktorej sa strany dohodli na platbe prostredníctvom akreditívu. Nakoľko ale predávajúci neuviedol názov prístavu odoslania, akreditív v jeho prospech vystavený nebol. Navyše predávajúci podmienil dodanie plynu tým, že nebude následne predávaný v krajinách Beneluxu. Súd v rámci svojho rozhodnutia prišiel k dvom zaujímavým záverom. Po prvé, súd ako príklad primeraných opatrení uviedol tie, ktoré vzhľadom na okolnosti daného prípadu mohli byť očakávané v dobrej viere. Okrem toho do úvahy treba vziať aj prax alebo zvyklosti, ktoré zmluvné strany medzi sebou zaviedli.²¹⁴

Koncept primeraných opatrení ďalej zahŕňa povinnosť poškodenej strany opraviť poškodený tovar (v prípade, že takýto tovar je doručený) a tým zmenšiť

²¹³ Doložka INCOTERMS odvodená z anglického *Free on Board*. Na základe tejto doložky je predávajúci povinný dodať tovar cez zábradlie lode určenej kupujúcim. Toto dodanie musí uskutočniť v dohodnutej lehote alebo k dohodnutému dátumu. Od okamžiku, kedy sa tovar dostane cez zábradlie lode, prechádza nebezpečenstvo a náklady na kupujúceho. Kupujúci je povinný zaistiť dopravcu a hradiť náklady na dopravu. Rovnako je jeho povinnosťou zaistiť a uhradiť dovozné formality. – Cf. *Dodacie podmienky INCOTERMS 2000 podľa ICC (Medzinárodnej obchodnej komory v Paríži)* [online]. Bratislava: Ministerstvo dopravy pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky, 2006. Posledné úpravy 7. decembra 2009 [cit. 2009-12-07]. Dostupné z: <<http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=11201>>.

²¹⁴ *Rozhodnutie Oberster Gerichtshof zo dňa 6. februára 1996, prípad č. 10 Ob 518/95* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 19. júna 2007 [cit. 2009-12-18]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/960206a3.html>>.

prípadnú škodu. Na druhej strane nemožno od poškodenej strany očakávať, aby podnikla také kroky, ktoré by vyústili do jej neprimeraných nákladov a boli by považované za nadmerné.²¹⁵ Rovnako nemá v súlade s rozhodnutím *Amtsgericht München*, prípad č. 271 C 18968/94, poškodená strana povinnosť podniknúť opatrenia, ktoré spadajú do rozsahu povinností strany porušujúcej zmluvu alebo opakovane urgovať plnenie zmluvy v prípadoch, kedy je zrejmé, že zaviazaná strana nemohla nevedieť, že ďalšie omeškanie s plnením nemusí byť považované za akceptovateľné.²¹⁶

Prípad *Internationale Jute Maatschappij BV vs. Marín Palomares S.L.* nám môže poskytnúť ešte ďalší prípad primeraných opatrení. Holandský predávajúci a španielsky kupujúci uzatvorili zmluvu ohľadom dodávky 800 000 vriec juty. Kupujúci odmietol prevziať viac než 700 000 vriec, čím podstatným spôsobom porušil zmluvu. Neskôr kupujúci ponúkol, že tovar, ktorý odmietol prevziať, kúpi za nižšiu cenu. Predávajúci však uskutočnil náhradný obchod a predal tovar tretej strane za ešte nižšiu cenu, než akú mu ponúkol kupujúci. Súd preto rozhodol, že predávajúci nepodnikol vzhľadom na okolnosti primerané opatrenia na zmenšenie straty. Náhrada škody, ktorú požadoval, bola teda zmenšená o čiastku, ktorú by ušetril, keby bol predal tovar pôvodnému kupujúcemu.²¹⁷

Prípad č. *SCH-4366*, ktorý rozhodoval *Internationales Schiedsgericht der Bundeskammer der gewerblichen Wirtschaft*²¹⁸ usúdil, že poškodená strana má nielen právo uzatvoriť náhradný obchod, ale vzhľadom na okolnosti daného

²¹⁵ KNAPP, Viktor. Commentary on Article 77. In *Bianca-Bonell Commentary on the International Sales Law*. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 212.

²¹⁶ *Rozhodnutie Amtsgericht München zo dňa 23. júna 1995, prípad č. 271 C 18968/94* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2006. Posledné úpravy 8. novembra 2006 [cit. 2009-12-18]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/950623g1.html>>.

²¹⁷ *Rozhodnutie Tribunal Supremo (španielsky najvyšší súd) zo dňa 28. januára 2000, prípad č. 454/2000* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2006. Posledné úpravy 30. októbra 2006 [cit. 2009-12-21]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/000128s4.html>>.

²¹⁸ Medzinárodný rozhodcovský súd pri Spolkovej komore priemyslu a obchodu, Rakúsko.

prípade môže byť takéto konanie považované v súlade s ustanovením Článku 77 za nevyhnutné opatrenie smerujúce k zmenšeniu škody.²¹⁹ K podobnému záveru prišiel aj *Oberlandesgericht Düsseldorf* v prípade č. 17 U 18/96. Súd konštatoval, že uzatvorenie náhradného obchodu je nevyhnutný najmä v situáciách, kedy náklady na opravu chybného doručeného tovaru by boli neprimerane vysoké.²²⁰ *Oberlandesgericht Braunschweig* v prípade č. 2 U 27/99 detailnejšie popisuje okolnosti, kedy je uzatvorenie náhradného obchodu nutné. Súd konštatoval, že ustanovenie Článku 77 v zásade neukladá strane oprávnenej zo záväzku povinnosť uzatvoriť, resp. uskutočniť náhradný obchod, a tým zmenšiť prípadnú stratu prameniacu z porušenia zmluvy, pokiaľ zmluvný záväzkový vzťah trvá. Len vo výnimočných situáciách možno po poškodenej strane požadovať, aby sa vzdala svojho primárneho práva na plnenie zmluvy v prospech sekundárneho práva vo forme náhrady škody. Za výnimočnú možno požadovať napr. okolnosť, kedy poškodená strana špekulatívne odkladá akt odstúpenia od zmluvy bez prijateľného dôvodu, inými slovami, pokiaľ uplynula dostatočne dlhá doba, počas ktorej sa mala poškodená strana rozhodnúť, či požaduje plnenie zmluvy alebo náhradu škody v dôsledku jej neplnenia.²²¹ Túto kapitolu teda možno uzatvoriť konštatovaním, že Článok 77 má byť použitý v prípadoch, kedy poškodená strana mohla predvídať porušenie zmluvy druhou stranou a zároveň vlastnú škodu prameniacu z takéhoto porušenia.²²²

²¹⁹ *Rozhodnutie Internationales Schiedsgericht der Bundeskammer der gewerblichen Wirtschaft* zo dňa 15. júna 1994, prípad č. SCH-4366 [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 7. februára 2007 [cit. 2009-12-21]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/940615a3.html>>.

²²⁰ *Rozhodnutie Oberlandesgericht Düsseldorf* zo dňa 13. septembra 1996, prípad č. 17 U 18/96 95 [online]. Bazilej: Global Sales Law, 2008. Posledné úpravy 15. júla 2008 [cit. 2009-12-21]. Dostupné z: <<http://www.cisg-online.ch/cisg/urteile/407.htm>>.

²²¹ *Rozhodnutie Oberlandesgericht Braunschweig* zo dňa 28. októbra 1999, prípad č. 2 U 27/99. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 77.

²²² KNAPP, Viktor. Commentary on Article 77. In *Bianca-Bonell Commentary on the International Sales Law*. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 212.

6.3. Rozsah opatrení na zmenšenie straty

Pokiaľ poškodená strana nezabráni strate, ktorej sa dalo vyhnúť, môže požadovať len náhradu škody zmenšenú o čiastku, ktorá by bola ušetrená, ak by bola strata v dôsledku uskutočnených primeraných opatrení znížená. Týmto pravidlom sa detailnejšie zaoberal aj nemecký *Bundesgerichtshof*, ktorý v prípade č. *VIII ZR 121/98* prišiel k záveru, že pokiaľ sa škode dalo zabrániť úplne, poškodená strana stráca právo na náhradu škody v celom rozsahu. Ustanovenie Článku 77 teda vybavuje poškodenú stranu jednak právom odoprieť platbu a rovnako jej poskytuje obranu, na základe ktorej môže byť nárok na náhradu škody vylúčený. K tejto obrane je pritom nutné prihliadať *sua sponte*.²²³ V súlade s rozhodnutím *Amtsgericht München*, prípad č. *271 C 18968/94*, nesie dôkazné bremeno ohľadom existencie obrany vylučujúcej alebo zmierňujúcej nárok poškodeného tá strana, ktorá zmluvu porušila.²²⁴

²²³ *Rozhodnutie Bundesgerichtshof zo dňa 24. Marca 1999, prípad č. VIII ZR 121/98.* Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 143.

²²⁴ *Rozhodnutie Amtsgericht München zo dňa 23. júna 1995, prípad č. 271 C 18968/94.* Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 218.

6.4. Náhrada nákladov vynaložených na zmenšenie straty

Povinnosť poškodenej strany podniknúť opatrenia vedúce k zmenšeniu straty môžu prípadne vyústiť do ďalších škôd. Pri uskutočňovaní takýchto primeraných opatrení môžu poškodenej strane vzniknúť ďalšie výdavky, napr. náklady na skladovanie, opravu alebo sprostredkovanie.²²⁵ V súlade s princípom plnej náhrady škody môže poškodená strana požadovať náhradu takýchto výdavkov v režime všeobecného ustanovenia Článku 74. Je ale nutné dodať, že aj tieto náklady podliehajú pravidlu zmenšenia. V prípade č. 31 O 27/92 rozhodovanom pred *Landgericht Düsseldorf*, súd nepriznal poškodenej strane náhradu nákladov na vymáhanie pohľadávky, nakoľko považoval využitie služieb inkasnej agentúry poškodenou stranou za porušenie jej povinnosti zmenšiť stratu v súlade s ustanovením Článku 77.²²⁶

²²⁵ SAIDOV, Djakhongir. *Methods of Limiting Damages under the Vienna Convention on Contracts for the International Sale of Goods*. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 211.

²²⁶ *Rozhodnutie Landgericht Düsseldorf zo dňa 25. augusta 1994, prípad č. 31 O 27/92* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 7. februára 2007 [cit. 2009-12-21]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/940825g1.html>.

7. Úroky z omeškania

Ustanovenie Článku 78 upravujúce úroky z omeškania je do značnej miery nejasné. Z jeho formulácie možno dovodiť, že sa vzťahuje na prípady, kedy nedošlo k zaplateniu kúpnej ceny alebo akejkoľvek inej peňažitej čiastky. Taktiež upravuje vzťah medzi úrokmi z omeškania a nárokmi na náhradu škody kompenzovateľnými podľa Článku 74. Vágnosť tohto ustanovenia je výsledkom siahodlhých diskusií a rôznosti názorov členov prípravného výboru a pracovnej skupiny. Kvôli svojej nejednoznačnosti vyvoláva množstvo otázok týkajúcich sa najmä dlhu, z ktorého je možno požadovať úroky, úrokovej sadzby alebo napr. doby, za ktorú je platenie úrokov z omeškania možné požadovať.²²⁷

²²⁷ NICHOLAS, Barry. Commentary on Article 78. In *Bianca-Bonell Commentary on the International Sales Law* [online]. Miláno: Giuffrè, 1987, s. 568 – 571. Reproduced with permission of Dott. A Giuffrè Editore, S.p.A. Posledné úpravy 8. februára 2005 [cit. 2009-12-23]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/nicholas-bb78.html>.

7.1. Predpoklady použitia

Z formulácie Článku 78 vyplývajú iba dva základné predpoklady pre jeho použitie: kúpna cena alebo akákoľvek iná peňažitá čiastka je splatná a táto čiastka zostáva nezaplatená. Ako vyplýva z predchádzajúcej vety, úroky sa platia z (kúpnej) ceny a taktiež z iných nárokov. V prvom prípade, je dátum splatnosti zvyčajne explicitne obsiahnutý v zmluve. V prípade absencie takéhoto ustanovenia je povolaný k aplikácii Článok 58. Viedenský dohovor však neobsahuje žiadne presné pravidlá pre stanovenie splatnosti v druhom prípade. Pokiaľ teda neexistuje konkrétna dohoda, čiastka je splatná, akonáhle vznikne nárok.²²⁸

Podľa niektorých komentárov pojem (dlžná) *čiastka* poukazuje na čiastku skutočnú (likvidovanú).²²⁹ Na druhej strane Honnold tvrdí, že striktné pridržiavanie sa pravidla *skutočnej čiastky* je nežiaduce a závisí na tribunáloch a rozhodcoch, ktorí o daných otázkach rozhodujú.²³⁰ Z formulácie Článku 78 však možno len veľmi ťažko dovodiť požiadavku preukázanej čiastky.²³¹ Keďže neexistujú žiadne zrejmé dôvody pre takéto obmedzenie povinnosti platiť úroky, sú úroky splatné aj vzhľadom na dobu, kedy vznikla pohľadávka, hoci jej presná výška ešte nebola známa.²³²

²²⁸ SCHLECHTRIEM, Peter – SCHWENZER, Ingeborg. *Commentary on the UN convention on the international sale of goods (CISG)*. Kapitola 3, Sale of Goods, s. 796. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 50.

²²⁹ NICHOLAS, Barry. *Commentary on Article 78*. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 229.

²³⁰ HONNOLD, John O. *Uniform Law for International Sales under the 1980 United Nations Commission* [online]. Hág: Kluwer Law International, 1999, s. 465 – 471. Posledné úpravy 1. marca 2005 [cit. 2009-12-23]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/ho78.html#422>>.

²³¹ V anglickej jazykovej verzii „*sum that is in arrears*“ – čiastka, ktorá je nezaplatená.

²³² SCHLECHTRIEM, Peter – BUTLER, Petra. *UN Law on International Sales: The UN Convention on the International Sale of Goods*. 1. vydanie. Heidelberg: Springer-Verlag Berlin Heidelberg, 2009. 351 s. ISBN 978-3-540-25314-1. Kapitola 8, Interest, s. 221 – 224.

7.2. Úroky z omeškania a náhrada škody

Článok 78 obsahuje jasnú úpravu vzťahu medzi náhradou škody a úrokmi z omeškania. Akékoľvek nároky kompenzovateľné v režime Článku 74 zostávajú nedotknuté. Možno teda dedukovať, že úroková miera by nemala v sebe zahŕňať ďalšie škody.²³³

Ďalšou otázkou, ktorá môže v súvislosti s úrokmi z omeškania vyvstať, je termín splatnosti. Už v predchádzajúcej kapitole sme v zhode s väčšinou znalcov práva dospeli k záveru, že úroky z omeškania sú splatné hneď potom, ako došlo k vzniku škody. Napriek tomu Schlechtriem upozorňuje na niektorých právnikov, ktorí za okamžik splatnosti považujú moment preukázania veľkosti peňažitej čiastky. Na zreteli treba mať aj rozdiel medzi dátumom, kedy bola výška škody vypočítaná a dátumom, kedy bolo rozsah tejto škody možné určiť.²³⁴

²³³ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*, s. 379. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 125.

²³⁴ SCHLECHTRIEM, Peter – SCHWENZER, Ingeborg. *Commentary on the UN convention on the international sale of goods (CISG)*. Kapitola 3, Sale of Goods, s. 797. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 50.

7.3. Zánik povinnosti platiť úroky z omeškania

Vo všeobecnosti zaniká povinnosť platiť úroky z omeškania *ex nunc* spolu so zánikom hlavného záväzkového vzťahu.²³⁵ Napriek tomu, že sa o tom v odbornej literatúre príliš nehovorí, existujú aj ďalšie prípady kedy povinnosť platiť úroky z omeškania zaniká. Konkrétne sa jedná o situáciu, kedy má dlžník voči veriteľovi vynútitel'nú protipohľadávku rovnakého druhu ako je hlavný záväzkový vzťah.²³⁶

²³⁵ *Ibidem*, s. 799.

²³⁶ HONNOLD, John O. *Uniform Law for International Sales under the 1980 United Nations Convention*. Opakovaná citácia, *cf.* poznámka č. 232.

7.4. Výška úrokov

Z dôvodu rozdielných kultúrnych a náboženských predpokladov alebo napr. z dôvodu verejného záujmu, Viedenský dohovor v otázke výšky úrokov z omeškania mlčí. Podobne, všetky pokusy včleniť odkazy na určité externé štandardy boli ferventne odmietnuté.²³⁷ V prípade absencie dohody strán alebo praktík a zvyklostí je preto nutné použiť ustanovenie Článku 7 ods. 2. Nakoľko prax súdov nie je v otázke výšky úrokov jednotná, nasledujúce kapitoly sa zaoberajú jednotlivými možnými scenármi.

²³⁷ NICHOLAS, Barry. Commentary on Article 78. Opakovaná citácia, *cf.* poznámka č. 229.

7.4.1. Zmluvné ustanovenia, praktiky a zvyklosti

V súlade s pravidlom *pacta sunt servanda* sa zmluvné strany môžu výslovne dohodnúť na úrokovej miere. Lookofsky však upozorňuje, že takéto zmluvné ustanovenia môžu byť v súlade s použiteľným *lex fori* prehlásené za neplatné.²³⁸ Čo sa týka formy, nepodlieha v súlade s ustanovením Článku 11 kúpna zmluva (vrátane ustanovení týkajúcich sa výšky úrokov) žiadnym požiadavkám. Na druhej strane *Landgericht Frankfurt* dospel v prípade č. 3/11 O 2/91 k celkom nelogickému záveru, keď konštatoval, že zmluvné dohody o úrokovej miere vyššej než je zákonná sadzba vyžadujú dodržanie písomnej formy.²³⁹

Okrem výslovnej dohody strán, môže byť výška úrokov z omeškania určená na základe praktík alebo zvyklostí. Nasvedčuje tomu aj rozhodnutie argentínskeho *Juzgado Comercial Nacional de Primera Instancia en lo Comercial No. 10, Buenos Aires*, prípad *Aguila Refractarios S.A. s/Conc. Preventivo*.²⁴⁰ Keďže sa v tomto prípade strany nedohodli na konkrétnej výške úrokovej miery, súd sa rozhodol použiť zvykosť v medzinárodnom obchode v širokej miere známu a stanovil, že pri záväzku, ktorého výška je určená v USD, sa úrokovou mierou rozumie tzv. *prime rate*²⁴¹ v Spojených štátoch

²³⁸ LOOKOFSKY, Joseph. *The 1980 United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2005. Posledné úpravy 1. apríla 2005 [cit. 2009-12-23]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/lookofsky.html>>.

²³⁹ *Rozhodnutie Landgericht Frankfurt zo dňa 16. septembra 1991, prípad č. 3/11 O 2/91*. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 79.

²⁴⁰ Argentínsky národný obchodný súd prvého stupňa.

²⁴¹ Týmto termínom sa označuje index používaný pri výpočte zmien sadzieb hypoték s upravitel'nou sadzbou a ďalších krátkodobých pôžičiek s premenlivou sadzbou. V Spojených štátoch sa úroveň *prime rate* pohybuje približne 300 bázických bodov nad sadzbou Federálnych fondov.

amerických.²⁴²

Niektorí znalci práva vyjadrujú neistotu či je správne sa pridržať zmluvných ustanovení alebo je vhodnejšie rešpektovať praktiky, ktoré strany medzi sebou zaviedli, v prípade že sú tieto v rozpore.²⁴³ Tento rozpor však môže byť odstránený, v prípade že dôsledne sledujeme ustanovenia Viedenského dohovoru. Praktiky zavedené medzi stranami môžu totiž zmluvu len zmeniť, ale nemôžu jej odporovať. Pokiaľ sa jedna zmluvná strana chová určitým spôsobom a druhá strana proti takémuto chovaniu nevznesie žiadne námietky, možno predpokladať existenciu dohody.²⁴⁴ Podobne môže prax, na ktorej sa strany dohodli zmeniť aj použité medzinárodných obchodných zvyklostí, ktoré boli pôvodne v súlade s ustanovením Článku 9 ods. 1 súčasťou zmluvy. Aj pokiaľ by zmluva obsahovala ustanovenie, ktoré by stanovilo, že môže byť menená alebo doplnená len pri zachovaní písomnej formy, môže byť zmluva za špecifických okolností zmenená aj iným spôsobom (*cf.* ustanovenie Článku 29 ods. 2).

²⁴² *Rozhodnutie Comercial Nacional de Primera Instancia en lo Comercial No. 10, Buenos Aires zo dňa 23. októbra 1991, prípad Aguila Refractarios S.A. / Conc. Preventivo* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2005. Posledné úpravy 5. augusta 2005 [cit. 2009-12-24]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/911023a1.html>>.

²⁴³ TUROŇOVÁ, Jana. Úroky z prodlení podle Vídeňské Úmluvy. *Právní fórum*, august 2008, roč. 5, č. 8, s. 352-353. ISSN: 1214-7966.

²⁴⁴ Vo všeobecnosti sa za takúto prax považuje chovanie, ktoré strana opakuje trikrát.

7.4.2. Vypĺňanie medzier podľa ustanovenia Článku 7 ods. 2

V prípade, že absentujú zmluvné ustanovenia, praktiky alebo zvyklosti, je povolané k aplikácii ustanovenie Článku 7 ods. 2. Keďže otázka úrokov z omeškania nepochybne spadá do rozsahu úpravy Dohovoru, musí byť riešená v súlade so všeobecnými princípmi, na ktorých Dohovor spočíva, resp. v súlade s právom určeným prostredníctvom kolíznych noriem medzinárodného práva súkromného v prípade, že takéto princípy chýbajú.

Formulácia Článku 7 ods. 2 celkom jasne prepožičiava prednosť všeobecným princípom, na ktorých Dohovor spočíva, pred rozhodným domácim právom. Niektorí zo znalcov práva volajú v záujme uniformity po dôslednej aplikácii týchto princíпов.²⁴⁵ Je však nutné dodať, že dôvody, prečo nie je uniformná úroková sadzba zahrnutá v ustanoveniach Dohovoru, ešte nepominuli. Používanie tohto prístupu sa teda javí ako nemožné. Podobne nie je tento prístup v širokej miere adoptovaný ani v rozhodovacej praxi súdov.

Na druhej strane však mnohí vítajú určovanie úrokovej miery na základe relevantného práva určeného prostredníctvom noriem medzinárodného práva súkromného.²⁴⁶ Avšak aj rámci tohto princípu je prípustných niekoľko rozdielnych prístupov: prístup povolávajúci právo, ktorým sa riadi zmluva, právo rozhodné vo veriteľovom mieste podnikania, právo rozhodné v dlžníkovom mieste podnikania a napokon tzv. právo meny.²⁴⁷

Medzi súdmi sa ako najobľúbenejší javí variant práva, ktorým sa riadi

²⁴⁵ HONNOLD, John O. *Uniform Law for International Sales under the 1980 United Nations Convention*. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 232.

²⁴⁶ BEHR, Volker. *The Sales Convention in Europe: From Problems in Drafting to Problems in Practice* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 1999. Posledné úpravy 11. augusta 1999 [cit. 2009-12-24]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/beh.html>>.

²⁴⁷ CORTIER, André. *A New Approach to Solving the Problem of the Interest Rate under Article 78 CISG* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2003. Posledné úpravy 18. júna 2003 [cit. 2009-12-24]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/cortier.html>>.

zmluva. Takýmto právom je právo, ktoré by bolo použiteľné na základe kolíznych noriem medzinárodného práva súkromného v prípade, žeby neexistoval Viedenský dohovor.²⁴⁸ Napríklad v prípade č. C 323/94 rozhodovaným pred švajčiarskym *Tribunal Cantonal Valais*²⁴⁹ súd tiež rozhodol, že výška úrokov z omeškania má byť určená podľa práva rozhodného na základe kolíznych noriem fóra.²⁵⁰

Druhá metóda, rovnako pomerne rozšírená, obhajuje používanie práva rozhodného vo veriteľovom mieste podnikania. V rovnakom duchu sa vyjadril aj *Landgericht Frankfurt*, keď v prípade č. 3/11 O 3/91 rozhodol, že príslušný dlžník musí zaplatiť úrok v takej miere, aká je určená rozhodným domácim hmotným právom vo veriteľovom mieste podnikania.²⁵¹

Vychádzajúc z iného princípu by mala byť výška úrokovej miery určená podľa práva rozhodného v mieste podnikania dlžníka. Uplatňovanie takéhoto postupu je však veľmi zriedkavé.²⁵² Povinnosť platiť úroky je tiež možné chápať ako spôsob vrátenia neoprávnene nadobudnutých výhod. Pre dlžníka by nemalo byť výhodnejšie ponechať si peniaze, než ich zaplatiť. Z tohto dôvodu by mala byť výška úroku rovnaká s úrokovou mierou v dlžníkovom mieste podnikania. Proponenti tohto názoru poukazujú na ustanovenie Článku 84 ods. 1, ktoré ukladá predávajúcemu povinnosť platiť úrok z kúpnej ceny v prípade,

²⁴⁸ THIELE, Christian. *Interest on Damages and Rate of Interest under Article 78 of the U. N. Convention on Contracts for the International Sale of Goods* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2001. Posledné úpravy 5. júla 2001 [cit. 2009-12-24]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/thiele.html>>.

²⁴⁹ Kantónový súd vo Valais.

²⁵⁰ *Rozhodnutie Tribunal Cantonal Valais zo dňa 20. decembra 1994, prípad č. C 323/94* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2003. Posledné úpravy 18. júna 2003 [cit. 2009-12-24]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/941220s1.html>>.

²⁵¹ *Rozhodnutie Landgericht Frankfurt zo dňa 16. Septembra 1991, prípad č. 3/11 O 3/91*. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 79.

²⁵² ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo medzinárodného obchodu*, s. 380. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 125.

že je povinný ju vrátiť.²⁵³

Poslednou bežne používanou metódou je aplikácia práva meny, v ktorej bola platba, resp. kúpa uskutočnená.²⁵⁴ Rovnaký postup použil aj *Rechtbank van Koophandel Verune*, keď v prípade č. *A/00/00665* rozhodol, že nakoľko Dohovor neurčuje úrokovú mieru, musí byť táto určená v súlade s právom meny, v ktorej bola uskutočnená platba.²⁵⁵

²⁵³ CORTIER, André. *A New Approach to Solving the Problem of the Interest Rate under Article 78 CISG*. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 249.

²⁵⁴ THIELE, Christian. *Interest on Damages and Rate of Interest under Article 78 of the U. N. Convention on Contracts for the International Sale of Goods*. Opakovaná citácia, cf. poznámka č. 250.

²⁵⁵ *Rozhodnutie Rechtbank van Koophandel Verune zo dňa 25. apríla 2001, prípad č. A/00/00665* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2004. Posledné úpravy 19. novembra 2004 [cit. 2009-12-25]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/010425b1.html>>.

8. Záver

Je bezpochyby správne, že právna úprava náhrady škody je obsiahnutá v tak dôležitom dokumente, akým je Viedenský dohovor. Avšak počet zmluvných štátov a rozmanitosť pohľadov celkom logicky vyústili do strohosti a následnej vágnosti jeho jednotlivých ustanovení. Boli to práve tieto vlastnosti Dohovoru, ktoré autora viedli k položeniu otázky formulovanej v úvode, a síce otázky interpretácie. Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že ambiguita jeho ustanovení a k tomu prístupujúca občasná inkonzistentnosť rozhodovacej praxe súdov dramaticky znižujú možnosť legitímneho očakávania a robia uniformný výklad takmer nemožným. Pre niektorých môže byť teda veľká obľúbenosť Dohovoru navzdory vyššie uvedeným problémom prekvapujúca. Sú to však práva jeho flexibilita a prostosť *právnej stenografie*, ktoré prispeli k tejto obľúbenosti. Čo sa teda právnikom javí ako handicap, považujú obchodníci za nesmiernu výhodu. Podobne si aj autor pri spracovávaní relevantných informácií všimol, že otázka interpretácie nie je až taká beznádejná, ako ju popisujú niektoré komentáre. Tam, kde niekedy vykladači práva vedú medzi sebou vehementné rozpory, výsledky rozhodovacej praxe súdov vedú k relatívne jednotnej interpretácii. Občas je to iba neschopnosť znalcov vymaniť sa z perspektív ich domáceho práva, čo spôsobuje tieto rozpory. Hoci autor samozrejme pripúšťa, že jednotný výklad nie je vždy možný, rozhodovacia prax súdov poskytuje vôdzky, ktoré, pokiaľ sa ich pridržujeme, nás môžu relatívne bezpečne doviesť k anticipovaným záverom, a tak činia Viedenský dohovor jedným z najúspešnejších unifikačných aktov súčasnosti.

9. Zoznam použitej literatúry

Monografické a periodické publikácie, internetové zdroje:

- *Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch* [online]. Posledné úpravy 25. novembra 2002 [cit. 2009-11-19]. Dostupné z: <<http://www.ibiblio.org/ais/abgb3.htm#t2h>>.
- *Annotated Text of CISG Article 74* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2009. Posledné úpravy 18. septembra 2009 [cit. 2009-12-14]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/text/e-text-74.html>>.
- *Art. 74. Allgemeine Regel zur Berechnung des Schadensersatzes* [online]. Braunschweig: Institute for International Business & Law, 2008. Posledné úpravy 5. decembra 2008 [cit. 2009-12-04]. Dostupné z: <[http://web.law-and-business.de/cisg7/index2.php?a=show&id=74&1=12&l\[1\]=1](http://web.law-and-business.de/cisg7/index2.php?a=show&id=74&1=12&l[1]=1)>.
- BEHR, Volker. *The Sales Convention in Europe: From Problems in Drafting to Problems in Practice* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 1999. Posledné úpravy 11. augusta 1999 [cit. 2009-12-24]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/beh.html>>.
- BLUME, Fred H. *Annotated Justinian Code* [online]. Posledné úpravy 23. novembra 2009 [cit. 2009-11-23]. Dostupné z: <<http://uwacadweb.uwyo.edu/blume&justinian/default.asp>>.
- CARLSEN, Anja. *Can the Hardship Provisions in the UNIDROIT Principles Be Applied When the CISG is the Governing Law?* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 1998. Posledné úpravy 14. decembra 1998 [cit. 2009-12-11]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/carlsen.html>>.
- CHENGWEI, Liu. *Remedies for Non-performance: Perspectives from CISG, UNIDROIT Principles & PECL* [online]. New York: Pace Law

- School Institute of International Commercial Law, 2003. Posledné úpravy 27. októbra 2003 [cit. 2009-12-15]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/chengwei-75.html>>.
- *CISG Advisory Council Opinion No. 6: Calculation of Damages under CISG Article 74* [online]. CISG Advisory Council, 2008. Posledné úpravy 1. decembra 2009 [cit. 2009-12-01]. Dostupné z: <<http://www.cisgac.com/default.php?ipkCat=128&ifkCat=148&sid=148#79>>.
 - *CISG Advisory Council Opinion No. 7: Exemption of Liability for Damages under Article 79 of the CISG* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 1998. Posledné úpravy 14. decembra 1998 [cit. 2009-12-11]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/CISG-AC-op7.html>>.
 - CORTERIER, André. *Commentary on CISG Article 74* [online]. Bonn: CCISG, 2006. ISSN 1836-9879. Posledné úpravy 31. marca 2006 [cit. 2009-12-04]. Dostupné z: <<http://ccisg.org/>>.
 - CORTERIER, André. *A New Approach to Solving the Problem of the Interest Rate under Article 78 CISG* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2003. Posledné úpravy 18. júna 2003 [cit. 2009-12-24]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/cortelier.html>>.
 - *Dodacie podmienky INCOTERMS 2000 podľa ICC (Medzinárodnej obchodnej komory v Paríži)* [online]. Bratislava: Ministerstvo dopravy pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky, 2006. Posledné úpravy 7. decembra 2009 [cit. 2009-12-07]. Dostupné z: <<http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=11201>>.
 - FIALA, Josef – KINDL, Milan et al. *Občanské právo hmotné*. 1. vydanie. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007. 718 s. ISBN 978-80-7380-058-1. Kapitola 13, Závazky z protiprávných úkonů a bezdůvodné obohacení, s. 575.
 - HÄBERLE, Siegfried Georg a kol. *Handbuch für Kaufrecht, Rechtsdurchsetzung und Zahlungssicherung im Außenhandel: internationale Kaufverträge, internationale Produkthaftung*,

Eigentumsvorbehalt, Schiedsgerichtsbarkeit, gerichtliche Durchsetzung und Vollstreckung, internationale Zahlungs- und Sicherungsinstrumente, Incoterms. 1. vydanie. Mnichov: R. Oldenburg Verlag, 2002. 1070 s. ISBN 978-3-486-25825-7. Kapitola 1, Vertragsrecht und Vertragsgestaltung bei Internationalen Kaufverträgen, s. 18.

- HONNOLD, John O. *Uniform Law for International Sales under the 1980 United Nations Convention* [online]. Hág: Kluwer Law International, 1999, s. 465 – 471. Posledné úpravy 1. marca 2005 [cit. 2009-12-23]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/ho78.html#422>.
- HONNOLD, John O. *Measurement of Damages When Contract is Avoided* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2005. Posledné úpravy 1. marca 2005 [cit. 2009-12-16]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/ho75.html>.
- HONNOLD, John O. *Mitigation of Damages* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2005. Posledné úpravy 1. marca 2005 [cit. 2009-12-18]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/ho77.html>.
- KAPITÁN, Zdeněk. Podmínky aplikovatelnosti Úmluvy OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží. *Právní fórum*, júl 2008, roč. 5, č. 7, s. 275 – 289. ISSN: 1214-7966.
- KINCL, Jaromír – URUFS, Valentin. *Římské právo*. 1. vydanie. Praha: Panorama, 1990, 496 s. ISBN 80-7038-134-5. Oddiel 2, Římské právo rodinné a majetkové (tzv. právo soukromé), s. 280.
- KNAPP, Viktor. Commentary on Article 74. In *Bianca-Bonell Commentary on the International Sales Law* [online]. Miláno: Giuffrè, 1987, s. 538 – 548. Reproduced with permission of Dott. A Giuffrè Editore, S.p.A. Posledné úpravy 7. decembra 2005 [cit. 2009-11-26]. Dostupné z: <http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/knapp-bb74.html>.
- KNAPP, Viktor. Commentary on Article 75. In *Bianca-Bonell Commentary on the International Sales Law* [online]. Miláno: Giuffrè,

1987, s. 549 – 551. Reproduced with permission of Dott. A Giuffrè Editore, S.p.A. Posledné úpravy 9. februára 2005 [cit. 2009-12-15]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/knapp-bb75.html>>.

- KNAPP, Viktor. Commentary on Article 76. In *Bianca-Bonell Commentary on the International Sales Law* [online]. Miláno: Giuffrè, 1987, s. 552 – 558. Reproduced with permission of Dott. A Giuffrè Editore, S.p.A. Posledné úpravy 9. februára 2005 [cit. 2009-11-26]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/knapp-bb76.html>>.

- KNAPP, Viktor. Commentary on Article 77. In *Bianca-Bonell Commentary on the International Sales Law* [online]. Miláno: Giuffrè, 1987, s. 559 – 567. Reproduced with permission of Dott. A Giuffrè Editore, S.p.A. Posledné úpravy 9. februára 2005 [cit. 2009-12-18]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/knapp-bb77.html>>.

- KUČERA, Zdeněk – PAUKNEROVÁ, Monika – RŮŽIČKA, Květoslav et al. *Právo mezinárodního obchodu*. 1. vydanie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, 407 s. ISBN 978-80-7380-108-3. Kapitola 12, Smlouva o mezinárodní koupi zboží a některé další smlouvy, s. 216 – 276.

- LOOKOFSKY, Joseph. *Article 76: The Contract/Market Differential* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2005. Posledné úpravy 5. apríla 2005 [cit. 2009-12-16]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/loo76.html>>.

- LOOKOFSKY, Joseph. *The 1980 United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2005. Posledné úpravy 1. apríla 2005 [cit. 2009-12-23]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/lookofsky.html>>.

- NICHOLAS, Barry. Commentary on Article 78. In *Bianca-Bonell Commentary on the International Sales Law Law* [online]. Miláno:

Giuffrè, 1987, s. 568 – 571. Reproduced with permission of Dott. A Giuffrè Editore, S.p.A. Posledné úpravy 8. februára 2005 [cit. 2009-12-23]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/nicholas-bb78.html>>.

- *Origin, Mandate and Composition of UNCITRAL* [online]. United Nations Commission on International Trade Law. Posledné úpravy 23. októbra 2009 [cit. 2009-11-23]. Dostupné z:

<<http://www.uncitral.org/uncitral/en/about/origin.html>>.

- PEREZ, Nicole – ARAKELIAN, Sevag. *What is wergild?* [online]. Posledné úpravy 24. apríla 2003 [cit. 2009-12-12]. Dostupné z:

<<http://csis.pace.edu/grendel/projs2003a/Nikki&Sevag/wergild.htm>>.

- REBRO, Karol – BLAHO, Peter. *Rímske právo*. 3. vydanie. Bratislava: IURA EDITION, spol. s.r.o., 2003. 497 s. ISBN 80-98047-53-X. Kapitola 16, Všeobecná charakteristika záväzkov, s.352.

- ROZEHNALOVÁ, Naděžda. Aplikace unifikovaného hmotného práva upravujúceho mezinárodnú kupní smlouvu. *Časopis pro právní vědu a praxi*, apríl 2003, roč. 11, č. 1, s. 22 – 29. ISSN: 1210 – 9126.

- ROZEHNALOVÁ, Naděžda a kol. *Mezinárodní obchodní transakce* [html dokument, CD ROM]. Brno: Právnická fakulta Masarykovy Univerzity v Brně, 2004 [cit. 2009-11-24].

- ROZEHNALOVÁ, Naděžda. *Právo mezinárodního obchodu*. 2. vydanie. Praha ASPI, 2006. 555 s. ISBN 80-7537-196-X.

- SAIDOV, Djakhongir. *The Law of Damages in International Sales: The CISG and other International Instruments* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2008. Posledné úpravy 24. októbra 2008 [cit. 2009-12-08]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/saidov5.html>>.

- SAIDOV, Djakhongir. *Methods of Limiting Damages under the Vienna Convention on Contracts for the International Sale of Goods* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2002. Posledné úpravy 15. januára 2002 [cit. 2009-12-18]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/saidov.html>>.

- SCHLECHTRIEM, Peter – SCHWENZER, Ingeborg. *Commentary on the UN convention on the international sale of goods (CISG)*. 2. vydanie. Oxford: Oxford University Press, 2005. s 1149. ISBN 978-0-19-927518-2.
- SCHLECHTRIEM, Peter – BUTLER, Petra. *UN Law on International Sales: The UN Convention on the International Sale of Goods*. 1. vydanie. Heidelberg: Springer-Verlag Berlin Heidelberg, 2009. 351 s. ISBN 978-3-540-25314-1. Kapitola 8, Interest, s. 221 – 224.
- SCHLECHTRIEM, Peter. *Uniform Sales Law – The UN-Convention on Contracts for the International Sale of Goods* [online]. Viedeň: Manz, 1986, s. 440 – 441. Posledné úpravy 9. júna 2000 [cit. 2009-12-12]. Dostupné z:
<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/schlechtriem-80.html>>.
- Sdělení č. 160/1991 Sb., o Úmluvě OSN o smlouvách o mezinárodní koupi zboží.
- *Secretariat Commentary on Article 71 of the 1978 Draft* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 12. septembra 2007 [cit. 2009-12-15]. Dostupné z:
<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/text/secomm/secomm-75.html>>.
- *Статья 74 КМКИТ: Общие положения исчисления возмещаемых убытков* [online]. Braunschweig: Institute for International Business & Law, 2008. Posledné úpravy 5. decembra 2008 [cit. 2009-12-04]. Dostupné z:
<[http://web.law-and-business.de/cisg7/index2.php?a=show&id=74&l\[1\]=12](http://web.law-and-business.de/cisg7/index2.php?a=show&id=74&l[1]=12)>.
- *Status: 1980 United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods*. United Nations Commission on International Trade Law [online]. Posledné úpravy 23. októbra 2009 [cit. 2009-11-26]. Dostupné z:
<http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/sale_goods/1980CISG_status.html>.
- TALLON, Denis. *Commentary on Article 79*. In *Bianca-Bonell Commentary on the International Sales Law* [online]. Miláno: Giuffrè,

- 1987, s. 572 – 595. Reproduced with permission of Dott. A Giuffrè Editore, S.p.A. Posledné úpravy 7. decembra 2005 [cit. 2009-12-10]. Dostupné z: <<http://cisgw3.law.pace.edu/cisg/biblio/tallon-bb79.html>>.
- THIELE, Christian. *Interest on Damages and Rate of Interest under Article 78 of the U. N. Convention on Contracts for the International Sale of Goods* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2001. Posledné úpravy 5. júla 2001 [cit. 2009-12-24]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/thiele.html>>.
 - TRÁVNIČKOVÁ, Simona. Vídeňská úmluva a vyšší moc. *Právní fórum*, august 2008, roč. 5, č. 8, s. 355-366. ISSN: 1214-7966.
 - TUROŇOVÁ, Jana. Úroky z prodlení podle Vídeňské Úmluvy. *Právní fórum*, august 2008, roč. 5, č. 8, s. 352-353. ISSN: 1214-7966.
 - *UCC: Uniform Commercial Code* [online]. Ithaca: Cornell University Law School, 2005. Posledné úpravy 26. novembra 2009 [cit. 2009-11-26]. Dostupné z: <<http://www.law.cornell.edu/ucc/2/>>.
 - *UNIDROIT Conventions* [online]. International Institute for the Unification of Private Law. Posledné úpravy 21. októbra 2009 [cit. 2009-12-18]. Dostupné z: <<http://www.unidroit.org/english/conventions/c-main.htm>>.
 - *UN – General Assembly Resolution 2205 (XXI) of 17 December 1966 Establishing – United Nations Commission on International Trade Law UNCITRAL* [online]. United Nations Commission on International Trade Law. Posledné úpravy 19. októbra 2009 [cit. 2009-11-23]. Dostupné z: <<http://www.jus.uio.no/lm/uncitral.2205-xxi/doc.html>>.
 - Ústavný zákon č. 1/1991 Sb., Ústava České republiky
 - VALDHANS, Jiří. Náhrada škody v režimu Vídeňské úmluvy. *Právní fórum*, august 2008, roč. X, č. 8, s. 342 – 350. ISSN: 1214-7966.
 - VÉKÁS, Lajos. The Foreseeability Doctrine in Contractual Damage Cases. In *Acta Iuridica Hungarica* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2003. Posledné úpravy 26. júna 2003 [cit. 2009-12-08]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/vekas.html>>.

- VISCASILLAS, Pilar Perales. *Battle of the Forms and the Burden of Proof: An Analysis of BGH 9 January 2002* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2002. Posledné úpravy 13. septembra 2002 [cit. 2009-12-03]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/biblio/perales2.html#iv>>.
- VOJÁČEK, Ladislav – SCHELLE, Karel a kol. *Právní dějiny 2: Státy západní Evropy a USA*. 1. vydanie. Brno: Doplněk Brno, 1999. 719 s. ISBN 80-7239-028-6. Kapitola 6, Anglie – Velká Británie, s. 262.
- Zákon č. 513/1991 Zb., obchodný zákonník

Judikatura – argentínske súdy:

- *Rozhodnutie Comercial Nacional de Primera Instancia en lo Comercial No. 10, Buenos Aires zo dňa 23. októbra 1991, prípad Aguila Refractarios S.A. / Conc. Preventivo* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2005. Posledné úpravy 5. augusta 2005 [cit. 2009-12-24]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/911023a1.html>>.

Judikatura – austrálske súdy:

- *Rozhodnutie Supreme Court of Queensland zo dňa 17. novembra 2000, prípad č. Civil Jurisdiction No. 10680 of 1996* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 19. marca 2007 [cit. 2009-12-16]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/001117a2.html>>.

Judikatura – belgické súdy:

- *Rozhodnutie Rechtbank van Koophandel Hasselt zo dňa 2. mája 1995* [online]. Rím: UNILEX, Centre for Comparative and Foreign Law Studies, 2002. Posledné úpravy 27. novembra 2009 [cit. 2009-12-11]. Dostupné z:

<<http://www.unilex.info/case.cfm?pid=1&do=case&id=263&step=Abstract>>.

- *Rozhodnutie Rechtbank van Koophandel Verune zo dňa 25. apríla 2001, prípad č. A/00/00665* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2004. Posledné úpravy 19. novembra 2004 [cit. 2009-12-25]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/010425b1.html>>.

Judikatúra – bulharské súdy:

- *Rozhodnutie Българска Търговско – Промислена Палата zo dňa 24. Apríla 1996, prípad č. 56/1995* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2005. Posledné úpravy 2. decembra 2005 [cit. 2009-12-11]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/960424bu.html>>.
- *Rozhodnutie Българска Търговско – Промислена Палата zo dňa 12. februára 1998, prípad č. 11/1996.* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 20. februára 2007 [cit. 2009-12-11]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/980212bu.html>>.

Judikatúra – fínske súdy:

- *Rozhodnutie Itä-Suomen hovioikeus (Östra Finlands Hovrätt) zo dňa 27. marca 1997, prípad č. 96/605* [online]. Rím: UNILEX, Centre for Comparative and Foreign Law Studies, 2002. Posledné úpravy 27. novembra 2009 [cit. 2009-11-27]. Dostupné z: <<http://www.unilex.info/case.cfm?pid=1&do=case&id=489&step=Abstract>>.

Judikatúra – francúzske súdy:

- *Rozhodnutie Cour d'Appel de Grenoble zo dňa 21. októbra 1999, prípad č. 96J/00101* [online]. Rím: UNILEX, Centre for Comparative and

Foreign Law Studies, 2002. Posledné úpravy 2. decembra 2009 [cit. 2009-12-02]. Dostupné z:

<<http://www.unilex.info/case.cfm?pid=1&do=case&id=415&step=Abstract>>.

- *Rozhodnutie Cour d'Appel Colmar zo dňa 12. júna 2001* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 20. februára 2007 [cit. 2009-12-10]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/010612f1.html>>.

Judikatúra – nemecké súdy:

- *Rozhodnutie Oberlandesgericht Hamm zo dňa 23. marca 1978, prípad číslo 2 U 30/77* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 16. mája 2007 [cit. 2009-11-27]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/780323g1.html>>.
- *Rozhodnutie Oldenburg in Holstein zo dňa 24. apríla 1990, prípad číslo 5 C 73/89* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 16. mája 2007 [cit. 2009-11-26]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/900424g1.html>>.
- *Rozhodnutie Landgericht Frankfurt zo dňa 16. Septembra 1991, prípad č. 3/11 O 3/91* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 16. mája 2007 [cit. 2009-11-29]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/910916g1.html>>.
- *Rozhodnutie Oberlandesgericht Hamm zo dňa 22. Septembra 1992, prípad č. 19 U 97/91* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 11. júna 2007 [cit. 2009-12-15]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/920922g1.html>>.
- *Rozhodnutie Landgericht Berlin zo dňa 30. septembra 1992, prípad č. 99 O 123/92* [online]. Rím: UNILEX, Centre for Comparative and Foreign

Law Studies, 2002. Posledné úpravy 4. decembra 2009 [cit. 2009-12-04].
Dostupné z:

<<http://www.unilex.info/case.cfm?pid=1&do=case&id=79&step=Abstract>>.

- *Rozhodnutie Oberlandesgericht Düsseldorf zo dňa 2. júla 1993, prípad č. 17 U 73/93* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 20. februára 2007 [cit. 2009-12-04]. Dostupné z:
<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/930702g1.html>>.
- *Rozhodnutie Landgericht Hannover zo dňa 1. decembra 1993, prípad č. 22 O 107/93* [online]. Rím: UNILEX, Centre for Comparative and Foreign Law Studies, 2002. Posledné úpravy 27. novembra 2009 [cit. 2009-11-27]. Dostupné z:
<<http://www.unilex.info/case.cfm?pid=1&do=case&id=167&step=Abstract>>.
- *Rozhodnutie Oberlandesgericht Düsseldorf zo dňa 14. januára 1994, prípad číslo 17 U 146/93* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 16. mája 2007 [cit. 2009-11-27]. Dostupné z:
<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/940114g1.html>>.
- *Rozhodnutie Landgericht Düsseldorf zo dňa 25. augusta 1994, prípad č. 31 O 27/92* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 7. februára 2007 [cit. 2009-12-21]. Dostupné z:
<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/940825g1.html>>.
- *Rozhodnutie Oberlandesgericht München zo dňa 8. februára 1995, prípad č. 7 U 1720/94* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2006. Posledné úpravy 6. decembra 2006 [cit. 2009-12-13]. Dostupné z:
<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/950208g1.html>>.
- *Rozhodnutie Bundesgerichtshof zo dňa 15. februára 1995, prípad č. VIII ZR 18/94* [online]. New York: Pace Law School Institute of International

Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 20. marca 2007 [cit. 2009-12-13]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/950215g1.html>>.

- *Rozhodnutie Oberlandesgericht München zo dňa 8. marca 1995, prípad č. 7 U 5460/94* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2009. Posledné úpravy 5. januára 2009 [cit. 2009-12-12]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/950308g1.html>>.

- *Rozhodnutie Bundesgerichtshof zo dňa 8. Marca 1995, prípad č. VIII ZR 159/94* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2009. Posledné úpravy 19. mája 2009 [cit. 2009-12-12]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/950308g3.html>>.

- *Rozhodnutie Landgericht Landshut zo dňa 5. apríla 1995, prípad č. 54 O 644/94* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 20. marca 2007 [cit. 2009-12-03]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/950405g1.html>>.

- *Rozhodnutie Amtsgericht Alfeld zo dňa 12. mája 1995, prípad č. 31 C 534/94* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2008. Posledné úpravy 26. februára 2008 [cit. 2009-12-11]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/950512g1.html>>.

- *Rozhodnutie Amtsgericht München zo dňa 23. júna 1995, prípad č. 271 C 18968/94* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2006. Posledné úpravy 8. novembra 2006 [cit. 2009-12-18]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/950623g1.html>>.

- *Rozhodnutie Oberlandesgericht Köln zo dňa 21. mája 1996, prípad číslo 22 U 4/96* [online]. Rím: UNILEX, Centre for Comparative and Foreign Law Studies, 2002. Posledné úpravy 1. decembra 2009 [cit. 2009-12-01]. Dostupné z:

- <<http://www.unilex.info/case.cfm?pid=1&do=case&id=227&step=Abstract>>.
- *Rozhodnutie Oberlandesgericht Düsseldorf zo dňa 11. júla 1996, prípad č. 6 U 152/95* [online]. Bazilej: Global Sales Law, 2008. Posledné úpravy 15. júla 2008 [cit. 2009-11-29]. Dostupné z: <<http://www.cisg-online.ch/cisg/urteile/201.htm>>.

 - *Rozhodnutie Oberlandesgericht Düsseldorf zo dňa 13. septembra 1996, prípad č. 17 U 18/96 95* [online]. Bazilej: Global Sales Law, 2008. Posledné úpravy 15. júla 2008 [cit. 2009-12-21]. Dostupné z: <<http://www.cisg-online.ch/cisg/urteile/407.htm>>.

 - *Rozhodnutie Oberlandesgericht Köln zo dňa 8. januára 1997, prípad číslo 27 U 58/96* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 18. mája 2007 [cit. 2009-11-26]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/970108g1.html>>.

 - *Rozhodnutie Oberlandesgericht Koblenz zo dňa 31. januára 1997, prípad č. 2 U 31/96* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 19. júna 2007 [cit. 2009-12-13]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/970131g1.html>>.

 - *Rozhodnutie Oberlandesgericht Hamburg zo dňa 28. februára 1997, prípad č. 1 U 167/95* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 19. júna 2007 [cit. 2009-12-04]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/970228g1.html>>.

 - *Rozhodnutie Bundesgerichtshof zo dňa 25. júna 1997, prípad číslo VIII ZR 300/96* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 18. mája 2007 [cit. 2009-11-26]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/970625g2.html>>.

- *Rozhodnutie Oberlandesgericht Zweibrücken zo dňa 31. marca 1998, prípad č. 8 U 46/97* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2009. Posledné úpravy 10. septembra 2009 [cit. 2009-12-03]. Dostupné z:
<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/980331g1.html>>.
- *Rozhodnutie Oberlandesgericht Celle zo dňa 2. septembra 1998, prípad č. 3 U 246/971996* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2002. Posledné úpravy 1. februára 2002 [cit. 2009-12-16]. Dostupné z:
<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/910902g1.html>>.
- *Rozhodnutie Oberlandesgericht Bamberg zo dňa 13. januára 1999, prípad č. 3 U 83/98* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 30. októbra 2007 [cit. 2009-12-03]. Dostupné z:
<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/990113g1.html>>.
- *Rozhodnutie Bundesgerichtshof zo dňa 24. marca 1999, prípad č. VIII ZR 121/98* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 26. novembra 2007 [cit. 2009-12-08]. Dostupné z:
<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/990324g1.html>>.
- *Rozhodnutie Oberlandesgericht Braunschweig zo dňa 28. októbra 1999, prípad číslo 2 U 27/99 77* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 16. mája 2007 [cit. 2009-11-29]. Dostupné z:
<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/991028g1.html>>.
- *Rozhodnutie Oberlandesgericht Hamburg zo dňa 26. novembra 1999, prípad č. 1 U 31/99* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 19. júna 2007 [cit. 2009-12-04]. Dostupné z:
<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/991126g1.html>>
- *Rozhodnutie Landgericht München zo dňa 6. apríla 2000, prípad č. 12 HKO 4174/99* [online]. New York: Pace Law School Institute of

International Commercial Law, 2006. Posledné úpravy 8. novembra 2006 [cit. 2009-12-16]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/000406g1.html>>.

- *Rozhodnutie Bundesgerichtshof zo dňa 9. januára 2002, prípad č. VIII ZR 304/00* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2009. Posledné úpravy 14. apríla 2009 [cit. 2009-12-03]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/020109g1.html>>.

Judikatúra – rakúske súdy:

- *Rozhodnutie Internationales Schiedsgericht der Bundeskammer der gewerblichen Wirtschaft zo dňa 15. júna 1994, prípad č. SCH-4366* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 7. februára 2007 [cit. 2009-12-21]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/940615a3.html>>.

- *Rozhodnutie Oberster Gerichtshof zo dňa 6. februára 1996, prípad č. 10 Ob 518/95* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 19. júna 2007 [cit. 2009-12-18]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/960206a3.html>>.

- *Rozhodnutie Oberster Gerichtshof zo dňa 28. apríla 2000, prípad č. 1 Ob 292/99v* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 9. mája 2007 [cit. 2009-12-01]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/000428a3.html>>.

- *Rozhodnutie Oberster Gerichtshof zo dňa 14. januára 2002, prípad č. 7 Ob 301/01t* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 19. júna 2007 [cit. 2009-12-04]. Dostupné z:

<<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/020114a3.html>>.

Judikatura – ruské súdy:

- *Rozhodnutie Трибунал Торгово – промышленной палаты Российской Федерации zo dňa 17. októbra 1995, prípad č. 123/1992* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2005. Posledné úpravy 16. augusta 2005 [cit. 2009-12-10]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/951017r1.html>>.

Judikatura – španielske súdy:

- *Rozhodnutie Audiencia Provincial de Barcelona, secció 16^a zo dňa 20. júna 1997, prípad č. 755/95-C* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 16. februára 2007 [cit. 2009-12-08]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/970620s4.html>>.
- *Rozhodnutie Tribunal Supremo (španielsky najvyšší súd) zo dňa 28. januára 2000, prípad č. 454/2000* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2006. Posledné úpravy 30. októbra 2006 [cit. 2009-12-21]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/000128s4.html>>.

Judikatura – švajčiarske súdy:

- *Rozhodnutie Handelsgericht Zürich zo dňa 21. septembra 1995, prípad číslo HG 930476* [online]. Rím: UNILEX, Centre for Comparative and Foreign Law Studies, 2002. Posledné úpravy 27. novembra 2009 [cit. 2009-11-27]. Dostupné z: <<http://www.unilex.info/case.cfm?pid=1&do=case&id=159&step=FullText>>.
- *Rozhodnutie Handelsgericht Zürich zo dňa 5. februára 1997, prípad číslo HG 95 0347* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 16. mája 2007 [cit. 2009-11-27]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/970205s1.html>>.

- *Rozhodnutie Schweizerisches Bundesgericht, 1. Zivilabteilung zo dňa 28. októbra 1998, prípad č. 4C.179/1998/odi* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 15. novembra 2007 [cit. 2009-12-08]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/981028s1.html>>.
- *Rozhodnutie Tribunal Cantonal Valais zo dňa 20. decembra 1994, prípad č. C 323/94* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2003. Posledné úpravy 18. júna 2003 [cit. 2009-12-24]. Dostupné z: <<http://www.cisg.law.pace.edu/cisg/wais/db/cases2/941220s1.html>>.

Judikatúra – súdy USA:

- *Rozhodnutie U.S. Court of Appeals, 2nd Circuit zo dňa 6. decembra 1995, prípad č. 95-7182, 95-7186* [online]. New York: Pace Law School Institute of International Commercial Law, 2007. Posledné úpravy 9. mája 2007 [cit. 2009-12-02]. Dostupné z: <<http://www.unilex.info/case.cfm?pid=1&do=case&id=157&step=Abstract>>.

10. Résumé

This thesis disserts upon damages under the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods. Apart from brief historical excursus including the regulation of damages in Roman law, it is focussed exclusively on present issues in international trade. Theoretical and practical parts are interlinked throughout the paper, as it seemed more practical in this one case.

The pivotal part of the thesis – Applicability of the CISG – is dealt with by Chapter 3. The author decided to elaborate and include this seemingly unrelated topic into this thesis, since he believes that even the most convincing interpretation is unavailing and futile if a court rules that the CISG is not applicable in a particular case.

Consequently, Chapter 4 treats of accrual of liability for damage. First, it talks about five elementary preconditions for accrual of liability for damage: wrongfulness, occurrence of loss, causality between the two preceding preconditions, foreseeability and absence of circumstances excluding liability. Since it is not clear what kinds of loss can be compensated under the Vienna Convention, it also includes enumeration of those kinds where compensability is possible as well as those where it is not. Albeit only marginally, it also addresses the problem of party autonomy, namely validity of clauses regulating different areas, such as penalties, liquidated damages, exemption clauses, etc.

Chapter 5 is devoted to situations, when the contract has been avoided. It follows the logic of the Convention's provisions, namely Articles 75 and 76, which are general rules for measuring and claiming the loss incurred due to the avoidance. While the first half of this Chapter deals with the possibility to recover the difference between the contract price and the price of the substitute transaction, the second half with the possibility to recover the difference between the price fixed in the contract and the current price at the time of avoidance.

Chapter 6 addresses the obligation of promisee to mitigate the loss, which is laid down in Article 77. In particular, it deals with the intention of this Article to prevent the aggrieved party from claiming damages that could have been avoided. Hence, if the aggrieved party did not take reasonable measures to mitigate the loss resulting from the breach, the party in breach may claim a reduction in the damages to the extent the loss ought to have been mitigated. Besides the scope of application, the accent is put on reasonableness of the actions that should be taken by promisee. Reimbursement for expenses to mitigate the loss is also mentioned.

Chapter 7 – interest on late payment – represents a relatively independent part; nevertheless it is immediately concerned with the subject of damages. In this Chapter author tries to provide interpretation of the vague provision of Article 78. At first, it deals with prerequisites of application and a relationship between interest on late payment and damages. Then cases of cessation of a duty to pay interest are included. Since the rate of interest is not explicitly mentioned in the Convention, it is usually fixed by the agreement of the parties to the contract. In the absence of such an agreement, usage and practices established between the parties shall be applied. Should all the abovementioned methods fail, then Article 7(2) shall be applied.

The reason why the author decided to write a thesis on this topic is obvious: the present globalised world provides merchants with unprecedented opportunities for their business. Lifting trade barriers and intensifying call for unification and harmonisation made international trade easier than ever before. Amongst the results of unification efforts, the 1980 United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods takes prime position. Having been adopted by an overwhelming majority of developed countries, the Convention provides a legal framework for transactions whose value is calculated in billions of Euros.

Positive and encouraging though the number of countries which have adopted the Convention may seem, it also brings about several problems. Various cultural, religious and legal traditions contributed to vagueness and laconic wording of some of the Convention's provisions, which is why the

author tries to at least partly shed light on them. In an attempt of this elucidation, the thesis interlinks scholarly writings with the practice of courts. Where commentators' writings are inconsistent with decisions of courts, the author is inclined to agree with judicial decisions, since he deems reliance and foreseeability to be prerequisites for successful development of international trade. Hence the practical conclusions and court rulings are not found at the end of the thesis, but rather are systematically placed within the paper where the wording of the Convention or conclusions drawn in scholarly writings prove insufficient. *Prima facie*, it may seem that the abovementioned ambiguity and sometimes inconsistent practice of courts dramatically decrease foreseeability and render the uniform interpretation almost impossible. But it is the Convention's flexibility and being free of legal shorthand that contributed to its popularity. Hence, what may seem as a handicap to lawyers appears as an advantage to merchants. In the end it is due to say that the author is willing to admit that uniform interpretation is not always possible, however he believes that practice of courts provides guidelines which, if followed, can lead to an anticipated conclusion and thus make the Vienna Convention one of the most successful unification acts in the present world.

Finally, the reader is advised that the author does not arrogate infallibility unto himself. Even though he believes in rectitude of the conclusions, which he, in consideration of his knowledge and law applicable as of 20th November 2009, arrived at in this thesis, they are proposed as mere topics for a discussion on myriads of questions that the Vienna Convention brings along.

Názov práce v anglickom jazyku:

Damages under the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods

Zoznam kľúčových slov v slovenskom jazyku:

Náhrada škody, CISG, zmiernenie škody

Zoznam kľúčových slov v anglickom jazyku:

Damages, CISG, mitigation of loss